መሰረታዊ ትምህርቲ ክርስትና

ብቤትኤል ቤተክርስትያን ኤርትራ ለንደን
ለንደን 2008
ተሓትመት።

መእተዊ

መሰረታዊ ትምህርቲ ክርስትና ብጣዕሚ ኣድላይን ኣገዳስን እዩ። ቃል ኣምላኽ ብዛዕባ መሰረት ክዛረብ ኩሎ ከምዚ ይብለና ።

"ነዚ ነገረይ ሰሚዑ ዚገብሮ ኩሉ ቤቱ ኣብ ከውሒ ዝሰርሐ ብልሂ ሰብኣይ ይመስል። ዝናም ዘነመ ውሒዝ ወሓዘ ንፋሳውን ነፈሰ ነታ ቤት ከኣ ደፍኣ ። ኣብ ከውሒ ተሰሪታ እያ እሞ ኣይወደቐትን ። ነዚ ነገረይ ሰሚዑ ዘይገብሮ ኩሉ ኸኣ ቤቱ ኣብ ሑጻ ዝሰርሐ ዓሻ ሰብኣይ ይመስል። ዝናም ዘነመ ውሒዝ ወሓዘ ነፋሳውን ነፈሰ ነታ ቤት ደፍኣ ወደቐት ኣወዳድቓኣ ድማ ዓቢ ኾነ ።" ማቴ 7:21-27

ስለዚ ሓደ ኣማኒ መሰረቱ መታን ክጥዒ ከም ብልሂ ሰብኣይ ክመስል ኣለዎ። ከምኡ ክኸውን ከኣ መሰረታዊ ትምህርቲ ክርስትና ክመሃር ናይ ግድን እዩ። እዛ መጻሕፍቲ 21 ትምህርቲ ሂዛ ቀሪባ ኣላ ። እዘን ትምህርቲ ንሓደ ኣማኒ መሰረት ዘትሕዛ እየን።

ከምዚ ጥርንፍ ብዝበለ መገዲ ነዘን ትምህርትታት ከዳሉ ንዝደገፉኒ ጎይታ ክመስግኖ እፈቱ። ቀጺለውን ክይጠቐስኩ ክሓልፎም ዘይደሊ ምሳይ ዘገልግሉ ዝነበሩ መገላግልተይ ፡ ወንጌላውያን ፡ ካብቲ ዘዳለዉዎ ሓደ ክልተ ጽሑፋት ወሲደ ተጠቒመ ኣለኹ እሞ ምስጋናይ እቕርበሎም። ካልእትውን ብቀጥታ ኾነ ብተዛዋዋሪ ንዝሓገዙኒ ልባዊ ምስጋናይ የቕርብ። እዛ መጽሓፍ ከምዚ ኢላ ንኽትወጽእ ኣብቲ ጽዕቕ ዝበለ ጊዜኣ ብምጽሓፍ (ታይፕ) ንዝተሓባበረትኒ ንሓፍተይ ኤደን ኣብርሃም ምስጋናይ ኤቕርብ። ከምኡውን ንበዓል ቤታ ብንያም በረኸት ብምእራም (ብኤዲቲንግ) ስለዝሓገዘ እሞ ኸኣ ምስዚ ኩሉ ሓላፍነቱ ኣጻቢቡ ስለዘበርከቶ ደገፍ ምስጋናይ ኣቕርብ። ብኹሉ መዳያት ንዝደገፉኒ ሽማግሌታትን ፓስተር ዑቕባገብርኤል ክፍለ ምስ ኣቶ መሓሪ ተኸላይ ብምእራም ስለዝተሓባበሩኒ ብዙሕ የመስግኖም። ከምቲ ኣቐዲመ ዝበልክዎ ኸኣ ምስጋናን ስብሓትን ንኣምላኽ ይኹን።

ፓስተር ኣብርሃም ዮሴፍ
ቤትኤል ቤተክርስትያን ለንደን

ትሕዝቶ

1. ፍጥረት ሰብ 5

2. ንስሓ 10

3. ትሕዝቶ ዘልኣለም ሕይወት 12

3.1 ምንጋስ ክርስቶስ
3.2 ሕድገት ሓጥያት ምርካብ
3.3 ውሉድ ኣምላኽ ምዃን
3.4 ናይ ዘልኣለም ሕይወት ምርካብ
3.5 ሓድሽ ሕይወት ምልምማድ

4. ዕቤት 16

4.1 ጸሎት
4.2 ቃል ኣምላኽ ምንባብ
4.3 ምእዛዝ
4.4 ምስክርነት
4.5 እምነት
4.6 ብመንፈስ ምምልላስ

5. ሕብረት ምስ ጐይታ 28

6. ምልኣት መንፈስ ቅዱስ 30

7. ብመንፈስ ምምስካር 34

8. ማይ ጥምቀት 37

9. ቅዱስ ቁርባን 47

10. ቤተክርስትያን 49

11. ኣባልነት 54

12. መጽሓፍ ቅዱስ (ቅዱስ ጽሑፋት) 56

13. ዕሽር 63

14. ምንባር ኣእዳው 65

15. መላእኽቲ 66

16. የሱስ 72

17. ስላሴ 77

18. ትንሳኤ ምውታን 82

19. ፍርዲ 87

20. ሲኦል 91

21. መንግስተ ሰማይ 96

1. ፍጥረት ሰብ

እግዚኣብሄር ንሰብ ብመልክዑን ከም ምስሉን ገበሮ። ዘፍ 1:26 እዚ ኸኣ እዩ ሰብ ንኣምላኽ ዝመሰለሉ መገዲ። እግዚኣብሄር ንዘልኣለም እዩ ዝነብር መዝ 102፡ 12 ዝነበረ ዘሎን ዝህሉ ንሱ እዩ። ኣብ ባህሪያት ኣምላኽ እንተ ኣቲና ዕሙቕ ዝበለ ትምህርቲ ስለ ዝኾነ ንሕጂ ገለ ቅሩብ ጥራሕ ኢና ክንሪኢ እንኽእል። ገለ ቁሩብ ካብቲ ባህርያት ኣምላኽ ምግላጽ ዘድልዮ ሰብ ምስ ኣምላኽ ዝመሳሰሉ መገዲ ስለዘሎ እዩ። ስለዚ እግዚኣብሄር ዘልኣለሚዊ ከም ዝኾነ ሰብውን ዘልኣለማዊ እዩ። ኣብ መክ 3:11 ከምዚ ነንብብ "…. ሰብ ነቲ ኣምላኽ ካብ መጀመርታ ክሳዕ መወዳእታ ዝገበሮ ግብሪ ምስትውዓሉ እኳ ስኢኑ ኾነሱስ ኣምላኽ ንዘልኣለምነቱ ኣብ ልቢ ሰብ ኣንበሮ።"

- ኣብ ቃል ኣምላኽ ከም እነንብቦ ሰብ ሰለስተ (ውህደት) ክፍልታት ኣለዎ

  1. መንፈስ
  2. ነፍሲ
  3. ስጋ እዩም። 1 ተሰ 5:23 ዕብ 4:12

ተሰ 5:23 "ኣምላኽ ሰላም ባዕሉ ከኣ ንኹለንትናኹም ይቐድሶ በቲ ምጽኣት የሱስ ክርስቶስ ብዘሎ መንፈስኩም ፥ ነፍስኹም፡ ስጋኹም ብዘይ መንቅብ ክርከብ ይተሓሎ"

ዕብ 4:12 " ቃል ኣምላኽ ህያውን መስለጥን እዩ እሞ ካብ ክልተ ዝ ኣፉ ሰይፊ ዝበልሕ እዩ ነፍስን መንፈስን መፈላለይ ኣካላትን ኣንጕዕን ክሳዕ ዝፈልላሊ ዚሰጥም ኣብ ምሕላንን ሓሳብን ልብን ከኣ ዝፈርድ እዩ" ኣብ ሉቃ 1:46-47 እንተተመልከትና ማርያም ብነፍሳ ንእግዚኣብሄር ከተዕብዮ ትዛረብ ከምኡ ድማ <u>መንፈሳ</u> ድማ ብኣምላኽ በቲ መድሓኒና ባህ ከምዝብሎ ትገልጽ።

- ከምቲ ኣቐድም ኣቢለ ዝበልክዎ እግዚኣብሄር ዘልኣለማዊ ከም ዝኾነ ንሰብውን ከምኡ ገበሮ። እግዚኣብሄር መንፈስ ከም ዝኾነ ሰብውን መንፈስ ኣለዎ።
- እግዚኣብሄር ንሰብ ብመልክዑ ከም ምስሉን ስለ ዝገበሮ ኩሉ እቲ ባህርያት ኣምላኽ ብዘይ መንቅብ ኣብ ኣዳም ነበረ።
- ኣዳም ምስ ሓጥኣ ግና ምሉእ ብምሉእ ባህርያት እግዚኣብሄር ከንጸባርቕ ኣይተኻእሎን።ነዚ እዩ ከም እግዚኣብሄር ቅዱስ ክኸውን ዘይክእል። ከምኡውን ጻድቕን ፈቃርን፡ ኽኸውን ኣይክኣለን። ሓጥያት ንብዙሕ ነገር ኣበላሽዩ እዩ ።

ኣብቲ ዋና ሓሳባትናንመለስ እሞ እቲ <u>ሰለስተ</u> ውህደት ሰብ ሓደ ብሓደ ንርኣዮ።

1. መንፈስና እቲ ዘይርኤ ክፍሊ እዩ። እዚ ክፍሊ እዚ ምስቲ መንፈስ ዝኾነ ኣምላኽ የራኽበና ።

   - ውሉድ ኣምላኽ ምዃና እንፈልጥ መንፈስና ምስ መንፈስ ኣምላኽ ኾይኑ ስለ ዝምስክረልና እዩ። ሮሜ 8:16
   - ምስ መንፈስ ኣምላኽ ምስ እንሰማማዕ ምውህሃድ ምስ ዝመጽእ ምስትውዓልን ምግላጽን ይመጽእ። 1ቆሮ 12:3
   - ኣምልኾና ብመንፈስ እዩ ዝኸውን ። ዮሃ 4:24
   - መንፈስ ኣምላኽ ምስ ዝቆጻጸረና ሕልናና ቅኑዕ ክሕልን ይኽእል ግ.ሃ 23:1 ግ.ሃ 24:16 እብ 9:9 እብ 10:22 1 ጴጥ 3:21

ስለዚ መንፈስና ሰለስተ ነገራት ከጠቓልል ይኽእል።

1. ሕልና
2. ኣምልኾ
3. ምግላጽ

2. እቲ ካልኣይ ክፋል ፍጥረትና ኸኣ ነፍሲ እንብሎ እዩ ። ኣብዚ ክፍሊ እዚ ከኣ

I. ኣእምሮ ፡ ሓሳባት ወይ ፍልጠት
II. ፍቓድ
III. ስምዒት የጠቓልል

የጠቓልል ።ስለዚ ነፍሳና ነዞም ሰለስተ ዓበይቲ ነገራት ሒዙ ይርከብ። እዚ ኸኣ

- ዝሓስብ
  - ዝውስን
    - ዝፈቅድ እዩ

እዚ ክፍሊ ፍጥረትናውን ዘይርኤ ዘይድህሰስ ዘይጭበጥ ውሽጣዊ ክፍሊ እዩ። ይኹን እምበር ዘይክሓድ እዩ።

3. እቲ ሳልሳይ ክፍሊ ኸኣ ስጋና እዩ።

እዚ እዩ ምስ ምድራዊ ዓለም ዘራኽበና ። እግዚኣብሄር ኣምላኽ ንሰብ ምስ ፈጠሮ (ምስ ገበሮ) ምርጫ ሂብዎ እዩ። (Free will) ኣዳም ነቲ ኣግዚኣብሄር ዝኣዘዞ ንኽቅበሎን ንኽነጽጎን ምርጫ ተዋሂብዎ ። ምስ ዝእዘዝ ብሕይወት ክነብር ምስ ዘይእዘዝ ኸኣ ክም ዝመውት ተነጊርዎ ። ዘፍ 2፡ 8-17

ፍቓድ ኣምላኽ ንኣዳም ብህይወት ብቕድስና፣ ብጽድቂ፣ ብሓጎስ ወዘተ ክነብር ከምኡውን ኣብ ልዕሊ ኩሉ ክገዝእ እዩ ኔሩ።
ዘፍ 1፡ 28 -30 ኣብ ዘፍጥረት ምዕራፍ 1 ን 2 ከንንብብ ከሎና ሰብ ኣበር ነቒፋ ኣይነበሮን።

ኣብ ዘፍ ምዕ 3 ምስ እንበጽሕ ሰይጣን ንሄዋን ክሓባብላ ወይ ሓባቢሉ ሓጥያት ክተእታቱ ነንብብ። እዚ እዩ ውድቀት ሰብ ወይ (ኣዳም) እንብሎ። ሰብ እንታይን ከመይን ከምዝመስል ሪኢና ኔርና ። እግዚኣብሄር ኣምላኽ ንሰብ ምስ ገበሮ ወሲዱ ክዓይያን ክሕልዋን ኣብ ገነት ኤደን ኣቐመጦ። እግዚኣብሄር ኣምላኽ ድማ ንሰብ ካብ ኩሉ ኦም ገነት ከም ዝደሊኻ ብላዕ ካብታ ጽቡቕን ክፉእን እተፍልጥ ኦም ግና ካብኣ ምስ እትበልዕ መዓልትሲ ሞት ክትመውት ኢኻ እሞ ካብኣ ኣይትብላዕ ኢሉ ኣዘዞ ። ዘፍ 2፡15 -17

ትእዛዝ እግዚኣብሄር ኣምላኽ ኣይተሓለወን እታ ሰበይቲ ካብ ፍሪኣ ወሲዳ በልዔት ምስኣ ኸኣ ንሰብኣያ ሃበቶ ንሱውን በልዔ። ዘፍ 3፡6 ኣዳምን ሄዋንን ምስ ሓጥኡ ብኡብኡ ብስጋኦም ኣይሞቱን እቲ ዝሞተ ክፍሊ መንፈሶም እዩ ነይሩ ። ቃል ኣምላኽ ኣብ ኤፌ 2፡1-2 ከምዚ ይብለና።

"ንስኻትኩም ቀደም ከም ንብረት እዛ ዓለም እዚኣ ከምቲ መንፈስ ሕጂ ኣብቶም ደቂ ዘይምእዛዝ ዚገብር ዘሎ ሓለቓ ስልጣን ኣየር እተመላለስኩም ብበደልኩም ብኣበሳኹምን ምውታት ዝነበርኩም ንኣኻትኩም ህያዋን ገበረኩም"

ኣዳም ብስጋኡ ዝሞተ ኣብ መበል ትሽዓተ ሚእቲን ሰላሳ ዓመቱ እዩ ። ዘፍ 5፡5 ሞት ምፍላይ ማለት እዩ ። ኣዳም ምስ ሓጥአ ምስ ወደቐ ወይ ምስ ሰሓተ ብመንፈስ ሞይቱ ርክቡ ምስ ኣምላክ ዝነበረ ተቛሪጹ።

ብሳዕቤን እዚ ውድቀት ከኣ ብዙሓት ነገራት ተቐይሩ።

1. ኣዳም ርክቡ ምስ እግዚኣብሄር ኣምላኽ ከም ቀደሙ ኣይኮነን ። ዘፍ 3፡10
2. ምኽሳስ መጸ። ዘፍ 3፡12-13
   - ✓ ኣዳም ንእግዚኣብሄርን ነታ ሰበይቱን ይኸስስ እታ ሰበይቲ ከኣ ንተመን ትኸስስ።
3. ብሰንኪ እዚ ሓጥያት እዚውን መሬት ተረግመት
   ዘፍ 3፡ 17 -19
4. ሓጥያት ኣብ ኩሉ ሰብ ተመሓላሊፉ።

ሮሜ 5፡12 -14	መዝ 51፡ 5
ሮሜ 3፡ 1-23	መዝ 14፡ 2-3
ሮሜ 3፡ 10 -19	ኤፌ 2፡3
	እዮብ 15፡ 14

5. ኣዳም ካብ ኤደን ገነት ይወጽእ። ዘፍ 3፡23
6. ሞት ኣብ ኩሉ ሰብ መጸ

1 ቆሮ 15፡21	ሮሜ 3፡23
ሮሜ 5፡12	ሮሜ 6፡23

7. ተመን ተረጊሙ ዘፍ 3 ፡14-15
8. ሄዋን ብጻዕሪ ክም ትወልድ ተነጊርዋ ዘፍ 3፡16
   ድልየታ ድማ ካብ ሰብኣያ ኾነ ዘፍ 3።16
9. ብሰንኪ እዚ ሓጥያት እዚ ሰለስተ ዓይነት ሞት መጸ።

   i. ናይ መንፈስ ሞት
   ii. ናይ ስጋ ሞት
   iii. ናይ ዘልኣለም ሞት

ሞት ናይ መወዳእታ መቕጻዕቲ ወይ ዓስቢ ሓጥያት እዩ ። ሮሜ 6፡23 ብሓጥያት ምኽንያት ኣብ ምድርና ዝኣተወ ብዙሕ ነገር ኣሎ። ፍርሃት ፡ ምሕባእ፡ ቅትለት፡ ስኽራን ፡ ሕማም፡ መርገምን መወዳእታ ኹኣ ሞት። ብሰንኪ እዚ ሓጥያት እዚ መንፈስና ካብ እግዚኣብሄር ኣምላኽ ይፍለ ወይ ምውታት ይገብረና።
እቲ ዘሕጉስ ግና ካብዚ እንድሕነሉን እንወጻሉን እግዚኣብሄር ኣምላኽ መገዲ ኣዳልዩ። ብሓደ ሰብ ምኽንያት እቲ ኣብ ላዕሊ ዝጠቐስናዮ መርገም ኩሉ ኣብ ወዲ ሰብ መጼ ግናኸ ክምቲ ብሓደ ሰብ ምኽንያት ሞት ዝመጸ ብሓደ ሰብኣይ ከኣ ሕይወት መጸ። ሮሜ 5፡ 12 -19 ። ስብሓት ንኣምላኽ ይኹን ካብ ናይ መንፈስ ሞት
ኤፌ 2፡2 እንድሕነሉ መገዲ ኣሎ ። ክምኡ ድማ ካብ ናይ ዘልኣለም ሞት ሉቃስ 16፡19-31 , ራእይ 20፡6, 14-15 እንድሕነሉ እንወጻሉ መገዲ ኣሎ ። ካብ ኩሉ መርገም ነጻ እንወጻሉ እግዚኣብሄር ኣምላኽ መገዲ ኣዳልዩ ።

ቅድሚ ውድቀት ኣዳምን ሄዋንን ምስ እግዚኣብሄር ኣምላኽ ጽቡቕ ዝኾነ ርክብ ዝምድና ኔርዎም። ቀረባ ንኣምላኽ እዮም ኔሮም ድሕሪ ውድቀት ግን ክምቲ ዝርኤናዮ ኩሉ ነገር ተበላሽዩ። እግዚኣብሄር ኣምላኽ ዝተበላሸወ ዘዕሪ ዝጠፍኤ ዝረክብ ዝሞተ ዘተንስእ ብምኳኑ ምድሓን ዝብሀል ኣምጺኡ። እዚ ምድሓን እዚ ብንስሓ እዩ ዝርከብ። ስለዚ እቲ ዝቕጽል ትምህርትና ብዛዕባ ንስሓ ክኸውን እዩ ።

2.ንስሓ

ኣብቲ ዝሓለፈ ትምህርትና ብሓጥያት ምኽንያት ኣብ ደቂ ሰባት ኣብዛ ምድሪ እዚኣ መርገም ክም ዝመጸ ክምኡ እውን ሞት ክም ዝመጸ ርኢና ኔርና።

እንተኾና ግና ኣብኡ ጥራይ ኣይዕጸን እዩ። ካብ ምሕረት ኣምላኽ ዝተላዕለ ካብዚ መርገም እዚ እንወጻሉ ካብ ዘልኣለም ሞት እንድሕነሉ መገዲ እግዚኣብሄር ኣዳልዩ። ኣብ እብራውያን 6፡ 1-2 ክንምልከት ኸሎና ካብቲ ምውት ግብርና ብንስሓ ኣብ ፍጻሜ ክንሓልፍ ክም ዘሎና ይምህረና ።

ንስሓ ቀንዲ ትርጉሙ ብምሉእ ሓሳብካን ልብኻን ምልዋጥን ምምላስን ማለት እዩ። መጀመርያ ሓሳብ ክልወጥ ኣለዎ ። ሽዑ ልቢ ከኣ ይልወጥ ። ናብ ኣምላኽን መንገዱን እንምለስ ብንስሓ እዩ። ነብያት ብግዚኦም ነቶም ቃል ኣምላኽ ሒዞምሎም ዝመጹ ህዝቢ ተመለሱ ይብልዎም ነበሩ። ኢሳ 46፡ 8-9 ኣቱም ገበነኛታት ኣብ ልብኹም ተመለሱ ነንብብ ክምኡ ሕዝ 18፡30 ከኣ "...ተመለሱ ኣበሳኹም መዓንቀፊ ኸይኩነኩምሲ ካብ ኩሉ ግህሰትኩም ተመለሱ።" ክብል ከሎ ንርኢ ። ዮሃንስ መጥመቕውን ኣገልግሎቱ ክጅምር ኸሎ "ተነስሑ" ብዝብል ቃል ይጅምር። ማቴ 3፡1-2 ጐይታናን መድሓኒናን የሱስ ክርስቶስ እውን "ተነስሑ" እናበለ ክሰብኽ ንርእዮ። ማቴ 4፡17 ሉቃስ 13፡ 1- 5

ሓደ ሰብ ብሓጥያቱ ክናሳሕ እንተድኣ ኾይኑ መንፈስ ቅዱስ ክወቕሶ ኣለዎ ። ዮሃ 16፡8 ወይ ክረትዖ ኣለዎ ። መንፈስ ቅዱስ ወቒሱ ረቲዑ ስቕ ኣይብልን እዩ እንድሕነሉ መገዲ የርእየና ናብ ጽድቂ የምጽኣና ። ወቐሳ ዓለምን ሰይጣንን ግና ሞት እዩ ዘምጽእ ። 2 ቆሮ 7፡10 እቲ ዝንሳሕ ሰብ ኹሉ እቲ ብዛዕባ ሓጥያት ዘለዎ ሓሳብ ይቕይር ካብ ሓጥያት ይምለስ ይቕሬታ ድማ ይልምን። ምሳሌ 28፡13 ሉቃስ 15፡ 11-24

ሓቀኛ ንስሓ ለውጢ የርኢ። ማቴ 3:8 ግ.ሃ 26:20 እቲ ዝናሳሕ ሓጥያቱ ይሕደገሉ ይድምሰስሉ። ግ.ሃ 2:38 3:19 ከምዚ ዓይነት ስጉምቲ ዝወሰድ ሰብ ቀዳማይ ስጉምቲ ምድሓን ወሲዱ ማለት እዩ። ነዚ እውን እምነት የድልዮ እዩ። ንስሓ ምስ እምነት ዝተኣሳሰረ እዩ ድሓር ብዛዕባ እምነት ኣሰፊሕና ክንመሃር ኢና። ንግዚኡ ግና እዘን ጥቕስታት ኣንብብ። ማር 1:14 ግ.ሃ 2:35 , 20:20። ኣምላኽ ኩሉ ሰብ ክናሳሕ እሞ ናብ ህይወት ክበጽሕ ድሌቱን ፍቓዱን እዩ። ግ.ሃ 11:18 , 17:30 2 ጴጥ 3:9 ። ንቃል እግዚኣብሄር ሸለል እንተዘይበልና ጽቡቕ እዩ። ኣምላኽ ተመለሱን ተነስሑን እንዳበለ ልቢ ምትራር ጽቡቕ ኣይኮነን። ራእይ 2:5, 16,21,3:19 , 2 ጢሞ 2:25 እብ 6: 4-6 , 12:17

እግዚኣብሄር ኣምላኽ ንሰብ ብገዛእ ርእሱ ክድሕን ከም ዘይኽእል ስለዝፈለጠ ንሓደ ወዱ የሱስ ክርስቶስ ልኢኹ መገዲ ድሕነት ገበረ ። ጐይታና የሱስ ዕዳናን ሓጥያትና መርገምናን ኣብ መስቀል ብሙማት ኣብ ሳልሰይቲ መዓልቲ ብምንትሳእ ፈጸመ። ግ.ሃ 2: 31-32 , ኢሳ 53: 1-12 , ሮሜ 3: 24-25 , ገላ 3: 13-14 , 1 ቆሮ 15: 3-4 ። ከምቲ ጽሑፋት ዝብልዎ ኣብ ሳልሰይቲ መዓልቲ ተንስኤ። ሰብ ክቕጽዖ ዝግብኦ የሱስ ተቐጽዔን ንሓጥያተኛ ሰብ ሓራ ጌርዎ። ምድሓን ዝርከብ ሕይወት ዘልኣለም ዝርከብ ካብ መርገም ሓራ ዝኾውን ነዚ ምእንቲ ሓጥያትና ዝሞተ የሱስ ብንስሓ ማለት ሓጥያተኛ ምኻና ተኣሚንና ብእምነት ምስ እንቕበሎ እንኣምኖን እዩ። ዮሃ 1:12 ሮሜ 10: 9-11 ዮሃ 6:47 ራእይ 3: 19-21

እቲ ብሰሪ ኣዳም ሞይቱ ዝነበረ መንፈስና ዳግም ይውለድ። ዮሃ 1:12 1ጴጥ 1:22-23 ዮሃ 3:3-8 ደም የሱስውን ካብ ኩሉ ሓጥያትና የንጽህና። 1 ዮሃ 1:7 -10 1ዮሃ 2:1 -2 እብ 9:22
እዚ ብንስሓ ምስ እንቐርብ እዩ ዝፍጸም። ስለዚ ብንስሓ ምድሓን ክበሃል ከሎ ዓቢ ነገር ክንረክብ ንኽእል ካብ ኩሉ መርገም ሓራ ንወጽእ። ናይ ዘልኣለም ሕይወት ንረክብ ክንድዚ ዝኣክል ምድሓን ዕሽሽ ክንብል ኣይግባእን። እብ 2:4

እዚ ናብቲ ዝቕጽል ዘሎ ትምህርትና የሰጋግረና ። ንሱ ከኣ ብዛዕባ ናይ ዘልኣለም ህይወት እዩ ።

3.ናይ ዘልኣለም ሕይወት

ሓደ ሰብ ኣብ ህይወቱ ክውስኖ ዝግባእ ውሳኔ እንተሎ እቲ ዝዓበየ ውሳኔ ኣብ ህይወቱ ንጐይታ የሱስ ክርስቶስ ከም ናይ ብሕቲ መድሓኒኡ ጌሩ ምቕባሉ እዩ። እዚ ምስ ዝገብር ማለት ንጐይታ ኣብ ህይወቱ ኪኣቱ ምስ ዝዕድሞ እዘን ዝስዕባ ነጥብታት ኣብ ሕይወቱ ይፍጸማ።

3.1 ክርስቶስ ኣብ ህይወቱ ይሓድርን ይነግስን።
ራእይ 3: 20
3.2 ሕድገት ሓጥያት ይረክብ ።
ቆሎ 1:14
3.3 ውሉድ ኣምላኽ ይኸውን።
ዮሃ 1:12
3.4 ናይ ዘልኣለም ህይወት ይረክብ።
1 ዮሃ 5: 11 -13
4.5 ሓድሽን ተስፋ ዝመልኦን ሕይወት ምንባር ይጅምር።
2 ቆሮ 5:1

3.1 ምንጋስ ክርስቶስ

ጐይታ ብቓሉ ከምዚ ይብለና "እንሆ ኣብ ደገ ቤት ደው ኢለ ኳሕኳሕ የብል ኣሎኹ ሓደ እኳ ድምጸይ ሰሚዑ ማዕጾ እንተኸፈተለይ ናብኡ ኽኣቱ ምስኡ ከኣ ክድረር እየ ንሱውን ምሳይ።" ራእይ 3:20 ። እቲ ደገ ቤት ደገ ሕይወትና እዩ ወይ ከኣ ልብና እዩ። ኣፍ ደገ ልብና ንኽፍተሉ ማለት ብጸሎት ልብና ንኽፍተሉ ማለትና እዩ። ጐይታ ንዓ ኣብ ህይወተይ ንገስ እንብሎ ምፍቃድና ንገልጽ ኣሎና ። ሓጥያተይ ይቕረ በለለይ ክንብሎ ኸሎና እዚ እውን ምኽፋትና እዩ ዘመልክት።

ንሕና ምስ እንፈቕደሉ ንሱ ኽኣ ይኣቱ። ስለዚ ናትና ሓላፍነት ምኽፋት ክኸውን ከሎ ናቱ ኽኣ ምእታው እዩ። ንሱ እሙን እዩ

እሞ ከም ተስፋ ቃሉ እዩ። ዝኾነ ሰብ ንጐይታ ኣብ ህይወቱ ክኣቱ ዝዓደመ ጐይታ ኣብ ልቡ (ህይወቱ) ይኣቱ። ካብኡ ንንየው የሱስ ኣብ ህይወት እቲ ኣማኒ ይነብር ። ነፍሲ ወከፍ ኣማኒ ክርስቶስ ኣብ ህይወቱ ከም ዘሎ ብዘይ ውልውል ከረጋግጽ ኣለዎ ። እዚ ኸኣ በቲ ተስፋ ኣምላኽ ከምዚ ይብለና "ንሱ ባዕሉ ኣይክሓድገካን ዕሽሽውን ከቶ ኣይክብለካን እዩ...." ይብል ዕብ 13፡5

3.2 ጐይታ ዝተቐበለ ሰብ ሕድገት ሓጥያት ይረክብ።

እቲ ብምሉእ ልቡ ሓጥያቱ ዝናሳሕ ሰብ ጐይታ ንብዘሎ ኣበሳኡ ይቕረ ይብለሉ። ህያው ከኣ ይገብሮ። ኣብ ቆሎሴ 2፡13 ከምዚ ነንብብ "ንብዘሎ ኣበሳና ይቕረ ኢሉ ኣበሳኹም ብዘይ ግዝረት ስጋኹምን መዊትኩም ዝነበርኩም ንኣኻትኩምውን ምስኡ ህያዋን ገበረኩም" ይብለና ብዘሎ ክብል ከሎ ንኹሉ ማለቱ እዩ። ንእሽተይ ይኹን ዓቢ ይቕረ ክብል ከሎ ምብራቕ ካብ ምዕራብ ከም ዝርሕቕ ከምኡ ንኣበሳና ኻባና የርሕቖ። መዝ 103፡12። ንጉስ ህዝቅያስ እቲ ዓቢ ምረቱ ሰላሙን ከምዝኾነ ምስተረድኤ ከምኡ ድማ ሕድገት ሓጥያት ምስ ረኸበ ብተወሳኺ ኸኣ ንነፍሱ ዘፍቅር ካብ ጉድጓድ ጥፍኣት ዘናግፍ ኣምላኽ ምስ ረኸበ ከምዚ በለ። "እንሆ እዚ ዓቢ ምረት ንሰላመይ ኰነ ንስኻ ንኹሉ ሓጥያተይ ናብ ድሕሪ ዝባንካ ደርቢኻዮ ኢኻ እሞ ንነፍሰይ ኣፍቂርካ ካብ ጉድጓድ ጥፍኣት ኣናገፍካያ" ኢሳ 38፡17

እግዚኣብሄር ከምቲ ንሕዝቅያስ ዝገበረ ከምኡ ድማ ነቲ ናብኡ ዝመጽእ ዘበለ ኹሉ ዓብይ ምረት ንሰላም ይገብሮ። ንሓጥያት ኸኣ ድሕሪ ዝባኑ ይድርብዮ ንነፍስና ኸኣ የፍቅራ ከምኡ ድማ ካብ ጉድጓድ ጥፍኣት የናግፋ።

ኣምላኽ ዝርሕርሕ ኣምላኽ እዩ። ንኣበሳና ትሕቲ እግሩ ይረግጾ። ንኹሉ ሓጥያትና ናብ መዓሙቕ ባሕሪ ይድርብዮ። ሚክ 7፡ 19። እዚ ምብራቕ ካብ ምዕራብ ከም ዝርሕቕ ከምኡ ንኣበሳና ኻባና ክርሕቖ ንኹሉ ሓጥያትና ድሕሪ ዝባኑ ደርበዮ ንኣበሳና ትሕቲ እግሩ

ይረግጾ፡ ንኹሉ ሓጥያትና ናብ መዓሙቕ ባሕሪ ይድርብዮ ዝብል ብሓደ ቃል እንድሕሪ ክነጠቓልሎ ኮይንና ከምዚ ማለት እዩ። እግዚኣብሄር ነቲ ዝተናዘዝናሉን ዝተነሳሕናሉን ሓጥያት ደጊሙ ኣይዝክሮን እዩ ። ዕብ 10፡17 "ደጊም ሓጥያቶምን ዓመጻኦምን ከቶ ኣይዝክርን እዩ ይብል"

3.3 ክርስቶስ ምስ ተቐበለ ውሉድ ኣምላኽ ይኸውን።

ዮሃ 1፡12 መሰል ውልድነት ይወሃቦም። ኣብ ቤተሰብ ኣምላኽ ይኣቱ ብመንፈስ ኣምላኽ ክምራሕ ይጅምር ። ውሉድ ኣምላኽ ምዃኑ ከኣ እቲ መንፈስ ባዕሉ እዩ ምስ መንፈሱ ኾይኑ ዝምስክረሉ። ሮሜ 8፡16 ። እዚ ውልድነት እዚ ወራሲ መንግስቱ ኣምላኽ ይገብር።

3.4 ናይ ዘልኣለም ህይወት ምርካብ

ካልእ ኸኣ ሓደ ኣማኒ ጐይታ ምስ ተቐበለ ናይ ዘልኣለም ህይወት ይረክብ። ቃል ኣምላኽ ከምዚ ይብለና "እቲ ንቓለይ ዝሰምዕ በቲ ዝለኣኸኒ ዝኣምንን ናይ ዘልኣለም ህይወት ኣላቶ" ዮሃ 5፡24 ። እምነት እትመጽእ ካብ ምስማዕ እያ ። ቃል ክርስቶስ ምስ እንሰምዕ እሞ ብእኡ ምስ እንኣምን ናይ ዘልኣለም ህይወት ክንረክብ ይገብረና ። ካብ ኩሉ ዝዓበየ ሕይወት እዩ ። ነዚ ጐይታ "ንሰብከ ብዘላ ዓለም ረቢሑስ ነፍሱ እንተ ኣጥፍኤ እንታይ ይጠቕሞ" ዝበለ ናይ ዘልኣለም ህይወት ኣብ የሱስ እያ ዘላ ። ኣምላኽ ናይ ዘልኣለም ህይወት ከም ዝሃበና እንፈልጥ ብወዱ ብምእማና እዩ.... "እቲ ወዲ ዘለዎ ህይወት ኣለዎ ወዲ ኣምላኽ ዘይብሉ ህይወት የብሉን 1 ዮሃ 5፡12

3.5 ሓድሽ ህይወት ምልምማድ

ነፍሲ ወከፍ ሓድሽ ኣማኒ ወይ ከኣ ናይ ዘልኣለም ህይወት ዝረኸበ ብሓድሽን ተስፋ ዝመልአ ህይወት ምንባር ይጅምር ። ቃል ኣምላኽ ከምዚ ይብለና " ስለዚ ሓደ እኳ ብክርስቶስ እንተ ኣልዩ ንሱ ሓድሽ ፍጥረት እዩ ። እቲ ብሉይ ሓሊፉ እንሆ ኩሉ ሓድሽ ኰይኑ" 2ይ ቆሮ 5፥17

ምጽላይ ንጅምር፡ መጽሓፍ ቅዱስ ምንባብ ንጅምር፡ ምስ ክርስትያናት ኣሕዋት ምርኻብ ንጅምር ፡ ቤትጸሎት ምኻድ ነዘውትር። ኣተሓሳስባና ይቕየር ብርቱዕ ኣምላኻዊ ፍቕሪ ይሓድረና ። ነቶም ካብ መገዲ ኣምላኽ ወጻኢ ዝነብሩ ንሓልየሎም ስሊኦም ንግደስ ጾር ይሓድረና እቲ ንሕና ዝረኸብናዮ ሓድሽ ህይወት ክረኽቡ ሃረር ንብል ። ጐይታ ህይወት ምስተረፉ ምእንቲ ክንረክብ ኢሉ እዩ ዝመጸ ።

ካብታ ውሉድ ኣምላኽ ዝኾናላ መዓልቲ ድምጺ ኣምላኽ ምስማዕ ንጅምርን ጐይታ ኸኣ ይፈልጠና። ንሕና ኸኣ ንስዕቦ። ኣምላኽ ከኣ ሕይወት ዘልኣለም ይህበና ። ንዘልኣለም ድማ ኣይንጠፍእን ካብ ኢድ ኣምላኽ ዝምንዝዓና ከኣ የልቦን ። ምኽንያቱ ኣምላኽ ካብ ኩሉ ስለዝዓቢ የሃ 10፥ 27-30

4.ዕቤት

ውሉድ ኣምላኽ ምዃን ሕድገት ሓጥያትን ናይ ዘልኣለም ሕይወትን ምርካብ ብጣዕሚ ጽቡቕ እዩ። ድሕሪ እዚ ግና ምዕባይ ብጣዕሚ ኣድላያይ እዩ ። ጐይታ ክንዓቢ ይደልየና እዩ ።

ቆልዓ ተወሊዱ እንተዘይዓበየ ተኸሊ ተተኺሉ እንተዘይጸደቐ ኣይንሕጐስን። ከምኡ ድማ ብመንፈሳዊ ሕይወትና እንተዘይዓበና ሰማያዊ ኣቦና ኣይሕጐስንዩ ። ቆልዓ ክዓቢ ጸባ ፡ መግቢ፡ ንጽህና ፡ ጸሓይ፡ ፍቕሪ ወለዲ፡ ክዳውንቲ የድልዮ። ኩሉ እቲ ዘድልዮ ነገራት ምስ ዝረክብ ብጽቡቕ ክዓቢ ይኽእል። ተኽሊ እውን ክዓቢ ጽቡቕ መሬት ፡ ዱኹዒ ፡ ብርሃን ፡ ካልእ ዘድሊ ክንክን የድልዮ ከምኡ ምስ ዝረክብ ይዓቢ ፍረውን ይህብ።

ሓድሽ ኣማኒ ብመንፈሳዊ ህይወቱ ክዓብን ብእምነቱ ክድልድል እንተድኣ ኮይኑ እዘን ዝስዕባ ሽዱሽተ ነገራት ኣብ ሕይወቱ ክለማመድ ኣለዎ። ጸሎት፡ ቃል ምንባብ፡ ምእዛዝ፡ ምምስካር፡ ምእማን ፡ ትሕቲ ቁጽጽር መንፈስ ኣምላኽ ምዃን ወይ ብመንፈስ ምምልላስ ።

ድሕሪ ምድሓን ዕብየት ኣሎ። ቃል ኣምላኽ ከምዚ ይብለና "እግዚኣብሄር ሕያዋይ ምዃኑ ጥዒምኩም እንተ ኰይንኩምሲ ብእኡ ንምድሓን ምእንቲ ኽትዐብዩ ከምቶም ሕጂ እተወልዱ ሕጻናት ነቲ ሕዋስ ዜብሉ መንፈሳዊ ጸባ ብህግዎ" 1ጴጥ 2፡2 3 ። ሕጂ ኣብተን ሽድሽተ ንዕብየት ዝጠቕመና ነጥቢ ሓደ ብሓደ ንመልከት።

4.1 ጸሎት

ካብቲ ሓደ ልምምድ ከዕብዮ ዝኽእል ጸሎት እዩ። ጸሎት ምስ ኣምላኽ ምዝርራብ ማለት እዩ ። ወዲ ኣምላኽ ዝኾነ ምድሓኑ ዘረጋገጸ ናይ ዘልኣለም ህይወት ከም ዘለዎ ዝፈለጠ ክጽሊ ይግብኦ። ብዙሕ ግዜ ብንጹህ ልቢ ስለ ዘይንቐርብ ጸሎትና ቅቡል ኣይኮነን። ንጽህና ልቢ ብጣዕሚ ኣድላያይ እዩ። መዝ 66፥ 28 ። ክንጽሊ

ኹሎና ብስም የሱስ ክርስቶስ ክንጽሊ ይግብኣና ብስሙ ዝለመናዮ ዘበለ ኹሉ ከም ዝገብረልና ጐይታ ባዕሉ ተዛሪቡ እዩ። ዮሃ 14:13

ጸሎትና ክሰምር እንተድኣ ኮይኑ ሓዳጋት ክንከውን ኣሎና "ደው ኢልኩም ክትጽልዩ ከሎኹም ድማ እቲ ኣብ ሰማይ ዘሎ ኣቦኹም ምእንቲ ኺሓድገልኹም ኣብ ብጻይኩም ገለ እንተሎኩም ሕደግሉ" ማር 11:25

ንኹሉ ነገር እንገብሮ ምኽንያት እንተፈለጥና ጽቡቕ ይመስለኒ። እዚ ኹሉ ነቲ እንገብሮ ነገር ብምስትውዓል ክንገብሮ ይረድኣና። ካብዚ ዝተላዕለ ንምንታይ ኢና እንጽሊ ኢልና እንተሓተትና ከምዚ ዝስዕብ መልሲ ንረክብ።

1ይ እግዚኣብሄር ስለ ዝኽብር እዩ

"ኣቦ ኣብ ወዲ ምእንቲ ኪኽበርሲ ብስመይ ዝለመንኩምዎ ዘበለ ኹሉ ኽገብረልኩም እየ" ዮሃ 14:13 ። ጸሎትና ንኣቦ የኽብር ጐይታና የሱስ ክርስቶስ ዘኽብር ኹሉ እንተለመንና (እንተጸለይና) ኣቦ ይሰምዓና።

2ይ ጸሎት ትእዛዝ እዩ

"ከየባተኽኩም ጸልዩ" 1 ተሰ 5:17። ዝብል መምርሒ ተዋሂቡና ኣሎ። እዚ ትእዛዝ ጐይታ እዩ ። ይረድኣና ኣይረድኣና ንሱ ስለ ዝበለ ክንጽሊ ይግብኣና እዩ ።

3ይ ጸሎት ንእግዚኣብሄር ባህ የብሎ

ምሳሌ 15:8

4ይ ኣብነት ክርስቶስ ክንክተል ይግብኣና

ማር 1:35

5ይ ጸሎት ጻድቃን እተሰልጥ ስለዝኾነት

ያእ 5:16

6ይ ጸሎት የበርትዓና፡ ክርስቶስ ኣብ ልብና ክሓድር ይገብር ሱር ሰዲድና ክንስረትን ክንስተውዕል ክንፈልጥ ምልኣት ክንረክብ ይሕግዘና ኤፌ 3:16-19

ናብ መን ኢና እንጽልይ?

ናብ ኣቦና እግዚኣብሄር፡ ብስም ወዱን የሱስ፡ ብመንፈስ ቅዱስ ክንጽሊ ይግብኣና።

መዓስ ኢና ክንጽሊ ዘሎና?

ከየቛረጽና ክንጽሊ ኣሎና። 1ተሰ 5:17
ዝተወሰነ ግዜ በብመዓልቱ (ንብሕትና) ዳን 6:10 መዝ 55:17
ኣብ ኣኼባ ዝተወሰኑ ሰባት ብሕብረት ምጽላይ ግ.ሃ 1:24 2:42 4:23-31 13:1-3 12:5 16:25

ጸሎትና እንታይ ዝሓዘ ክኸውን ኣለዎ ወይ ትሕዝቶ ጸሎትና እንታይ ክኸውን ኣለዎ?

- ንስሓ 1 ዮሃ 1:9 ምስ ኣምላኽ ምስምማዕ
- ውዳሴ መዝ 103 14 ምምላኽ
- ምስጋና 1 ተሰ 5:18 ስለ ተገበረልና ነገር ምምስጋን
- ልማኖ ፊሊ 4:6 ስለ ሰባት ወይ ከኣ ስለ ካልእ ክኸውን ይኽእል እዩ።

ጸሎትና ክሰልጥ እንተድኣ ኮይኑ ከመይ ኢልና ክንጽልይ ኣሎና?
- ብምንባር(ቃሉ እንተሓደረና) ዮሃ 15:7

- ብምእዛዝ ማቴ 7፥ 7-8
- ብእምነት ማቴ 21:22 እብ 11፥ 6-7

በዚ መልኽዕ እዚ እንተጸለና ከምቲ ዝበሃለና ዝጸንሔ ኣብ ህይወትና ክንለማመዶ ንኽእል። ብመንፈሳዊ ሕይወትና ክኣ ንዓቢ። ካልኣይ ንዕቤት ዝጠቕመና ቃል ኣምላኽ በብመዓልቱ ምንባብ እዩ ።

4.2 ቃል ኣምላኽ ምንባብ

ሰብ ቤሪያ ኣስተውዓልቲ ኔሮም። ግ.ሃ 17:11 ስለ ዝኾኑ ከኣ እቲ ቃል ኣምላኽ ይምርምርዎ ኔሮም። ንሕናውን ክንዓቢ እንተድኣ ደሊና ቃል ኣምላኽ እንምርምርን እነጽንዕን ክንከውን ይግብኣና ።

መጽሓፍ ቅዱስ ቃል ክርስቶስ ብኹሉ ጥበብ መሊኡ ኽሓድረና ይምዕደና። ቆሊ 3:16 ጌጋ ዝመጽእ ድማ መጽሓፍቲ ወይስ ሓይሊ ኣምላኽ ስኣን ምፍላጥ እዩ። ማቴ 22:29 ።
ነፍሲ ወከፍ ክርስትያን ኣብ ትሕቲ ናይ መንፈስ ቅዱስ ቁጽጽር ኾይኑ ቃል ኣምላኽ ከጽንዕ ይከኣሎ እዩ። መጽናዕቲ መጽሓፍ ቅዱስ ኣድማዒ ክኾነልና እንደሊ እንተድኣ ኾይና እዘን ዝስዕባ ነጥብታት ምፍላጥ ኣዝዩ ኣገዳሲ እዩ ።

- ❖ ብዛዕባ መጽሓፍ ቅዱስ ዘሎና ኣረኣእያ ጽቡቕ ክኸውን ወይ ትኽክል ኣተሓሳስባ ክህልወና ይግባእ።
- ❖ ጽምዋ ቦታን ጊዜን ምፍላይ።
- ❖ እንጽሕፈሉ ጥራዝን ብርዕን ምድላው።
- ❖ ካልኣት መጻሕፍቲ ንመጽሓፍ ቅዱስ ከነጽንዕ ዝረድኡና ምጥቃም።
- ❖ ብዝህድኤ መንፈስ ብጸሎት ጀሚርና ብጸሎት ምዝዛም።
- ❖ እቲ ዝጀመርናዮ ክፍሊ ከይወዳእና ናብ ካልእ ዘይምሕላፍ ስምዒታውያን ዘይምኻን።

መጽሓፍ ቅዱስና ብሰለስተ ዓበይቲ መገዲ ከነጽንዕዮ ንኽእል ።

i. <u>ቀዳማይ፡-</u> ምዕራፍ ብምዕራፍ ጌርና ከነጽንዕ ንኽእል ። ንኣብነት ከም ሜቴዎስ ፡ ማርቆስ፡ወሲድና ምዕራፍ ብምዕራፍ ምጽናዕ ማለት እዩ።

በዚ መገዲ እዚ ከነጽንዕ ኸሎና እዘን ዝስዕባ ሕቶታት እንተሓተትና ነቲ እነጽንዮ ዘሎና ክፍሊ ክብርሃልና ይኽእል

- ➢ ነዚ ሒዘዮ ዘለኹ ምዕራፍ እንታይ ኣርእስቲ ክህቦ?
- ➢ ኣብዚ ምዕራፍ እዚ ተጠቒሱ ዘሎ ዋና ትምህርቲ እንታይ እዩ?
- ➢ ልብኻ ዝተንከፈካ ጥቕሲ ኣየናይ እዩ? ጽሓፎ ኣጽንዓዮ
- ➢ ዝተጠቕሱ ሰባት ኣለውዶ? መነመን እዮም ?
- ➢ ኣብዚ ምዕራፍ ብዛዕባ እግዚኣብሄር ኣቦ፡ ወልድን፡ መንፈስ ቅዱስ ዝዛረቦ ኣለዎዶ? እንተሃልዩ እንታይ?
- ➢ ኣነ ክኽተሎ ዘሎኒ ኣብነት ረኺበዶ?
- ➢ ክውግዶ ዘሎኒ ጌጋ ኣሎኒዶ?
- ➢ ክፍጽሞ ዘሎኒ ትእዛዝ እንታይ ኣሎ?
- ➢ እንታይ ተስፋ ቃል ኣሎኒ?
- ➢ እንታይ ክፍሊ የተሓሳስበኒ?

ii. <u>ካልኣይ፡-</u> መጽሓፍ ቅዱስ ከነጽንዕ እንተደሊና ፡ ብህይወት ደቂ ሰብ ዝተደገፈ መጽናዕቲ
ጌርና ከነጽንዕ ንኽእል ኢና ። ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ብኣሽሓት ዝተጠቕሱ ሰባት ኣለው። ካብዚ ኣቶም ዝኾነ ሰብ ወሲድና እንተ ኣጽናዕና ትምህርቲ ንረክብ ኢና ። ኩሉ ንትምህርትና እዩ ዝተጻሕፈ ሮሜ 15:4 1 ቆሮ 10:11 ። ናይ ሓደ ሰብ ህይወት ወሲድና እዘን ዝስዕብ ሕቶታት ንሕተት።

- ብዛዕባ ቤተሰቡ እንታይ ዝተጻሕፈ ኣሎ?
- ብጊዜ ንእስነቱ ዝተማህሮ ትምህርቲ እንታይ እዩ?
- ኣብ ዘመኑ እንታይ ፈጺሙ?

- ኣብ ህይወቱ ዝገጠሞ ጸገም እንታይ ኔሩ ፣ ከመይ ኢሉኸ ሓለፎ?
- ጠባዩ ከመይ ኔሩ?
- ኣዕርኽቱ እንመን ኔሮም? እንታይ ዓይነት ሰባት ኔሮም ? ኣብ ህይወቱ እንታይ ዓይነት ጽልዋ ኣምጺኡ? ንሱኸ?
- ዕብየት ኣርእዩ ዶ?
- ምስ ኣምላኹ ርክቡ ከመይ ኔሩ?
- ዝተጋገዮ ነገር ኣሎ ድዩ ?
- ኣብ ህይወቱ እንታይ ሳዕቤን ኣምጺኡ?
- ብሓፈሻኡ እንታይ ተማሂርካ?

iii. <u>ሳልሳይ፦</u> ኣርእስቲ ሒዝካ ዝግበር መጽናዕቲ መጽሓፍ ቅዱስ እዩ ። ከነጽንዖ ዘድልየና ኣርእስቲ ፈሊና ምሓዝ ንኣብነት፡ ጸሎት፡ እምነት፡ ፍቕሪ ክኸውን ይኽእል። ስለዚ በዚ ሰለስቲኡ መገዲ እንተ ኣጽኒዕና ክንዓቢ ንኽእል ። ክሳብ ሕጂ ብዛዕባ ጸሎትን ምንባብ ቃል ኣምላኽን ክንሪኢ ጸኒሕንና። ምጽላይና ጽቡቕ እዩ ከምኡውን ቓል ኣምላኽ ምንባብናን ወይ ምጽናዕናን ሕጂ ኸኣ ኣብ ሳልሳይ ነጥብና ንዕቤት ዝጠቕመና ክንሰግር ኢና ንሱ ኸኣ ምእዛዝ እዩ።

4.3 ምእዛዝ

ምእዛዝ ኣድላይ እዩ። ዮሃ 14፡21 ምስ እንእዘዝ እዩ ዕቤት ዝመጽእ ኣምላኽ ቃሉ ከነንብብ ኸሎና ይዛረበና። ሽዑ ክንእዘዞ ይግብኣና ከምኡ እውን ክንደክም ከሎና ይዛረበና። ምስ ተዛረበና ኸኣ ምእዛዝ ይግብኣና እንተዘይተኣዘዝና ግና ንሱውን ቃሉ ኣይገልጸናን እዩ። ምግላጽ ኣብ ምእዛዝ እዩ ።ሰኣን ምእዛዝ ካብ ቦታኦም ዝግልሱ ሒደት ኣይኮኑን ዘይምእዛዝ በረኸት የጉድል ። ንኣብነት ዝኾነና ሳኦል እዩ ። 1 ሳሙ 15፡ 1-36 ማለት ሳኦል ብዘይምዕዛዙ ዝመጾ ሳዕቤን ንርኢ። እቲ ራብዓይ ነጥቢ ንዕቤት ዝጠቕመና ምምስካር እዩ።

4.4 ምስክርነት

ጐይታ ዝጸውዓና ንኽልእት ክንምስክር እዩ። ማቴ 4፡19 ዮሃ 15፡8 መቸም እቲ ዝዓበየ ነገር ኣብ ህይወት ገጢሙና እንብሎ እንተሎና ጐይታ ምርካብና እዩ። ስለዚ ንኻልኦት ምክፋል ዘሎና ዓቢ ነገር ጐይታ ክኸውን ኣለዎ። ከምቲ ወንጌል ብኻልኦት ዝሰማዕናዮ ንሕናውን እውን ንኻልኦት ክነስምዖም ይግብኣና። ምምስካር ብጣዕሚ ኣድላይ እዩ ንምንታይ እንተበልና ።

- ትእዛዝ ስለዝኾነ እዩ። ማቴ 28፡19-20 ። እቲ ዝዓበየ ትእዛዝ እዩ፡ ጐይታ ባዕሉ እዩ ኪዱ ዝበለና ዘሎ ። እቲ ዕቤቱ እንተተረዲእና ክንእዘዞ ይግብኣና

- እግዚኣብሄር ኣቦ ስለዝኸብር እዩ። ዮሃ 15፡8 እግዚኣብሄር ብምስክርነትና ይኸብርዩ። ዘይምምስካርና ከኣ ብእኡ ምሕፋርና የርኢ። ጐይታ ግን ዘሕፍር ኣይኮነን። ብዙሓት ነፍሳት ናብ ጐይታ እንተ ኣምጻእና ጐይታ ይኸብር። ነፍሳት ከይጠፍኣ እንተ ደሊና ክንነግረን ይግብኣና እዩ። ጐይታ ኣባና ቃል ዕርቂ ስለ ዘንበረ ንሕና ኣብ ክንዲ ክርስቶስ ልኡኻት ኮይንና ንዝጠፍኡ ክንመልስ ይግባኣና ።

ብዙሕ እዋን ግና ከይንምስክር እነቕርቦ ምኽንያትታት ኣሎ። ንኣብነት <u>ቀዳማይ</u> ፈራሀ እየ ንብል። ቃል ኣምላኽ ግና ከምዚ ይብለና "ፍርሃትሲ ስቓይ እያ እተምጽእ። እቲ ዝፈርህ ከኣ ብፍቕሪ ፍጹም ኣይኮነን። እታ ፍጽምቲ ፍቕሪ ንፍርሃት ተባርራ ድኣ እምበር ኣብታ ፍቕርስ ፍርሃት የልቦን።" 1 ዮሃ 4፡18 ኣብ ፍቕሪ ፍርሃት የልቦን። ፍቕሪ ጐይታ ኣባና ዓዚዙ እንተተረኽበ ኣይንፈርህን ኢና ። ስለዚ ዘፍርሃና ዘበለ ናብኡ ነምጽኦዮ ብትብዓት ክመልኣና ንለምኖ ።

<u>ካልኣይ</u> ምኽንያት እነቕርቦ እኹል ፍልጠት የብለይን ዝብል እዩ። እወ ብዙሕ ፍልጠት ክይህልወና ይከኣል እዩ። እንተኾነ ግዳ እቲ ኣብ ሂወትና ዝጠዓምናዮ ነገር ዝተመኮርናዮ ነገር ንምንጋር

ንምምስካር ዘሸግር ኣይመስለንን። ሕድገት ሓጥያት ዝረኸበ ሰብ ሓጥያተይ ተሓዲጉለይ እዩ ማለት ዘሸግር ኣይመስለንን።ጐይታ ረኺበ እየ ሓድሽ ህይወት ረኺበ እየ ወይ ከኣ ድሒነ እየ ማለት ከቢድ ኣይኮነን። ስለዚ ምስክርነት ብዙሕ ፍልጠት ኣየድልዮን እዩ ።

<u>ሳልሳይ</u> ምኽንያት ኸኣ ሰብ ከሕዝን ኣይፈቱን እየ ብማለት ተሰኪፍና ስቕ እንብለሉ ጉዳይ ኣይኮነን። የሱስ መድሓኒ እዩ ኢልና እንተመስከርና እሞ ሰባት በዚ እንተ ሓዚኑ ቅር ክብለና የብሉን። ዘየሕዝን እዩ ዘሕዝኖም ዘሎ እሞ ስቕ ኣይንበል ። እዚ ናይ ህይወት ጉዳይ እዩ ።

<u>ራብዓይ</u> ምኽንያት እነቕርቦ ክሳብ ዝሓቱኒ ስቕ እየ ዝብል ይኸውን ። እዚ እቲ ጐይታና የሱስ ክርስቶስ ዝኣዘዘና ቃል ምጥሓስ እዩ ። ጐይታ ኪዱ እዩ ዝብለና ስለዚ ሰብ ክሳብ ዝሓተና ክንጽበ የብልናን ። ኩሎም ናይ እምነት ኣቦታትና ብቐረባ ኮነ ብርሑቕ ብምኻድ እዮም ወንጌል ናብ ደቂ ሰባት ከብጽሑ ዝኸኣሉ።

እቲ ዝዓበየ ነገር ኣብ ህይወት ክርስቶስ ምርካብ እንድሕረ ኾይኑ ንኸልኦት እንህቦ ካብዚ ዝበልጽ ነገር ኣይክህልወናን እዩ ። ውጺኢት ዘለዎ ምስክርነት ቃል ክርስቶስ መንፈስቅዱስ ሓይሊ ምዝራእ እዩ ውጽኢቱ ድማ ንኣምላኽ ምድጋፍ ግደና ምምስካር ጥራይ እዩ። ጐይታ ኸኣ ብቓሉ ጌሩ ስርሑ ይሰርሕ ።

እታ ሓምሻይቲ ነጥብና ንዕብየት እትጠቕመና እምነት እያ።

4.5 <u>እምነት</u>

ናይ ክርስትያን ጉዕዞ ናይ እምነት ጉዕዞ እዩ። ብዘይ እምነት ንኣምላኽ ከነስምሮ ኣይከኣልን እዩ ። ቃል ኣምላኽ ከምዚ ይብለና "....... ብዘይ እምነት ግና ንኣምላኽ ኬስምሮ ኣይከኣልን እዩ።" እቲ ናብ ኣምላኽ ኪመጽእ ዚደሊ ንሱ ከም ዘሎን ነቶም ዚደልይዎ ዓስቢ ከም ዚህቦም ክኣምን ይግብኦ እዩ ። ዕብ 11:6

ጐይታ እንቕበሎ ብእምነት እዩ። ናይ ዘልኣለም ህይወት ከም ዘሎና ነረጋግጽ ብእምነት እዩ። ምድሓና እንፈልጥ ብእምነት እዩ። መንፈስ ቅዱስ እንምላእ ብእምነት እዩ። እምነት እትመጽእ ከኣ ካብ ምስማዕ እያ ። ምስማዕውን ብቃል ክርስቶስ እዩ።

ዝተፈላለየ ዓይነት እምነት ኣሎ ። ንኣብነት ናይ ተፈጥሮ እምነት ኣላ። እዛ እምነት እዚ ንኹሉ ፍጥረት ኣምላኽ ዝተዋህበት እያ ። ንኣብነት ገንዘብካ ኣብ ባንክ ምእታውና፡ ደብዳቤ ናብ ፖስታ ምድርባይ ፡ ብኣየር ምጉዓዝ ካልእውን ከምዚ ዝኣመሰለ ናይ ተፈጥሮ እምነት ኣሎ። ንሱ እንተዘይህሉ ክንነብር ኣይምኸኣልናን ። እዛ እምነት እዚ ግና እኽልቲ ኣይኮነትን።

ካልኣይቲ እምነት ኣላ እዚ ከኣ ናይ ምድሐን እምነት እያ ። ንኹሎም ክርስትያናት ወይ ኣመንቲ ክርስቶስ እያ እትወሃብ ። ካብ ቃል ኣምላኽ ክርስቶስ መድሓኒ እዩ ተባሂሉ ምስ ሰማዕና ብእምነት ንቕበሎ እሞ ውልድነት ንረክብ ንድሕን "ነቶም እተቐበልዎ ዘበሉ ኹሎም ብስሙ ንዚኣምኑ ግና ውሉድ ኣምላኽ ኪኾኑ መሰል ሃቦም" ። ዮሃ 1:12 መሰል ውልድነት ዝረኸብና ብእምነት እዩ ።

እዛ እምነት እዚኣ ኣብታ ሳልሰይቲ ዓይነት እምነት ተሰጋግረና። ንሳ ኸኣ ናይ ልምምድ እምነት እያ ። ኣብዚ ኢና ክርስትያናት እንፈላለ ገለ ገለና እምነትና ንለማመድ ። ከምቲ ቃል ኣምላኽ ዝብሎ ክንነብር ይደልየና። ንኣብነት ቃል ኣምላኽ ዝብሎ "ንሱ ይሓልየልኩም እዩ እሞ ንኹሉ ሓልዮትኩም ኣብኡ ኣውደቕዎ።" 1ይ ጴጥ 5:7 ይብለና። ስለዚ እቲ እምነት ዘለዎ ክርስትያን ኣብ ዝተፈልየ ጸልማት ምድረበዳ ፈተና ወይ ጽንኩር ኩነታት እንተሎ ንሱ ይሓልየለይ እዩ ብምባል ንኹሉ እቲ ጸሩ ናብኡ የወድቖ ብእምነት ኸኣ ይዓቢ።

ካልእ ኸኣ እቲ ተስፋታት ኣምላኽ ኣብ ቃሉ ዘሎ ናቱ ኪኸውን ብእምነት ይቕበል ። ነቲ ዘይርኤ ነገር ብእምነት ይርዳእ ነቲ ተስፋ ዝግበሮ ነገር ኸኣ ብእምነት የረጋግጽ። በዚ ከምዚ ዝኣመሰለ ኣብ ዕለታዊ ናብርኡ ምስ ዝጉዓዝ መንፈሳዊ ህይወቱ እንዳዓበየ እንዳደልደለ ይኸይድ ንጐይታ ኸኣ ይፈልጥ።

እታ ራብዓይቲ እምነት ኸኣ ሀያብ እያ። 1 ቆሮ 12:9 ቃል ኣምላኽ ከምዚ ይብለና። "እዚ ኹሉ ኸኣ ንሱ እቲ ሓደ መንፈስ ከም ዚደልዮ ገይሩ ነፍሲ ወከፍ ገግዲኡ እናመቐለ እዩ ዝገብሮ" 1 ቆሮ 12:11 እምነት ብጣዕሚ ኣድላይት እያ። ኣብ ክርስትና ሕይወት ቀንዲ ነገር እያ። ብእምነት እቲ ሓይሊ ትንሳኤኡ ብመንፈስ ቅዱስ ክንለማመድ ንኽእል።

እምነት ምውካል እዩ። ክንውከል ከኣ እንውከለሉ ነገር ክህሉ ይግባእ። ናትና ትውክልቲ ኸኣ እግዚኣብሄር ኣምላኽን ቃሉን እዩ። እቲ ናይ እምነት ትውክልትና ጐይታ የሱስ ክርስቶስ ከም ዝኾነ ክንፈልጥ ይግብኣና። ንሱ ብመንፈስ ጌሩ ካብ ዓለማዊነትን ስጋዊነትን ነጻ ከውጽኣና ክእለት ኣለዎ።

ኣምላኽ ብዝፈለጥናዮ መጠን እምነትና እናዓበየ ይኸይድ ፍቕሩን ይቕሬታኡን፡ ሓይሉን፡ ጸጋኡን ከኣ ንለማመድ። እምነት ከኣ ከም ቅልጽም (ጭዋዳ) እያ ። ብምልምማድ ትዓቢ ብጣዕሚ ዘሕዝን ነገር እንተዘሎ ብዙሓት ክርስትያናት ኣምላኽ ከም ዘሎ ይኣምኑ እንተኾነ ግዳ ኣነባብርኦም ኣምላኽ ከምዘየለ ወይ ከኣ ክሕግዞም ግዱስ ከምዘይኮነ የርኢ ። ጐይታ ይደግፈና ብእምነት ምስኡ ክንመላለስ ቀጺልና ኣብታ ናይ መወዳእታ ነጥብና ንዕቤት እትጠቕመና ክንርኢ ኢና ንሳ ኸኣ ትሕቲ ቁጽጽር መንፈስ ኣምላኽ ምዃን ወይ ብመንፈስ ምምልላስ እትብል እያ ።

4.6 ብመንፈስ ምምልላስ

ሙሉእ ዘይጉዱል ዓለማ ዘለዎ ፍረ ዝመልኦ ሕይወት ክንነብር ይከኣል እዩ ። ጐይታ ባዕሉ ተስፋ ሂቡ እዩ። ዮሃ 14:12-14 ሕይወት ክርስትና ከቢድ ወይ ከኣ ዝተሓላለኸ ኣይኮነን እንታይ ድኣ ዝድንጽወካ ሓቂ እዩ(Paradox)። ካብ ምቕላሉ ዝተላዕለ ብዙሓት ይዕንቀፍሉ ከቢድ ከኣ እዩ ምኽንያቱ ክርስቶስ ጥራይ እዩ ክንነብሮ ዘኽእለና።

ምስጢር ናብራ ክርስትና ብመንፈስ ሓይሊ ምምልላስ እዩ። ክርስቶስ ከኣ ብሓይሊ ትንሳኤኡ ኣባና ክነብር ምፍቃድ እዩ። ግ.ሓ 4:13 ። ብገዛእ ሓይልና ናብራ ክርስትና ክንነብሮ ኣይከኣለናን እዩ። ከምኡ ምስ እንፍትን ይኸብድ ይተሓላለኽ ንምንባር ኸኣ ንጽገም። ትምህርቲ ጐይታና የሱስ ቀሊል እዩ ። ሓድሽ ኣማኒ እውን ክርድኦ ይኽእል ብመንፈስ ምምልላስ ከቢድን ዘሸግርን ኣይኮነን ። እዚ ብመንፈስ ምምልላስ ዝጀምር ሓጥያትና ኩሉ ብምንዛዝ ምስ ኣምላኽ ኸኣ ብምስምማዕ እዩ።

ቅድሚ ብመንፈስ ምምልላስና ብመንፈስ ምምላእና ምርግጋጽ የድሊ እዩ ብዛዕባ ምልኣት መንፈስ ቅዱስ ብሰፊሑ ደሓር ክንመሃሮ ኢና። ሕጂ ግና ብሓጺሩ ክንፈልጦ ዘሎና ነገር ኣሎ ብመንፈስ ክንምላእ ትእዛዝ እዩ። ኤፌ 5:18 ። ኣብ ሕይወት ብመንፈስ ክንምላእ እንድሕሪ ደሊና ናይ ንስሓ ሕይወት ክህልወና ኣለዎ ። በዚ ኢና ነቲ ሓይሊ ኣምላኽ ኣብ ሕይወትና ክገሃድ እንገብሮ ።

ክርስቶስ ናይ ብሕትና ጌርና ክንቅበሎ ከሎና መንፈሳዊ ውልድነት ንለማመድ ውሉድ ኣምላኽ ንኸውን ሕድገት ሓጥያት ንረክብ ምልኣት ከኣ የድለየና። መብዛሕትኦም ክርስትያናት ግና ብድኽም እዮም ዝመላለሱ ላዕሊን ታሕቲን ክብሉ ይርከቡ ። ኣብ ስሚዒቶም ይውከሉ ስለዚ ብስጨዋትን፡ ስዑራትን ኮይኖም ይርከቡ ። ካብ ከምዚ ዓይነት ሕይወት ክንወጽእ እንተደሊና ብንስሓ ናብ ኣምላኽ ምቕራብ እዩ። ሓጥያትና ምንዛዝ ሓጥያተኛታት ምዃንና ምእማን። 1 ዮሃ 1:9 ዘይምእዛዝና ሓጥያት እዩ። ንሓጥያት ከምቲ ኣምላኽ ዝፍንፍኖ ምርኣይ።

ብእምነት መንፈስ ቅዱስ ክንቅበልን ክንምላኣን ፍቓድ ኣምላኽን ትእዛዝን እዩ።ኤፌ 5:18 ከም ፍቓዱ ዝሐተተ ይቕበል.። 1 ዮሃ 5:14-15። ንተስፋ ቃሉ ምጽባይ። ዝጽበ ሰብ ይረክብ ናይ ዘይምእማን ምጥርጣር ኣተሓሳስባና ካባና ክነርሕቖ ኣሎና። ካልእ ክንርድኦ ዘሎና ነገር መንፈሳዊ ውግእ ከም ዘሎ ምፍላጥ እቲ ውግእ ከኣ ናትና ኣይኮነን። 2ዜና 20:15። ኣብ ሕይወትና ውግእ ዘላዕሉ ሰለስተ ጸላእቲ ኣለውና። ንሰቶም ኸኣ

- ዓለም 1 ዮሃ 2:15 -17
- ስጋ ገላ 5:17
- ሰይጣን 1 ጴጥ 5:8

ካብዞም ጸላእትና ኸአ ኣምላኽና ይዓቢ። ስለዚ ናብኡ ንጸጋዕ። ብእምነት ምስኡ ምንባር ብስምዒት ኣይኮነን ክንመላለስ ዘሎና እንታይ ደኣ ብእምነት። ገላ 3:11። ልክዕ ዝኾነ ስምዒት ካብ እምነት እዩ ዘወጽእ። ደድሕሪ ስምዒት ምጉያይ ግና እቲ ትእዛዝ ኣምላኽ ብእምነት ንበሩ ዝብል ምፍራስ እዩ። ናይ እምነትና መሰረት ከኣ ቃሉን እግዚኣብሄርን እዩ።

ስለዚ ዕለት ዕለት ብምልኣት መንፈስ ቅዱስ ክንመላለስ እንተድኣኾይኑ ብእምነት መንፈስ ቅዱስ ምምላእና ምርግጋጽ። ንመንፈሳዊ ውግእ ምድላው ምንጪ ሓይልና ምፍላጥ። ከምኡ ድማ ብእምነት ምንባር። እዚ እንተገበርና ብመንፈሳዊ ህይወትና ንዓቢ። ክሳዕ ሕጂ ንዕቤት ዝጠቕመና ምኽሪ ርኢና። ናብቲ ዝቕጽል ትምህርትና ክንሓልፍ ንሱ ኸኣ በብመዓልቱ ምስ ጐይታ ከመይ ጌርና ሕብረት ክንገብር ከም ዘሎናዩ። ብሐጺሩ ብዛዕባ ሕብረት ክንመሃር ኢና ።

5. ሕብረት ምስ ጐይታ

ሕብረትና ምስ ኣቦን ወድን መንፈስ ቅዱስ እዩ። ምስኡ ሕብረት ኣሎኒ እንዳበለ ኣብ ዓለም ዝመላለስ ይሕሱ ኣሎ ። 1 ዮሃ 1:3-10

ጐይታ ምስ ተቐበልና ዝምድና ይፍጠር ውሉድ ኣምላኽ ንኸውን። ዮሃ 1:12 (Relationship) እዚ ዝምድና እዚ ክድልድል ከኣ በብመዓልቱ ሕብረት (Fellowship) ምስ ኣምላኽ ክንገብር ኣሎና ። ሓጥያት ምስ እንገብርን ምስ ዘይንናዘዝን ሕብረት የቋርጽ ቃል ኣምላኽ ብዛዕባ ሰለስተ ዓይነት ሰባት ይምህረና ። እዚ ኸኣ ኣብ 1 ቆሮ 2:14-3:3 ንረኽቦ ። ፍጥረታዊ ሰብ፡ መንፈሳዊ ሰብ፡ ስጋዊ ሰብ፡ ፍጥረታዊ ሰብ ጐይታ ዘይተቀበለ ወይ ከኣ ሕይወቱ ንኣምላኽ ዘይወፈየ ሰብ እዩ ። እዚ ሰብ እዚ ምድሓን የድልዮ ጐይታ ክቕበል ኣለዎ ። እቲ መንፈሳዊ ሰብ ከኣ ጐይታ ዝተቐበለ ዝድሓነ ህይወቱ ንኣምላኽ ዝወፈየ ሰብ እዩ። እቲ ሳልሳይ ኸኣ ስጋዊ ሰብ እዩ።

ስጋዊ ወይ ከኣ ዓለማዊ ሰብ ሽሕ እኳ ኣማኒ እንተኾነ እቲ ናብራ ክርስትናኡ ብገዛእ ሓይሉ ክነብሮ ዝጋደል ሰብ እዩ። 1 ቆሮ 3: 1-3 ከምዚ ዓይነት ሰብ ዝተሳዕረ፡ ፍረ ዘይብሉ እዩ። ንመንፈስ ቅዱስ ዕድል ኣይህቦን እዩ ። ካብዚ ዝተላዕለ ከምቲ ኣምላኽ ዝደልዮ ኣይከውንን። ኣብ መወዳእታ ዘይብሉ ተስፋምቊራጽ ሕይወት ይነብር ። እቲ ዘገርም ነገር ከኣ ስጋዊ ክርስትያን ምኻኑ ኣይፈልጥን እዩ። ንሓጥያት ግዙእ ኮይኑ ይነብር። ብሓጺሩ ሕብረቱ ተቋሪጹ ኣሎ ።

እግዚኣብሄር ካብ ከምዚ ዓይነት ሕይወት ክንወጽእ እዩ ዝደልየና። ብኸመይ መገዲ እንተበልና ብንስሓ። ብምንዛዝ፡ ሓጥያት ከም ዝገበርና ንኣምላኽ ንእመነሉ ። ሓጥኣትና ንኣምላኽ ከም ዘሕዝኖ ምርዳእ። ልክዕ ከም ዘይኮና ንእመን ደም ጐይታና የሱስ ክርስቶስ ካብ ሓጥያት ከም ዘንጻሕና ምፍላጥ ።

ምንዛዝ ማለት ሓሳባትና ምቕያር ማለት እዩ። ሕድገት ሓጥያት ክነረብ ዘኽእለና ጐይታ እዩ። ዕብ 10:10-14። ዝናዘዝ ሰብ ናይ

እምነት ሰብ እዩ። ምንዛዝ ናይ እምነት ምልክት እዩ። ክንናዘዝ ኸሎና ንፍቕሪ ኣምላኽ ምላሽ ምሃብና እዩ ። ምንዛዝ ናይ ምእዛዝ ስጉምቲ እዩ።

ምንዛዝ ብሕብረት ምስ ኣምላኽ ክንጐዓዝ ይገብረና። ሓጥያትና ክንናዘዝ ፍቓደኛታት እንተዘይኮንና ሕብረትና የቋርጽ ወይ ከኣ ስጋውያን ንኸውን ። ኣብ ዓለም ንመላለስ። ካብ ፍቕሪ ኣምላኽ ንርሕቕ። 1 ዮሃ 1:7 ። ፍቕሪ ኣምላኽ ሓዲግና`ዶ ንኸውን? ራእይ 2:1-5 ብሓጥያት እንዳተመላለስና ምሕረት ኣምላኽ ዘይለመንናዶ ንኸውን? እዚ ኸኣ እቲ ዘሕጉስ ርክብ (ሕብረት) ምስ የሱስ ክንስእን ይገብረና። ሓጥያት ሕብረትና ምስ ኣምላኽ ከቋርጽ ይገብሮ። ኣምላኽ ቅዱስ እዩ ምስ ሓጥያት ዋላ ሓንቲ ርኽብ የብሉን። ስለዚ ብንስሓ ክንምለስ ይግብኣና። ምስ እንምለስ ምስ እንናዘዝ ንሱ ከኣ ንሓጥያትና ካባና የርሕቆ። 1 ዮሃ 1:9, መዝ 1139, 23-24 መዝ 103:12

ጐይታ ዕለት ዕለት ሕብረቱ ምሳና ክቕጽል ይደሊ። ጐይታ ይደግፈና ከም ፈቃዱ ኽይና ክንመልላለስ። እዚ ከምዚ ዓይነት ሕይወት ከኣ ኣብ ምልኣት መንፈስ ቅዱስ የብጽሓና ።

6. ምልኣት መንፈስ ቅዱስ

ኣብ ዝሓለፈ ትምህርትና ብዛዕባ ሰለስተ ዓይነት ሰባት ማለት ፍጥረታውን ፡ መንፈሳውን፡ ስጋውን ርኢና ኔርና። እቲ ስጋዊ ሰብ ስጋዊ ክኸውን ዝገብሮ ነገራት መንፈሳዊ ምስትንፋስ (ንስሓ) ስለ ዘይለማመድ እዩ።

ኣብ ክርስትና ህይወት እቲ ዝዓበየ ነገር እንተሎ ንሓደ ክርስትያን ብዛዕባ ምልኣት "መንፈስ ቅዱስ" ምፍላጡ እዩ። ክርስትያናት ጻውዒትና "ሕይወት ምስ ትርፉ" ክንለማመድ እዩ። ንኽልኣት ከኣ ናብ ጐይታ ምምጻእ እዩ። እዚ ዝኸውን ምልኣት መንፈስ ቅዱስ ምስ እንለማመድ ጥራይ እዩ። ሓዋርያት ሽሕ እኳ ንሰለስተ ዓመት ምስ ጐይታ እንተ ነበሩ ክሳብ መንፈስ ቅዱስ ዝምልኦ ንዓቢ ተልእኮ ክፍጽሙ ዕጡቓት ኣይነበሩን ። ዓቢ ተልእኮ ምስ ዓቢ ሓይሊ እዩ ዝኸይድ ። የሱስ ካብቲ ንሱ ዝገበሮ ዝዓበየ ነገራት ከም እንገብር ተስፋ ኣትዩልናዩ። ዮሃ 14: 12-14

እዚ ዓቢ ግብርታት እዚ ብገዛእ ሓይልና ከም ዘይንገብሮ ፍሉጥ እዩ ። ወዲ ኣምላኽ ግና "እቲ ንጡፉኣት ኪደልን ኬድሕንን ዝመጸ" ብመንፈሱ ጌሩ ብኣና ኪዓዪ እዩ። ሓላፍነትና ንክርስቶስ ክንስዕብ እዩ ። ሓላፍነቱ ከኣ ገፈፍቲ ሰብ ምግባር እዩ። ማቴ 4:19
መንፈስ ቅዱስ ንሓዋርያት ዝተዋህበ ንዓና እውን ክወሃበና ድሉው እዩ ። ኣብ ሂወትካ እዚ ሓይሊ እዚ ክፍልጠካ ኣለዎ ። ዕዉት ክርስትያን ዝገብረካ ንሱ እዩ ። ፍረ እትፍሪ መስካሪ ይገብረካ።

እቲ ዘሕዝን ብዙሓት ክርስትያናት ከመይ ኢሎም መንፈስ ቅዱስ ከም ዝምልኦ ዘይምፍላጦም እዩ ። ናይዚ ውጽኢት ከኣ እቲ ጐይታና መድሓኒና የሱስ ክርስቶስ ዘተስፈዎ "ሕይወት ምስ ትርፉ" ከይተለማመዱ ይሓልፉ።

መንፈስ ቅዱስ መን እዩ?

1. ኣምላኽ እዩ ።

ግ.ሃዋ 5:3-4 ። ኣምላኽ እዩ ብኹሉ ናይ መለኮት ባህርያት

2. ሰብኣውነት ኣለዎ
(ኣካል) ሓይሊ ጥራይ ኣይኮነን። 1ቆሮ 12:11 ኤፌ 4:30 ተሰ 5:19

3. ኣካል ሰላሴ እዩ ።
ማዕረ እግዚኣብሄርን ኣቦን ወልድን እዩ። ማቴ 28:19 2ቆሮ 13:13

ዋላ ሓደ የልቦን ንስላሴ ክብርሃልና ዝኽእል ሓደ ፍሉጥ ናይ ስነመለኮት ክምዚ በለ "ሓደ ሰብ ንስላሴ እንተ ክሒዱ ንነፍሱ የጥፍእ እቲ ንስላሴ ክኣ ክርዳእ ዝፍትን ኣእምሮኡ የጥፍእ" ንሕና ውሱናት ዝኾንና ሰባት ነቲ ዘይውሱን ኣምላኽ ክንበጽሖ ኣይኮነልናን እዩ። ክንገልጾ ንፍትን ንኸውን እንተኾና ግና ኣጽጋቢ ወይ ዘዕግብ መግለጺ ክምዘይ ንህብ ምፍላጥ ጽቡቕ እዩ ።

መንፈስ ቅዱስ ንምንታይ እዩ ዝመጸ?

1. ንክርስቶስ ክኽብር እዩ ዝመጸ። ዮሃ 16:7 13,14
2. ናብ ኩሉ ሓቂ ኪመርሓና እዩ ዝመጸ። ዮሃ 16:13
3. ሓይሊ ክህበና መጺኡ። ግ.ሃ 1:8

ህይወት ምስትርፋ ክንነብር፡ ክንምስክር ፡ ኣሳልጦ ዘለዎ ጸሎት ክንጽሊ ስለዚ ብዘይ መንፈስ ቅዱስ ዋላ ሓንቲ ክንገብር ኣይክኣለናን እዩ ።

ብመንፈስ ቅዱስ ምምላእ ማለት እንታይ ማለት እዩ?

1. ክትምራሕ ሓይሊ ክትረክብ ማለት እዩ ። በቲ ህያው ዝኾነ ኣምላኽን ጐይታና የሱስ ክርስቶስ ምምላእ ማለት እዩ። ክምእውን ምስኡ ምንባር ህያው ዝኾነ ወዲ ኣምላኽ ብትንሳኤ ሓይሊ ምሳና ብኣናን ጌሩ ሕያውነቱ ምግላጽ እዩ።
2. ብፍቓድና ክይንስጉም ማለት ክምቲ ንሱ ዝደልዮ ክኸውን ክንፈቅደሉ ይግባእ ክንንሳሕ፡ ብሓጥያትና ክንናዘዝ ይግባእና።

3. ብመንፈስ ቅዱስ ምስ ተመላእና እሞ ኣብኡ ኸኣ ምስ እንጽጋዕ ኣብ ሕይወትና እዘን ዝስዕባ ኣርባዕተ ነገራት ይፍጸማ ። ብዘይካ ብቛንቋታት ምዝራብ ማለተይ እዩ።

ምስ ብቛንቋታት ምዝራብ እዘን 4 ነጥብታት ክህልዋ ኣለወን።

ሀ. ቅዱስ ናብራ ክንነብር ይረዳኣና። 1 ጴጥ 1:14-16

ለ. መንፈሳዊ ፍረ ክንፈሪ ይገብረና። ዮሃ 15:8
ገለ ገለ ሰባት ጽቡቕ ናብራይ እየ ክምስክር ዝግብኣኒ ይብሉ። ጽቡቕ ናብራ ጥራይ ምንባር እኹል ኣይኮነን ብዙሓት ኣመንቲ ዘይኮኑ ጽቡቕ ናብራ ሞራላውያን ኮይኖም ዚነብሩ ኣለው ። ክም ናይ ጐይታና ኣባሃህላ እንተድኣ ኾይኑ ግን ሰዓብቲ ምኳንና እንፍለጥ "ብዙሕ ፍረ" ብምፍራይ ጥራይ እዩ ።

ሐ. መንፈስ ቅዱስ ንቓል ኣምላኽ ክርድኣና ይገብሮ።
ክምኡ እውን ኣብ ሕይወትና ክንለማመድ ይሕግዘና። ዮሃ 16:1 ቃል ኣምላኽ መሰረት መንፈሳዊ ዕቤትና እዩ። መንፈስ ቅዱስ ክኣ የብርሀ።

መ. መንፈስ ቅዱስ ብዕለታዊ ናብራና ዕውታት ክንከውን ይገብረና። ሮሜ 8:26

መብዛሕትኡ ክርስትያን ንምንታይ እዩ ብመንፈስ ቅዱስ ዘይምላእ ቀዳማይ <u>ሰኣን ፍልጠት እዩ።</u> ምስኣን ፍልጠት ምስኣን እምነት የምጽእ። ብዙሓት ክርስትያናት ኣምላኽ ዘዳለዎ በረኸት እንተዝፈልጡ ስጋውያን ኣይምኾኑን ኔሮም። ዘይኣመንቲውን ኣብቲ ዘይምእማኖም ኣይምተረፉን ነይሮም ። ካልኣይ <u>ዘይምእማን እዩ።</u> ዘይምእማን ምልኣት ክይንረክብ ይገብረና። ገለ ገሊኦም ኣምላኽ ይፈርሕዎ ግና ኣይእመንዎን ኣብኡ ክውከሉ የሸግሮም ስለዚ ኣፍኣዊ ናብራ ጥራይ ይነብሩ። ካልኦት ክኣ ዘይክኣል ነገር ዝሕተቱ ይመስሎም። ገሊኦም ክኣ ሓጎሶም ዝውሰዶም ይመስሎም ኣምላኽ ግና ፍቕሪ እዩ።

ከመይ ጌርካ ኢኻ መንፈስ ቅዱስ ክትምላእ እትኽእል?

ቀዳማይ ብእምነት ኢኻ ክትምላእ እትኽእል። ንሱ ተስፋ ከም ዝሃበ ክትኣምን ኣሎካ። ትእዛዝ ከም ዝኾነ ክትኣምን ኣሎካ። ዝኣመነ ሰብ ንኽምላእ ይዳሎ ። ሕጂ ንምልኣት ዘዳልወና ነገራት ክንርኢ ኢና።

1. ንኣምላኽ ዘሕጉስ ናብራ ክንነብር ሃረርታ ክህልወና ኣለዎ። ማቴ 5።6
2. መንፈስ ቅዱስ ዘዘከረና ዘበለ ኹሉ ክንናዘዝ ይግብኣና። 1 ዮሃ 1፡9
3. ኩለንትናና ንዐኡ ኣሕሊፍና ክንህቦ ኣሎና። ሮሜ 12፡1-2

መንፈስ ቅዱስ ክንምላእ ትእዛዝ እዩ። ኤፌ 5፡18 ከምኡውን <u>ተስፋ እዩ</u> ።1 ዮሃ 5፡14 -15 እዚ ተስፋን ትእዛዝ ንኩላትና እዩ ከም ተስፋ ቃሉ ምልኣት መንፈስ ቅዱስ ክንሓትት ይግባኣና።

7.ብመንፈስ ምምስካር

ከመይ ጌርካ ብመንፈስ ክትምስክር ከም እትኽእል?

ኣብቲ ዘሕጉስ ሕይወት ክርስትና ናይ ምስክርነት ሕይወት እዩ። እዚ ሕይወት ከኣ ዓስቢ ኣለዎ ። ኣብዚ ሕይወት እዚ ዝክፈሉ ሒደት ክርስትያናት ጥራሕ እዮም። ከም ዝበሃል "ንሓደ ሰብ" ኣብ ክርስቶስ ንምምጻእ 1,000 ተራ ኣባላትን 6 መገብትን ሓደ ምሉእ ዓመትን የድሊ ይበሃል ። እዚ ዝኾነሉ ክልተ መሰረታዊ ዝኾነ ምኽንያት ኣለዎ።

1ይ. መብዛሕትኡ ክርስትያን ዕውት ናብራ ክርስትና ብዘይ ምንባሩ እዩ። ምልኣት መንፈስ ቅዱስ ስለዘይብሉ እዩ።

2ይ መብዛሕትኡ ክርስትያን ከመይ ጌሩ እምነቱ ንኻልኦት ከካፍል ብዘይምኽኣልን ምፍላጡን እዩ ።

ሕጉሳት ክርስትያናት እንተሃልዮም እቶም ዝምስክሩ ጥራይ እዮም ። ትምህርቲ መጽሓፍ ቅዱስን፡ ጸሎትን ፡ ኣድላይነቱ እንተኾነውን ምምስካር መተካእታ ዘይብሉ ኣገልግሎት እዩ። ኣብ ሉቃ 5፡1-11 ጽቡቕ ኣብነት ንረክብ ንክርስቶስ እንተ ሰዓብና ገፊፍቲ ሰብ ከም እንኸውን ከም ቃሉ እንተ ገበርና መርበብና ብነፍሳት ይመልእ። እዚ ምስ ዝኸውን ድማ ሓጐስና ወሰን ዘይብሉ ይኸውን ።

ኣብ ከምዚ ዝኣመሰለ ሕይወት ክንእቱ እንተድኣ ኾይኑ ክልተ ዓበይቲ ነጥብታት ኣለዋ። ክንርእየን ዝግብኣና ቀዳማይ <u>ግላዊ ምድላው</u> ካልኣይ <u>ስጉምቲ ምውሳድ</u>

i. ግላዊ ምድላው፡- ክንብል ኸሎና እንታይ ማለትና እዩ?

1). ክርስትያን ምኳንና ምርግጋጽ ማለት እዩ። ምድሓና ዝፈለጥና ሰባት ክንከውን ከሎና። ኤፌ 2፡8-9 ራእይ 3፡20።

ጽቡቕ ሰብ፡ ሞራላዊ ሰብን፡ ሃይማኖተኛ ናይ ቤተክርስትያን ኣባል፡ ምኻና ኣኻሊ ኣይኮነን። ኣብ ግብሪ ሓዋርያት ምዕ 10 ብዛዕባ ቆርኔሌዎስ ነንብብ እዚ ሰብኣይ ቅድሚ ኣብ ጐይታ ምምጽኡ ብዙሕ ጽቡቕ ነገራት ኔርዎ እንተኾነ ግና ምድሓን ጐድሊዎ ኔሩ።

ጆን ወስሊ ዝተባህለ መስራቲ ሜቶዲስትን ወዲ ኣገልጋልን ዝኾነ ቅድሚ ክርስትያን ምኳኑ ከም ናይ ምስዮናዊ ኮይኑ የገልግል ኔሩ ። ካብ ኣገልግሎቱ (ኣሜሪካ እንድያንስ) ምስ ተመልሰ ኣብ ጐይታ መጸ ወይ ከኣ ድሕነት ረኸበ። ቅድሚኡ ብግብሩ ክድሕን እዩ ዝጽዕር ዝነበረ ድሓር ግና ብእምነት ምጽዳቑ ኣረጋገጸ። ድሕነት ብእምነት እዩ ዝመጽእ ብእምነት ምድንሓና ከነረጋግጽ ይግባኣና።

2) ኣብ ሕይወትና ዘይተናዘዝናዮ ሓጥያት ክህሉ የብሉን። 1ዮሃ 1:9 ዘይእዙዝ ክርስትያን ሕጉስ ፍረ ዘለዎ ክኸውን ኣይክእልን እዩ ። ሓጥያት ሕጉሳት ከይንኸውን ይኸልአና። ከምኡ`ውን ኣምላኽ ይጉሂ። ጓሂ ኣምላኽ ሓጐስና ይወስድ ። ብሓጥያትና ምንዛዝ እቲ ደም ገንሸል ኣብ ህይወትና ኪዓይ ንገብሮ ። ስለዚ ምስ ኣምላኽ ምስምማዕ ሰላም ምግባር ምፍቓር ጽቡቕ ክንረክብ ይገብረና ።

3). ብመንፈስ ቅዱስ ምምላእካ ኣረጋግጽ። ኤፌ 5:18 1ዮሃ 5:14-15 ብዛዕባ ምልኣት መንፈስ ቅዱስ ኣብ ዝሓለፈ ትምህርትና ስለዝተመሃርናዮ ኣብ ዝርዝር ኣይክንኣቱን ኢና ። ምልኣት መንፈስ ቅዱስ ንምስክርነት ብጣዕሚ ኣድላያይ እዩ ።ብመንፈስ ቅዱስ ዝምራሕ ጥራሕ እዩ ዓሰቢ ዘለዎ። 1ቆሮ 3:12-15

4. ክትምስክር ድሉው ምኻን። 1 ጴጥ 3:15 -16 ናይ ልቢ ምድላው የድሊ ። ስልጠና ምውሳድ ጽቡቕ እዩ። መጽሓፍ ቅዱስ ምጽናዕ ምንባብ ፡ ምጽላይ ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ዘጽንዑ ጉጅለ ምክፋል መጽሓፍ ምንባብ ንምስክርነት ዘዳልወና ነገራት ምግባር ። ክንርስዮ ዘይብልና ክንምስክር ከሎና ክርስቶስ ምሳና እዩ። ማቴ 28:20 ግላዊ ምድላው ኣብዚ ይውዳእ ። ሕጂ ኣብታ ካልኣይቲ ዓባይ ነጥብና ክንሰግር ኢና። ንሳ ኸኣ ስጉምቲ ምውሳድ እያ።

ii. ስጉምቲ ምውሳድ፡ ክንብል ከሎና እንታይ ማለትና እዩ ?

1. ጸሎት 1 ዮሃ 5:14 2ጴጥ 3:9

ጸሎት ኣድላያይ እዩ። እንፈልጦም ሰባት እሞ ኣብ ጐይታ ዘይመጹ እንተ ኣለው ብዝርዝር ኣሽማቶም ጽሒፍና ንጸልየሎም ኸኣ ። ንዕቤት ክርስትያን ኸኣ ንጸሊ። ዮሃ 17

2. ኣብ ሰብ ዘለዎ ምኻድ ማቴ 28:20

ሰባት ናባና ክመጹ ዘይምጽባይ። ማቴ 4:20 ። ናብኣቶም ክንከይድ ይግብኣና። ነቶም ኣብ ዝርዝርና ዘለው እንጽለየሎም ዘሎና ዝከኣል እንተኾይኑ ንኺዶም። ፍረ ጸሎትና ክንርኢ ። ምኻድ ትእዛዝ እዩ።

3. ብዛዕባ የሱስ ጥራሕ ምዝራብ ።
4. ጐይታ ክምዝጥቀመልና ምርዳእን ምፍላጥ ።

8. ማይ ጥምቀት

ኣብ ሓድሽ ኪዳን ክንገብረን ዘሎና ስርዓታት ክልተ እየን። እታ ቀዳመይቲ ጥምቀት ክትከውን ከላ እታ ካልኣይቲ ኸኣ ቅዱስ ቁርባን እያ። ጥምቀት ሓንሳእ ክትፍጸም ከላ ቅዱስ ቁርባን በብግዚኡ ዝውሰድ እዩ።

ኣብ ጥረ ትርጉም ጥምቀት እንተድኣ መጺእና ምጥላቕ ወይ ምጥሓል ማለት እዩ። እዚ ካብቲ ናይ ጽርኢ (ግሪክ) ቋንቋ ዝመጸ ቃል እዩ። እታ ቃል ብግሪክ (Baptiso) እያ እትበሃል ። እዛ ቃል እዚኣ ምጥላቕ ምጥሐል ማለት እያ። እዚኣ ቃል ንናሃይማኖት ጉዳይ ጥራሕ ዘይኮነስ ግሪኻውያን ኣብ መዓልታዊ መነባብሮም ዝጥቀሙላ ቃል እያ ። ንኣብነት መርከብ ኣብ ባህሪ እንተድኣ ጥሒላ እታ ዝጥቀሙላ ቃል (Baptiso) እትብል እያ ።

እዚ ጥረ ቃሉ ትርጉሙ ምርኣይና ንኣገባብ ጥምቀት ከመይ ክኸውን ይግብኦ ንዝብል ሓጋዚና ኪኸውን ስለዝኽእል እዩ። ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ዝተፈላለያ ጥምቀታት ኣለዋ።

ንኣብነት

1. ናይ ሙሴ ጥምቀት	1 ቆሮ 10:2
2. ናይ ዮሃንስ ጥምቀት	ማቴ 1:13
3. ናይ ክርስቶስ ጥምቀት (ብማይ)	ማር 16:15
4. ናብ ኣካል ክርስቶስ ጥምቀት	1 ቆሮ 12:13
5. ናይ መከራ ጥምቀት	ማቴ 20:22
6. ናይ መንፈስ ቅዱስ ጥምቀት	ግ.ሃ 1:8

እዘን ኣብ ላዕሊ ዝጠቐስናየን ዝተፈላለየ ዓይነት ጥምቀት ትርጉመን ኣድላይነቱን ኣሕጽር ኣቢልና ንርኤ ።

1. ናይ ሙሴ ጥምቀት

ሃዋርያ ጳውሎስ ንሰብ ቆሮንቶስ ኣብ ቀዳመይቲ መልእኽቱ ኣብ 10 ምዕራፍ ፍቕዲ 1ን2 ክጽህፍ ከሎ ንደቂ እስራኤል ናብ ሙሴ ከም እተጠምቁ ይገልጽ። ደቂ እስራኤል ብባሕሪ ምስጋሮም ትሕቲ ደበና ብምዃኖም ኣብ ሙሴ ተጠምቁ። ውርድ ኢልና ፍቕዲ 3ን4 እንተኣንበብና ከኣ ምስ ክርስቶስ የተሓሕዞ።

2. ናይ ዮሃንስ ጥምቀት

ማር 1፥ 3-5

እዚኣ ጥምቀት እዚኣ ናይ ንስሓ ጥምቀት እያ ኔራ ። ኑቲ ዝመጽእ ዝነበረ ክርስቶስ መንገዲ ትጸርግ ኔራ ። ኣገልግሎታ ከኣ የሱስ ክሳዕ ዝግለጽ ከም ዝነበረት ኣብ ግ.ሓ 19:1-6 ነንብብ ። ስለዚ ድሕሪ ጐይታና ሞትን ትንሳኤን ኣገልግሎታ ኣብቂዓ እያ። ጐይታና የሱስ ክርስቶስ በዚኣ ናይ ዮሃንስ ጥምቐት ተጠሚቑ እዩ ። የሱስ ዝተጠምቐላ ምኽንያት ኩሉ ጽድቂ ክፍጽም ስለዝነበሮ እዩ። ማቴ 3:13-17 የሱስ ሓጥያት ስለ ዝነበሮ ኣይኮነን ዝተጠምቐ ። እንታይ ደኣ ኩሉ ሕጊ ክፍጽምን ስለ ዝመጸ እዩ ። ንኣብነት ተገሪዙ ። ሉቃ 2:20-22

3. ናብ ኣካል ክርስቶስ ምጥማቕ

1 ቆሮ 12:13

እዚኣ ጥምቀት እዚኣ ኣብ ኣካል ክርስቶስ ብእምነት እንጥመቓ ጥምቀት እያ ። እቲ ብየሱስ ዝተገብረ ሞትን ትንሳኤን ከም ተፈጸመልካ ምቑጻር እዩ ። እዚ ኣብ ኣካል ክርስቶስ ምጥማቕ ኣማኒ ማይ ጥምቀት ክወስድ ከሎ ብሩሁ ይገብሮ ። ነዚ እዩ ሓደ ኣማኒ ናይ ግድን ክጥመቕ ዘለዎ። ክጥመቕ ከሎ ኣብ ማይ ይጥሕል ወይ ይቕበር። እዚ ዘድለየሉ ምኽንያት ቃል ኣምላኻዊ ስለ ዝኾነ እዩ ።

እቲ ኣማኒ ብኸምዚ ዓይነት ጥምቀት ምስ ዝጥመቕ ማለት ኣብ ማይ ጥሒሉ ወይ ተቐቢሩ ምስ ዝውጽእ ብዙሕ ነገራት ይገለጽ ኣሎ

1. ምስ ክርስቶስ ምቕባሩ ይገልጽ ኣሎ። ቆለ 2፡12
2. ብሞት ክርስቶስ ምጥማቑ የርኢ። ሮሜ 6፡3
3. ምስ ክርስቶስ ምስቃሉ የርኢ። ሮሜ 6፡6-7
4. ብሓድሽ ሕይወት መታን ክመላለስ ምስ ክርስቶስ ምትንስኡ ይገልጽ። ሮሜ 6፡10-11
5. ኣብ የማን ኣቦ ምስ ክርስቶስ ምስዋሩ ይገልጽ ። ቆለ 3፡1-3
6. ንክርስቶስ ከም ዝለበሰን ውሉድ ኣምላኽ ምዃኑን ይገልጽ። ገላ 3፡27

እዚ ኣብ ኣካል ክርስቶስ ምጥማቕ ብእምነት እዩ ዝርከብ እቲ ኣማኒ ንርእሱ ከምቲ ቃል ኣምላኽ ዝብሎ ምስ ዝቖጽር ከምኡ ኾይኑ ይረኽቦ። ሽዑ እዩ እቲ ኣማኒ ኣብ ልዕሊ ሓጥኣት ሓይሊ ዝረክብ ።

4. ናይ መከራ ጥምቀት

ማቴ 20፡22

ናይ መከራ ጥምቀት ጐይታና የሱስ ክርስቶስ ባዕሉ ኣብ ቀራንዮ መስቀል ፈጺሙዎ እዩ ። ሓዋርያ ያዕቆብውን በዚ ጉዳይ ንጐይትኡ መሲሉ እዩ። ግ.ሓ 12፡1። ኣመንቲ ምእንቲ እምነቶም ብኣዝዩ ጻቕጥን ኣሰቃቕን መከራ ኪሓልፉ ኸለው እዚ ናይ መከራ ጥምቀት ይበሃል ።

5.ናይ መንፈስ ቅዱስ ጥምቀት

ግ.ሓ 1፡8

እዚ ትምህርቲ እዚ ኣብቲ 6ይ ክፍሊ ትምህርቲ ብሰፊሕ ተገሊጹ ኣሎ። ስለዚ ኣብዚ እንደገና ምብራህ ኣየድለየናን እዩ።

6.ናይ ክርስትያን ጥምቀት (ብማይ)

ማር 16፡16

እዛ ጥምቀት እዚኣ ጐይታና የሱስ ክርስቶስ ድሕሪ ትንሳኤኡ ዝኣዘዛ ትእዛዝ እያ። ማቴ 28፡19-20 ስለዚ ብማይ ዘይምጥማቕ ትእዛዝ ጐይታና የሱስ ዘይምኽባር እዩ። ስለዚ ሓደ ኣማኒ ትእዛዝ ጐይታ ክኽብር ኣለዎ። ሓዋርያት ነቶም ዝኣመኑ የጥምቕዎም ኔሮም። ግ.ሓ 2፡41 ብማይ ምጥማቕ መሰረት እምነት ክርስትና እዩ። እብ 6፡ 1-2

ስለዚ ሓደ ኣማኒ ስለምንታይ ክጥመቕ ኣድለዮ? ንዝብል ሕቶ ክንምልሽ እንተደኣ ኾይንና

1ይ. ትእዛዝ ስለዝኾነ ማቴ 28፡ 19-20
2ይ. መሰረት እምነት ክርስትና ስለዝኾነ እብ 6፡1-2
3ይ. ኣስኣሰር ጐይታ ክስዕብ ማቴ 3፡ 13-17
ጐይታ ብማይ ተጠሚቑ እዩ ሓጥያት ስለዝነበሮ ኣይኮነን ስለምንታይ እንተበልና ጽድቂ ንኽፍጽም ስለዝነበሮ እዩ። ንሕና እውን ጽድቂ ክንፍጽም ይግብኣና እዩ።
4ይ ሃዋርያት ንዝኣምኑ የጠምቕዎም ኔሮም። ንሕናውን ከምኡ ። ሕጂ ከመይ ዝበለ እዩ ክጥመቕ ዘለዎ ወይ መን እዩ ክጥመቕ ዘለዎ?

1. ዝተነስሐ ግ.ሓ 2፡38-41
2. ዝኣመነ ማር 16፡16
3. ሰናይ ሕልና ዘለዎ 1ጴጥ 3፡21
4. ወዲ መዝሙር ናይ የሱስ ክኸውን ዝመደበ ማቴ 28፡19-20

ስለዚ ቅድሚ ምጥማቕና እዘን ኣብ ላዕሊ ዘለዋ ክነማልእ ኣለና ።

1. ንስሓ ግ.ሓ 2፡37-38

ኣብታ መዓልቲ ሓምሳ መንፈስ ቅዱስ ናብቶም 120ን ዝኣኽሉ ምስ

ወረደ እሞ፡ ብዙሕ ሕዝቢ ተኣኪቡ ነቲ ጴጥሮስ ዝብሎ ዝነበረ ቃል ምስ ሰምዑ ገለ 3,000 ዚኾኑ ሰብ ልቦም ምስ ተወግአ ንሃዋርያ ጴጥሮስ እንታይ ንግበር ኢሎም ምስ ሓተትዎ ምላሽ ጴጥሮስ ከኣ "ተነስሑ" ዝብል ነበረ። ቅድሚ ምጥማቖም ከኣ ናብራ ሓጥያት ገዲፎም ካብኡ ርእሶም ንኣምላኽ ንምንባር ምስ ወሰኑ ጥምቀት ሲዒባ ንንስሕኦም ተጽኖዓሎም።

2. <u>እምነት</u> ማር 16፥15-16

ጐይታ ዝብሎ ሓደ ሰብ ክጥመቕ ዚኽእል ፈለማ ኽኣምን ይግባእ ። ዝኣመነን እተጠምቐን ኺድሕን እዩ ኢሉ ንደቀመዝሙር ይነግሮም ሓደ ሰብ ንኽኣምን ክሰምዕ ኣለዎ ። እምነት እትመጽእ ካብ ቃል ክርስቶስ እያ ። ስለዚ ክምዚ ጌርና ክንሰርዔን ንኽእል፡

- ቃል ምስማዕ
- ምእማን (እምነት)
- ድሕነት
- ጥምቀት

ኣብ ግ.ሓዋ 8፥36-38 እዘን ኣብ ላዕሊ ዝጠቀስናየን ንረኽበን። እቲ ስሉብ ኢትዮጵያዊ ቃል ምስ ሰምዔ ኣመነ እሞ ንፊሊጶስ ክይጥመቕ እንታይ ይኽልኣኒ ? ኢሉ ምስ ሓተቶ ፊሊጶስ ከኣ ብወገኑ ብኹሉ ልብኻ እንተ ኣመንካስ ይኾነልካ እዩ በሎ ። ኣዎንታዊ ምላሽ እቲ ኢትዮጵያዊ ምስ ሰምዔ ፊሊጶስ ከይደንጐየ ኣጥመቖ። ካልኦት ጽቡቕ ኣብነት ዝኾኑልናውን ዝተፈላለዩ ቦታታት ኣብ ግብረ ሓዋርያት ንርኢ ኢና።

3. <u>ሰናይ ሕልና</u> (1 ጴጥ 3፥21)

ሰብ ሓጥያቱ ምስተኣመነን ምስ ተናስሐን ነቲ ብውሽጡ ዝኣመኖ ብጥምቀት የጽንዮ። ነቲ ውሽጣዊ ለውጢ ብግዳማዊ ስጉምቲ ንኣምላኽ ብንጹሕ ሕልና የርእዮ ኣሎ።

እቲ ማይ ተምሳል እዩ። እምበር እቲ ማይ ኣይኮነን ዘድሕን ሓጥያት እውን ዝሓጽብ፡ ሓጥያት ዝሕጸብ ብደም ጐይታና የሱስ ክርስቶስ እዩ ። እታ ጥቐሲውን ጽቡቕ ጌራ እያ እተብርሃ "እዚ ኸኣ ብትንሳኤ የሱስ ክርስቶስ ልማኖ ሰናይ ሕልና ኣብ ኣምላኽ እዩ እምበር ምሕጻብ ርስሓት ስጋ ኣይኾነን" ይብለና። ካብ ላዕሊ እንተድኣ ኣንቢብና ከኣ ማለት ካብ ፍቅዲ 20 ሸሞንተ ነፍሲ ብማይ ዝደሓና ትብል። ርግጽ እዩ ኣብታ መርከብ ብምእታዎም እዮም ዝደሃኑ እምበር እቲ ማይስ ኣይድሓኖምን። ንሕና እውን መርከብና የሱስ እዩ። ብእምነት ኣብኡ ንኣቱ፡ ምእታውና ከኣ ብማይ ጥምቀት ነረጋግጽ።

4. <u>ወዲ መዝሙር</u> (ማቴ 28፥19-20)

ሓደ ኣማኒ ክጥመቕ እንከሎ ርእሱ ወዲ መዝሙር ጐይታና ከም ዝኾነ ብጥምቀት ይገልጽ ኣሎ። ወዲ መዝሙር ጐይታና የሱስ ሓደ ካብቲ ጠባያቱ ከኣ ርእስኻ ቐቢጽኻ መስቀልካ ጾርካ ደድሕሪ ጐይታ ምምልላስ ማለት እዩ ። ወዲ መዝሙር ማለት ተኸታሊ ማለት እዩ፡ ንመን ንጐይታ የሱስ፡ ስለዚ ጥምቐት ኣብ ሕይወት ወዲ መዝሙር ዓቢ ትርጉም ኣለዎ። ብቐሊሉ ዝርኤ ጉዳይ ኣይኮነን ። ናይ ሓደ ሰዓቢ ምልክት እያ።

እዚ ካብ ፈለጥና ሓደ ሰብ ምስ ኣመነ <u>መዓስ</u> እዩ ክጥመቕ ዜድልዮ ። መዓልትታት , ሰሙናት ኣዋርሕ, ዓመታት ክጽብ የድልዮዶ ? ብሓጺር ክንምልሽ እንተድኣ ኮይና መልሱ ኣይፋሉን እያ። ስለዚ ሓደ ሰብ ምስ ኣመነ ብኡ ንብኡ እዩ ኽጥመቕ ዘለዎ ። ርግጽ እዩ እቲ ሰብ እንታይ ክገብር ከም ዘሎዎ ክፈልጥ ይግባእ። ምድንጓዩ ግና ጽቡቕ ወይ ቅኑዕ ኣይኮነን። ኣብ ግ.ሓ 10 ብዛዕባ ቆርኔሌዎስ ነንብብ። እዚ ሰብኣይ ንቓል ኣምላኽ ምስሰምዔ ንሱን እቶም ምስኡ ኮይኖም ነቲ ቃል ዝሰምዑን ብኡ ንብኡ እዮም እተጠምቁ።

ኣብ ግ.ሓዋ 16፥14 እውን እቲ ሓላው እሱራት ምስ ኣመነ ብኡ ንብኡ ክጥመቕ ንርኢ። ኣብ ግ.ሓዋ 22፥16 እውን ጳውሎስ ባዕሉ ብኡ ንብኡ ክጥመቕ ንርኢ ። ስለዚ ብምድንጓይ ነፍርዮ ነገር ስለ

ዘየሎ ቤተክርስትያን ነቶም ኪጥመቑ ዚደልዮ መምያ ኣለልያ ክተጥምቖም ይግባእ ።

እዚ ሕጂ ክንርእዮ ዝጸናሕና ብፍላይ ነቲ ቅድሚ ኩነት ማለት ሓደ ኣማኒ ቅድሚ ምጥማቑ ኬማልኦ ዘለዎ ክንርኢ ጸንሒና ። እዚ ኣበይ ይወስደና ? ህጻናት ክጥመቑ ይግብኦም ዶ? ኣብ ዝብል ሕቶ ይወስደና ። ህጻናት እተን ኣብ ላዕሊ ዝጠቐስናየን ማለት ሓደ ኣማኒ ቅድሚ ምጥማቑ ኬማልኦ ዘለዎ ነገራት ከማልኡ ይኽእሉ ድዮም? ማለት ኪኣምኑ ክንስሑ ደቂ መዛሙርቱ ክኾኑ ኣይመስለንን። ከምኡ እውን ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ህጻናት ከምተጠምቁ ፈጺምና ኣይነንብብን ። ቆርኔሌዎስ ምስ ስድራ ቤቱ ተጠምቑ ስለ ዝብል ህጻናት ክነጥምቖም ይግባእ ዝብሉ ኣለው ። እቶም እተጠምቁ ግና ዝሰምዑ ዝኣመኑ ዝተነሐሱን እዮም ኔሮም ። ስድራቤቱ ስለ ዝበለ ህጻናት ተጠሚቖም ማለት ኣይኮነን።

ገለ ገለ ሰባት ብህጻንነትና ተጠሚቕና ይብሉ እሞ ሕጂ ካልኣይ ጥምቀት ኣየድልን እዩ ይብሉ። እታ ወለድና ብሰናይ ድሌት ተደሪኾም ዘጠመቑና በዚ ኣቐዲምና ዝሬኤናዮ ሓቕታትና ምስ እንመዝና ጥምቀት ዘይምዃና ኢና እንርዳእ ። ስለዚ ድሕሪ እምነት እንጥመቓ ጥምቀት ኢያ ሓንቲ ጥምቀት ትበሃል። ኣብ ኤፌ 4፡5 ዘላ ሓንቲ ጥምቀት ዝብል ዘሎ ብዛዕባ ማይ ጥምቀት ኣይኮነትን እትዛረብ ዘላ እንታይ ደኣ? ብዛዕባ ሓድነት ቅዱሳን እያ እትዛረብ ዘላ። ሓድነት ቅዱሳን ብጥምቀት ማይ ኣይኮነትን እትፍጸም ብጥምቀት መንፈስ ቅዱስ ደኣ እምበር። ቀጺልና መንፈሳዊ ምስጢርን ጥቕምን ማይ ጥምቀት ክንርኢ ኢና።

1. ምስ ክርስቶስ ከም ዝሞትካን ዝተንሳእካን ግብራዊ መግለጺ እዩ።
   ሮሜ 6፡ 1-4
2. ብሓድሽ ሕይወት ክትመላለስ ካብ ዓለም ከም እተፈለኻ ዘረድእ ተግባር እዩ።
   ግ.ሓዋ 22፡16

3. ኣብ ኣካል ክርስቶስ ከም ዝተጸንበርካ መርኣያ እዩ።
   ግ.ሓ 2፡ 40-42
4. ወዲ መዝሙር ምዃንካ መግለጺ እዩ ።
   ማቴ 28፡ 19-20
5. መሰረት እምነት ክርስትና ከም ዝኾነ ምግላጽ እዩ ።
   እብ 6፡ 1-2
6. ምፍላይካ ካብ ዓለም ትገልጽ።
   ግ.ሓ 2፡42
7. መልሲ ሰናይ ሕልና ናይቲ ኣምላኽ ዝገበረልካ እዩ ።
   1 ጴጥ 3፡21
8. ምእዛዝካ ትገልጽ፡ በረኸት ከኣ ትረክብ

ስለዚ ዘይምጥማቕ ጉድኣት ኣለዎ ። እተን ኣብ ላዕሊ ዝጠቐስናየን ነጥብታት እኹል መብርሂ ሂበናና እየን ። ከምኡ ድማ ብተወሳኺ ዘይጥመቕ ሰብ ንምኽሪ ኣምላኽ ምንዓቑ እዩ ። ሉቃ 7፡30። ዘይምጥማቕ ወይ ንምጥማቕ ፍቃደኛ ዘይምዃን ሓጥያት እዩ። ያዕ 4፡17

ካልእ ክጠቕሶ ዝደሊ ብዛዕባ ጥምቀት ዝምልከት ኣማኒ ኣበይ ይጥመቕ መንከ የጥምቕ ? ዝብል እዩ ። መልሱ፡ ንኹለንትናኻ ክጥሕል ኣብ ዝኽእል ማይ ከም ሩባ፡ ባሕሪ፡ ባስካ፡ ክኸውን ኣለዎ ። ግ.ሓ 8፡ 36-39 ማቴ 3፡6 ዘጥምቑ ከኣ ኣገልገልቲ ኣምላኽ ክኾኑ ኣለዎም። ኣብዚ ክንፈልጦ ዘለና ኣገልገልቲ ኣብ ዘይብሉ ኣሚኑ ዝጸንሐ ወደ መዝሙር ከጠምቕ ይኽእል እዩ። ግ.ሓ 9፡10-19

ኣብ መወዳእታ ክብሎ ዝደሊ ሓደ ሓደ ሰባት ከይጥመቑ ዘቕርብዎ ምኽንያታት ክንርኢ እፌቱ። ቀዳማይ እቲ ምስ ጐይታ ተሰቒሉ ዝነበረ እሞ ዝኣመነ ከይተጠምቀ እዩ ናብ ገነት ኤደን ዝኣተወ እሞ

ሰብ ብእምነት እምበር ብጥምቀት ስለዘይድሕን እንተዘይተጠመቐ ምንም ኣይኮነን ዝብል ምኽኒት የቕርብ ። መልሲ ናይዚ ግና ከምዚ እዩ። ቀዳማይ እቲ ምስ ጐይታ ተሰቒሉ ዝነበረ ሰብኣይ ንኽጥመቕ ካልእ ስርዓታት ኣምላኻዊ ሕጊ ንኽፍጽም ግዜ ኣይነበሮን ። ስለዚ ብቑዕ ምኽንያት ኣይኮነን። እታ ካልኣይቲ ከኣ ሰብ ብእምነት እምበር ብጥምቀት ኣይድሕንን እዩ እትብል ከኣ ቃል ኣምላኽ ከኣ እምነት ብዘይ ግብሪ ምውትቲ ምዃና ይምህርና። ያዕ 2፡ 26

ካልኣይ ምኽንያት ንኸይጥመቑ ዘቕርብዎ ሓሳብ ከኣ ጐይታ ክዛረበኒ ኣለዎ ዝብል እዩ ። ጐይታ ግና ብቓሉ ተዛረቡ ኣሎ ። ምእዛዝ ጥራይ እዩ ካልእ ዘረባ ኣየድልይን እዩ ። እብ 1።1-2

ሳልሳይ ምኽንያት ከኣ ቅድሚ ምጥማቐይ ክድልድል ኣሎኒ። ሓጥያት ክገብር ኣይደልን እየ ይብሉ። ሓቅነት ዘለዎ ይመስል ግና ሓደ ካብቲ ዘደልድለና ብጥምቀት ንጐይታ ምስ እንስዕብ እዩ። ምእዛዝና በረኸት የምጽእ ሓይሊ ኣምላኽ ይገሃድ። ስለዚ ምድሓኑ ዘረጋግጸ ክድንጉ የብሉን። ገሊኦም ከኣ ኣብቲ ጐይታ የሱስ እተጠምቀሉ ሩባ ዮርዳኖስ ኣብኡ ክይደ እየ ዝጥመቕ ይብሉ ። እዚ ብጽሑፍ ዘይተደገፈ ምኽኒት እዩ ።

ኣብ መወዳእታ ክምለስ ዘለዎ ሕቶ ኣሎ። እዚ ኸኣ ኣማኒ ብስም መን እዩ ክጥመቕ ዘለዎ? እትብል እያ ። ኣብ ማቴ 28፡ 18-20 ጐይታ የሱስ ክርስቶስ ብስም ኣቦን ወልድን መንፈስ ቅዱስን ክነጥምቕ ይእዝዘና ። ስለዚ ብስም ኣቦን ወልድን መንፈስ ቅዱስ ኢና ክነጥምቕ ዘሎና። ኣብ ግብሪ ሓዋርያት ግና ሓዋርያት ብስም የሱስ እዩም ዘጠምቑ ዝነበሩ ግና ናይ ስላሴ ሐድነት ኣይክሓዱን ። ሓድነት ስላሴ ክሒድካ ብስም የሱስ ምጥማቕ ሓድነት ስላሴ ኣሚንካ ብስም የሱስ ምጥማቕ ዓቢ ፍልልይ ኣለዎ ።

ኣብን ወልድን ፡ መንፈስ ቅዱስን ኣሚንና ግና ብስም የሱስ ምጥማቕ ጸገም የብሉን ። ካልእ ኣብ ግ.ሃ 1፡ 1-7 ክነንብብ ክሎና ሓዋርያት ብኣብን፡ ወልድን። መንፈስ ቅዱስን የጥምቑ ከምዝነበሩ ይሕብረና ።

ጳውሎስ እቶም ደቂመዛሙርቱ ምስረኸቦም ምስ ኣመንኩም መንፈስ ቅዱስዶ ተቐቢልኩም ኢሉ ምስ ሓተቶም ካብ ዝጽበዮ ዝነበረ መልሲ ወጻኢ መሊሶምሉ። መንፈስ ቅዱስ ከምዘሎ እኳ ኣይሰማዕናን ኢሎም መሊሶምሉ ።

ሽዑ ሃዋርያ ጳውሎስ ኣብ ጥምቀት የምጽኦም እሞ መንፈስ ቅዱስ ከምዘሎ ዘይፈለጥኩም ደኣ ብየናይቲ ጥምቀት ተጠሚቕኩም ይብሎም። ንሳቶም ከኣ ብናይ ዮሃንስ ጥምቀት ይብልዎ። ስለዚ ሓዋርያ ጳውሎስ መንፈስ ቅዱስ ምህላዉ ኣብ ግዜ ጥምቀቶም ክሰምዑ ኔርዎም ዝብል እምነት ኔርዎ። ስለዚ ሓዋርያት ብኣብን ወልድን መንፈስ ቅዱስ እንተዘይጥምቑ ኔሮም ሓዋርያ ጳውሎስ ከምኡ ኢሉ ኣይመሓተተን ኔሩ።

ብዛዕባ ጥምቀት ኣብዚ ፈጺምና ኣሎና ሕጂ ኣብታ ካልኣይቲ ስርዓት ኣምላኽ ክንገብሩ ዘሎና ክንሰግር ኢና። ንሳ ከኣ ቅዱስ ቁርባን እያ።

9. ድራር ጐይታ ወይ ክኣ ቅዱስ ቁርባን

ድራር ናይ ሕብረት ምልክት እዩ ። ሓቢርካ ክትበልዕ ክሎኻ ሓድነትካ ትገልጽ። ብሕልፊ ኣብ ባህልና ኣብ ሓደ መኣዲ ኢና ንበልዕ። በዚ ከኣ ሓደ ቤተሰብ ምዃንና ንገልጽ። ድራር ጐይታ ዝተባህለሉ ኸኣ እቶም ቀደም ቅዱሳን ኣቦታትና ምሸት ይወስድዎ ስለዝነበሩ እዩ። ኣብ ግዜ ድራሮም ንጐይታ ይዝክርዎ ኔሮም ።

ቁርባን ናይ ግእዝ ቋንቋ እዩ ምቕራብ ማለት እዩ ። ኣብ ጐይታ ምቕራብ ቅዱስ ምቕራብ ክበሃል ይክኣል እዩ። ኣብ ሓድሽ ኪዳን ክልተ ስርዓት ተዋሂቡና ኣሎ ጥምቀትን ፡ ቅዱስ ቁርባን ። ጥምቀት ሓደ ግዜ ዝውሰድ ስርዓት እዩ ። ቅዱስ ቁርባን ግን ቀጻሊ መልክዕ ኣለዎ።

ቅዱስ ቁርባን ብጐይታ ዝተሰርዐ ስርዓት እዩ።
ማቴ 26:26 -28

- ማቴዎስን ማርቆስን ጐይታ ከምዝሰርዖ የብርሁልና
- ሉቃስ ግና ንመዘከርታ ክንገብሮ ከምዘሎና ይነግረና ስለዚ ቀጻሊ ምዃኑ ንርዳእ ሉቃ 22:19-20
- ጳውሎስ እውን ብወገኑ ንመዘከርታ ክንገብሮ ከምዘሎና ይምህረና ከምኡ እውን ምጽኣቱ ንእውጅ ከምዘሎና ይሕብረና። 1 ቆሮ 11:23-29

ኣብ 1ቆሮ 10:15-17 እቲ እንወስዶ ጽዋእን ስጋን ምስ ናይ ጐይታ ስጋን ደምን ሕብረት ከም ዘለዎ ነንብብ። ኣብ ዝወሰድናዮ ቁጽሪ ሕብረት ምስ ጐይታ ከም ዘሎና ንገልጽ እቲ ሕብረትና ምስኡ እንዳጸንዔ ብዝኸደ ቁጽሪ ዕቤትና ይግለጽ ብመንፈሳዊ ሕይወትና እንዳዓበና ንኸይድ። ብምስትውዓል እንተዘይወሰድናዮ ግና መንፈሳዊ ድኻም፡ ሕማም ፡ ሞት እውን የምጽእ ። እዚ ኸኣ ኣንጻር ምዕባይ እዩ ። 1 ቆሮ 11:23-29። ሕይወት ከምዘሎና ናይ ዘልኣለም

ሕይወት ብመንፈሱ ከም ዝረኸብናዮ ንገልጽ። ዮሃ 6:47-63። ሕይወት ዝህበና መንፈሱ እዩ እቲ ህይወት ዝረኸበ ስግኡን ደሙን ይወስድ። ሕይወት ከም ዝረኸበ ይገልጽ ኣሎ። እዚ ድራር ጐይታ ወይ ቅዱስ ቁርባን ኣማኒ ወይ ከኣ ሕይወት ዘልኣለም ዝረኸበ ምድሓኑ ይገልጽ ኣሎ።

እዚ ድራር ጐይታ ወይ ቅዱስ ቁርባን ብኣማኒ ወይ ኸኣ ብሕይወት ዘልኣለም ዝረኸበን ምድሓኑ ዘረጋገጸን እዩ ዝውሰድ። መዓስ መዓስ ክንወስዶ ከም ዘሎና ኣብ ቃሉ ዝበርሄ እኳ እንተዘየሎ ኣብቲ ቤተክርስትያን ዝሰርዓትልና ግዜ ክንወስዶ ግቡእ እዩ ።

10. ቤተክርስትያን "ማሕበር"

እኩባት ሰባት "ኣመንቲ" ቤተክርስትያን እዩም።

- ክለብ ኣይኮነን
- ሕብረተሰብኣዊ መሳርሒ ኣይኮነን (Social agency)

- ብእንግሊዘኛ "Church" ዝብል ቃል ካብ (kirche) ዝብል ቃል ግሪኽ ዝተወደ እዩ። (kupiakd) ንጐይታ ዝበጽሖ ትርጉም ኣለዎ (belonging to the lord)
- ብጊዜ ሓድሽ ኪዳን ኣዝዩ ዝውትርቲ ቃል ዝነበረት "ኤክለስይ" ትብል ቃል እያ ኔራ። እዛ ቃል እዚኣ ንእኩባት ሰባት እያ እትመልክት። ኣብ ሓድሽ ኪዳን ኸኣ ፋሕ ኢላ ንረኽባ። ማቴ 16':18 18:17
- ኣብ ግዜ ብሉይን ሓድሽን ኪዳን እታ ቃል ኣብ ከተማ ንዋዕላ ዝእከቡ ሰባት እያ እተመልክት
  - ከምዚ ዓይነት ዋዕላ ኣብ ዓመት ብዙሕ ይካየድ ነበረ።
  - ስልጣኖም ውሱን እንተኾነ እውን ዝተወሰነ ነገር ድምጺ ክስምዑ ይኽእሉ ኔሮም።

- ስለዚ (Ἐκκλησία) እኩባት ሰባት ተመልክት ንኣብነት ግ.ሃዋ 19:32 ,39,41
- ኣብ ብሉይ ኪዳን (OT) ክልተ ቃል ኣለዎ።
  gahal
  edah
- እታ ቀዳመይቲ ምናልባት ካብ ድምጺ (voice) ዝወጸት ቃል ትኸውን ይብል።
  - ናይ እኩባት ሰባት ድምጺ
  - ውጺእት ምእካቦም
- ሓድ ሓደ ግዜ ምስ ሃይማኖታዊ ነገር ዝተሓሓዝ። ንኣብነት ዘዳ 9:10 , 10:4 : 23:1-ሓፈሻዊ ኣኼባ እተመልክተሉ እዋን እውን ኣሎ። 1 ነገ 12:3

- ኣኼባ ኣንስቲ ። ኤር 44: 15,19

- ኣኼባ ቆልዑ ። እዝ 10:1 ነህ 8:2
- ጭፍራ ዝምልከት ክኣ። ሕዝ 17:17 . 27:27 , 32:22
- እታ ካልኣይቲ ቃል መብዛሕትኡ ኣብ መጽሓፍ ሕጊ ትርከብ።
  - ካብ ፍርቂ ንላዕሊ ክኣ ኣብ መጽሓፍ ዘልሁቅ ትርከብ
  - ብዛዕባ መራኸቢ ድንኳን ተመልከት

- ኣብ ዘዳ 12:3 ንረኽባ ኣብ ዙርያ ቃል ሕጊ ምእካብ ተመልከት
- እንተኾነ ግና ክልትኤን ቃላት ይወራረሳ እየን። መዝ 22:25-26 ዘሁ 10:7, 14:5 ኣብ (Septuagint gahal - Ἐκκλησία) ኢሎም ተርጊሞማ። ኣብ ሓድሽ ኪዳን እውን (church) ዝብል ቃል ምስ (Ἐκκλησία) ዝብል ቃል እያ እተተሓዘት። ሓዋርያ ጳውሎስ እውን ብብዝሓት ተጠቒሙላ እዩ። ኣብ ከተማ ዝእከቡ ኣመንቲ

  1ቆሮ 1:2 2 ራእይ 1:3 ቆሮ 1:1 ግ.ሓ 5:11 ገላ 1:2 ግ.ሓ 5:1,11:22 13:2, 14:23, 15:41, 16:5 ተሰ 1:1 እዚ ኩሉ ጥቕስታት (ኤክለስይ) እዩ ዘሰምዕ።

- ኣብ ከተማታት ጥራይ ዘይኮነ ኸኣ ኣብ ግለሰባት (ኣባይቲ) ይእከቡ ኔሮም። ሮሜ 16:5 1ቆሮ 16:19 ቆሎ 4:15
- ኣብ (ንእስ) ዝብላ ከተማ ግ.ሓ 9:31 1ቆሮ 16:19
- ቤተክርስትያን ዓለምለኸን (universal) ኣብ ውሱን ቦታን(local) ከም እትርከብ ክንርዳእ ይግብኣና። ማቴ 16:8 ኤፌ 1:22-23 3:10,21,4:4
- ዓለምለኸ ከም ዝኾነት ካብዚ ዝስዕብ ጥቕስታት ክንርዳእ ንኽእል። 1ቆሮ 10:32 , 11:22, 12:25 ቆሎ 1:18,24 , ዕብ 12:23
- ዓለምለኸ ትኹን እምበር ኣብ እተወሰነ ቦታ ከኣ ትርከብ ።

መጽሓፍ ቅዱሳዊ ዝኾነ ምልክት ቤተክርስትያን ቀደም

- ❖ ሕብረታ
- ❖ ቅድስናኣ
- ❖ ክትልካነኣ
- ❖ ሓዋርያነታ

- ቤተክርስትያን ብብዙሓት መገዲ መፈለጥታ አለዋ። መጽሓፍ ቅዱስ ብብዙሕ እዩ ዝጠቕሳ ።

- ሓዋርያ ጳውሎስ እውን ከም።

ሕዝቢ ኣምላኽ	people of God
ኣካል ክርስቶስ	body of Christ
መቕደስ መንፈስ ቅዱስ	temple of the holy sprit
ስድራቤት ኣምላኽ	family of God
መርዐት	ራእይ 22:17

1) ሕዝቢ ኣምላኽ

2 ቆሮ 6:16

- ኣምላኽ ህዝቢ ክንኮኖ ሓረየና።
  2 ተሰ 2:13 -14   1ተሰ 1:4
- እስራኤል ህዝቢ ኣምላኽ ምዃኖም።
  ዘሁ 14:8   ዘዳ 32:9

ኢሳ 62:4   ኤር 12: 3-10   ሆሴ 1: 9-10 2:23 ይገልጸልና። ከምኡ ድማ አህዛብ ህዝቢ ኣምላኽ ኪኾኑ መጸዋዕታ ከም ዝበጽሓና ኣብ ሮሜ 9:24-2 ንንብብ። ክርስቶስ ኣካሉ ነፍሱ ሃበ። ኤፌ 5:25 - 27

2) ቤተክርስትያን ኣካል ክርስቶስ ምዃና ።

ኤፌ 1:21-23   1ቆሮ 12:27

- ➢ ንሕና ኣብ ክርስቶስ፡ ክርስቶስ ከኣ ኣባና ምዃኑ ዓቢ ምስጢር እዩ።   ቆሎ 1፡27   ገላ 2:20

- ➢ ክርስቶስ ርእሲ ኣካል እዩ። ቆሎ 1:18 ,1:16   ኤፌ 1:10 ቆሎ 2:19
- ➢ እቲ ኣካል ዝተገጣጠመ እዩ ሓደ ነቲ ካልእ የድልዮ። 1 ቆሮ 12:12
- ➢ ሓደ ነቲ ሓደ ክድግፎ ይግባእ።   ኤፌ 4:11-16
- ➢ ጾር ነንሕድሕድና ክንጻወር ኣሎና።   ገላ 6:2
- ➢ ነቲ እተጋገየ ክንመልስ ኣሎና።   ገላ 6:1
- ➢ ኣብ ቤተክርስትያን መቕጻዕቲ ክምዘሎ ዝሕብረና ቃል ኣሎና።   ማቴ 18:1-7
  ሮሜ 16:17   1 ቆሮ 15:12-13
- ➢ በቲ ዝተዋህበና ከኣ ምክፋል ከምዘሎና።   1ይ ቆሮ 12:26
- ➢ እቲ ኣካል ክርስቶስ ክፈላለ ከም ዘይብሉ።
  1ቆሮ 1:10-17 , 3:1-9,

1ቆሮ 11:17-19 ንንብብ። ምኽንያቱ ከም ሓደ ኣካል ስለዝኾንና 1 ቆሮ 12 :12-13 ኤፌ 4:4-6 እዚ ኣካል ክርስቶስ ተልእኮ ኣለዎ። ማቴ 28:18-20 ተስፋ ኣለዎ ጐይታ ክሳዕ መወዳእታ ዓለም ምስ ኣካሉ እዩ።

ቤተክርስትያን መቕደስ መንፈስ ቅዱስ እያ።

- ቤተክርስትያን ኣብ በዓለ ሓምሳ ተወሊዳ።ገለ ገለ መማህራን ግና ኣብ ዮሃ 20:22 ኢያ ተወሊዳ ይብሉ።
- እዚ ኸኣ በቲ ምውራድ መንፈስ ቅዱስ ኾይኑ።
- ሰለስተ ሽሕ (3,000) ኣሚኖም ቤተክርስትያን ተወልደት። ካብኡ ንንጀው ክትበዝሕን ክትዓቢ ኪኢላ። 1 ቆሮ 12:12
- ቤተክርስትያን መቕደስ መንፈስ ቅዱስ እያ።
- ብግልን
- ብሕብረትን

1ቆሮ 3:16-17 ,   ኤፌ 2:21-22   1ቆሮ 6:19   1ጴጥ 2:5

መንፈስ ቅዱስ ኣብ መቕደሱ ይነብር ። ስርሑ ከኣ ይሰርሕ ንቤተክርስትያን ሓይሊ ይህብ። ግ.ሓ 1:8። መንፈስ እዩ ዝሰርሕ። ዮሃ 16:7 , 8 ናይ ጐይታ ምኻድ መንፈስ ቅዱስ ክመጽእ ጌሪዎ።

ዮሃ 16:2። መንፈስ ቅዱስ የዘከር ይምሕር ከምኡውን የዕጥቕን ይቕድስን።

1. ቤተክርስትያን ብመለኮታዊ ሓይሊ ዝተመስረተት እያ።
2. ከምቲ ቃል ኣምላኽ ዝብላ ክንትርጉማ ይግብኣና።
3. ህላውነታ ካብቲ ኣብ ስላሴ ዘለዋ ርክባ እዩ።
4. ፍቓድ ኣምላኽ ብመንፈስ ቅዱስ ሓይሊ ትፍጽም።
5. ካብ ናይ ጐይታ ህልውና ዝተላዕለ ኣገልግሎታ ትፍጽም።
6. ቤተክርስትያን ናይ ዝተሓደሱን ዝተለወጡ ክርስትያናት ሕብረት ዝሓቖፈት እያ። ካብዚ ዝተላዕለ እቲ መንፈሳዊ መልክዕ ናይ ጐይታ ተጸባርቕ።
   - ንጽህናኣን
   - ተወፋይነትን ክህሉ ኣለዎ።

7. ቤተክርትያን ብመለኮታዊ ሓይሊ እተፈጥረት እኳ ክንሳስ ብጉድለት ዝመልኦም ፍጥረት ሰብ እተኸበት እያ። እቲ ፍጹም ዝኾነ ንጽህና ወይ ክብሪ ጐይታ ምስ መጸ ጥራይ እያ እትበጽሕ ።

1. ኣባልነት ቤተክርስትያን

ኣብ ዝሓለፈ ትምህርትና ብዛዕባ ቤተክርስትያን ዝብል ትምህርቲ ተማሂርና ኔርና። እታ ቤተክርስትያን እትብል ቃል ብቛንቛ ግሪኽ "Εκκλησία" ኤክለስያ እያ ። ንእኩባት ሰባት እያ ተመልክት።

ንኣብነት	ግ.ሓዋ 19፡ 32, 39, 41	ሮሜ 16:5
	ግ.ሓዋ 19:9	ግ.ሓዋ 16:13

ስለዚ ንህንጻ ዘይኮነ ንቶም እኩባት ሰባት እያ እትሕብር። ኣብ ሩባ ይኹን ፡ ቤት ትምህርቲ ፡ ብዘየገድስ ኤክለስያ እዮም ዝበሃሉ። ቤተክርስትያን ዓለምለኸን (universal) ኣብ ውስን ቦታ ዞባዊ (local) እትርከብን እያ። ማቴ 16:8 ኤፌ 1:22-23

እታ ዓለምለኻዊት ኣብ ምሉእ ዓለም ዘለዎ ኣመንቲ እያ እተመልክት። ስለዚ ሓደ ኣማኒ ጐይታ ክቕበል ከሎ ኣብዛ ዓለምለኻዊት ቤተክርስትያን ኣባል ይኸውን ። ኣብ ኣካል ክርክስቶስ ብእምነት ከም እንጽበር ኣብቲ ናይ ጥምቀት ትምህርቲ ኣብኡ በሪሁልና ኣሎ ። ። ስለዚ ሓደ ኣማኒ ኣፍሪቃዊ ኮነ ኤውሮፓዊ ወይ ኤሽያዊ ይኹን ኣሜሪካዊ ብጐይታ ስም ምስ ኣመነ ኣብ ኣካል ክርስቶስ እዩ ይጽንበር ማለት ኣብታ ዓለምለኻዊት ቤተክርስትያን። እዚ ኣማኒ ኣብ እተወሰነ ቦታ ስለዝነብር ክገልግልን ክግልገልን ናይ ግድን ኣብታ ዞባዊት ቤተክርስትያን ኣባል ክኸውን የድልዮ።ኣብቲ ዝነብረሉ ቦታ ኣብታ (local) ቤተክርስትያን ኣባል ክኸውን የድልዮ። ዕቤት ዝመጽእ ሽው እዩ። ኣብ ሓንቲ ዞባዊት ቤተክርስትያን ምጽንባር ኸኣ ብዙሕ ረብሓ ኣለዎ ። ቃል ኣምላኽ ካብ ሓደ ክልተ ምኻን ይሓይሽ ይብለና (መክ 4፡ 9-10)። ከምኡ ድማ እንሆ ኣሕዋት ሓቢሮም ክነብሩስ ክንደይ ሰናይን ክንደይ ጥዑምን እዩ(መዝ133:1) ይብል።

ስለዚ ሓደ ኣማኒ ንጐይታና መድሓኒና የሱስ ክርስቶስ ከም ናይ ግሉ መድሓኒ ጌሩ ዝተቐብለ ናይ ግድን ኣብ ሓንቲ ደባዊት ቤተክርስትያን ተጸንቢሩ እቲ ጐይታ ዝሃቦ ጸጋ ክሸርፍ ይግብኦ ። ከምኡ እውን ካብ ኣሕዋቱ ዝቕበሎ ነገር ክረክብ ይግብኦ።ዕቤት እዩ

ዝመጽእ እግዚኣብሄር ኣምላኽ ንቤተክርስትያን ሓይሊ ክህልዎ መታን ዝተፈላለየ ውህበት ጸጋ ሂብዋ። ስርዓትን ደምብን ክሕልዋውን ዝተፈላለዩ መራሕቲ ሂብዋ (ኤፌ 4:11-13) ስለዚ ኣባል ናይ ሓንቲ ውስንቲ ቤተክርስትያን ምዃኑ ጥቕሙ ኣዝዩ ብዙሕ እዩ ።

12. መጽሓፍ ቅዱስ (ቅዱስ ጽሑፋት)

I. ኣሽማትን ኣርእስትን ናይ መንፈስ ኣምላኽ ዝነፈሶ መጽሓፍ
II. ምልክታት መንፈስ ዝነፈሶ መጽሓፍ
III. ትርጉም "መንፈስ ዝነፈሶ" መጽሓፍ
IV. ናይዚ "መንፈስ ዝነፈሶ" ኣገላልጻ መገዲ

I. ኣሽማትን ፡ ኣርእስታትን

ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ክንርኢ ኸሎና እዚ መንፈስ ኣምላኽ ዝነፈሶ መጽሓፍ ብዙሕ ኣሽማትን ኣርእስታትን ዝሓዘለ እዩ ሓደ ብሓደ ክንሪእዮ ኢና።

1.መጽሓፍ ቅዱስ (Bible)

ኣብ ቋንቋ ግሪኽ ብቢሊዮ biblios እትብል ቃል ትርጉማ "መጽሓፍ" እያ ካብዚ ቃልዚ ተላዒሎም ናይ እንግሊዘኛ ተዛረብቲ (bible) ዝብል ትርጉም ሂቦሞ።

ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ (bible) ዝብል ቃል እኳ እንተዘይሃለወ እታ ናይ ግሪኽ ቃል መጽሓፍ(biblios) ዝውትርቲ እያ። ኣብ ብዙሕ መጻሕፍቲ ንመጽሓፍ ቅዱስ ዘመልክት ተጻሒፉ ኣሎ ካብዚኣቶም ክጠቅስ፣

❖ መጽሓፈ ሙሴ	ማር 12:26	
❖ መጽሓፈ ኢሳያስ	ሉቃስ 3:4	4:17-18
❖ መጽሓፈ መዝሙራት	ሉቃ 20:42	ግ.ሓ 1:20
❖ መጽሓፈ ነብያት	ግ.ሓ 7:42	
❖ መጽሓፈ ሕጊ	ገላ 3:10	

❖ ኣብቲ መጽሓፍ እብ 10:7
❖ ብደም ዝተነጽገ መጽሓፍ እብ 9:19
❖ ኣብተን 7 ኣብያተ ክርስትያናት ዝተላእከ መጽሓፍ ራእይ 1:11
❖ ንእሽተይ መጽሓፍ ራእይ 10: 5-10
❖ ብሸውዓተ ማሕተም ዝተሓትመ መጽሓፍ ራእይ 5:1
❖ ትንቢት እዚ መጽሓፍ ራእይ 22:7, 9,10,18

መጽሓፍ ቅዱስ መለኮታዊ ዝኾነ(መኸዘን) ቤተ መጻሕፍቲ ላይብሬሪ እዩ። 66 ዝተፈላለየ መጻሕፍቲ ክንሱ ዝተሓሓዘ ትሕዝቶ ዘለዎ ፍሉይ ዝኾነ ዝወዳደሮ ዘይብሉ መጽሓፍ እዩ። እዚ 66 መጽሓፍቲ ኣብ ክልተ ይኽፈል። ቀዳማይ ክፋል ብሉይ ኪዳን 39 መጻሕፍቲ ከምኡ ድማ እቲ ካልኣይ ክፋል ሓድሽ ኪዳን 27 መጻሕፍቲ ኣለው።

ኣብ ክልተ ይኽፈል እምበር ዝተዋሃሃደን ዝሰማማዕን ሓደ መጽሓፍ እዩ። እዚ መጽሓፍ እዚ ሙሉእ ስልጣን ዘለዎ ካብ ኣምላኽ ዝተዋሃበና ጽሑፍ እዩ።

2. ቃል ኣምላኽ

ብሰብ ይጸሓፍ እምበር ጽሑፋት ቃል ኣምላኽ፣ ብኣምላኽ ንሰብ ዝተዋህበ እዩ። እዚ ቃል ኣምላኽ ዝብሎ ብዙሕ ግዜ ተደጋጊሙ ተዛሪቡ ኣሎ። "ቃል ኣምላኽ" ብኽምዚ ዝስዕብ ይጽዋዕ፣

➢ ቃል ኣምላኽ
1 ተሰ 2:13 እብ 4:12 ኤፌ 6:17 ማር 7:13 ቆሎ 1:25 ዮሃ10:35 ሉቃ 8:11
➢ ቃል ጐይታ (ቃል እግዚኣብሄር)
ኤር 1:2,11 ሕዝ 1:3 ኢሳ1:10 ሆሴ 1:1 ግ.ሃዋ 8:25 2ተሰ3:1 1ጴጥ 1:23-25 ኢሳ 40:8 1ተሰ 1:8 , 4:15 ግ.ሃዋ 13:48
➢ ቃል ክርስቶስ ቆሎ 3:16
➢ ቃል ህይወት ፊሊ 2:16

➢ ቃል ሓቂ ኤፌ 1:13
➢ ቃል እምነት ሮሜ 10:8
➢ ቃል ያዕ 1:21-23 ዮሃ 1:1-3 ሉቃ 4:4 1ጢሞ 4:5 ሮሜ 10:17 ግ.ሓ 4:31, 6:4

የሱስ ክርስቶስ ህያው ቃል እዩ እቲ ቃል ከኣ ስጋ ለበሰ። መጽሓፍ ቅዱስ ከኣ ዝተጻሕፈ ቃል እዩ ክልቲኡ ሌጎስ (logos) እዩ። እቲ ህያው ቃል ኣብቲ ዝተጻሕፈ ቃል ተገሊጹ እቲ ዝተጻሕፈ ቃል ከኣ ኣብቲ ህያው ቃል ይመርሓና ሓደ እዮም።

3. ጽሑፋት

ጽሑፋት ብእንግሊዝ "scripture" ይብልዎ። እዛ ቃል እዚኣ 24 ግዜ ኣብ ወንጌላት ተገሊጻ ኣላ ከምኡ ድማ 28 ግዜ ኣብ ካልእ ናይ ሓድሽ ኪዳን ክፍሊ ተገሊጻ ኣላ። ኣብ ብሉይ ኪዳን ሓንሳብ ተገሊጻ ኣላ።

1. መጽሓፍ ሓቂ (the scriptures of truth) ዳን 10:21

2. ጽሒፈት ጽሑፍ
ማር 12:10 15:28 ሉቃ 4:21 ዮሃ 2:22, 7:38, 10:35 ሮሜ 4:3 2ተሰ 3:16 ገላ 3:8, 22, 4:30 ግ.ሓ 1:1, 6 ዮሃ 19:24, 24, 28, 36, 37, 20:9

3. ጽሑፋት መጻሕፍቲ
ማቴ 21:42, 22:29, 26:54-56, ማር 12:24, ሉቃ 24:27 ዮሃ 5:39 ሮሜ 16:28, ግ.ሃዋ 13:27, 17:11, 2ጢሞ 3:15 1ቆሮ 15:3, ዮሃ7:38, 42 ሮሜ 1:25 2ጴጥ3:16

4. ቅዱሳት ጽሑፋት ሮሜ 1:2 2 ጢሞ 3:15

4. ብሉይን ሓድሽን ኪዳን

መጽሓፍ ቅዱስ ኣብዘን ክልተ ዓበይቲ ኪዳን ተጠቓሊሉ ኣሎ። ትሽዓተ ኪዳን እኳ እንተ ሃለወ ኣብዘን ክልተ ተጠርኒፉ ኣሎ። ብሉይ ኪዳን ማለት ናይ ሕጊ ኪዳን ብሙሴ ዝተዋህበ ምስ ደቂ እስራኤል ታሪኽ ዝተታሓሓዘ ክኸውን ከሎ ሓድሽ ኪዳን ኸኣ ናይ ጸጋ ኪዳን ብየሱስ ዝመጸ ንመላእ ዓለም ዝምልከት እዩ።

ነቢይ ኤርምያስ ብዛዕባ እዚ ናይ ጸጋ ኪዳን ተነቢዩ ኔሩ። ኤር 31:33-34 እብ 8:6-13, 10:15-17 ጐይታና የሱስ ሓድሽ ኪዳን ከተኣታቱ ከሎ ንብሉይ ፈጺምዎ እዩ። ሉቃ 22:20 1ቆሮ11:25 ማር 14:24 ማቴ 26:26-28 እብ 9:15 12:24 2 ቆሮ 3:6, 14 ማቴ 5:17-18, 11:13 ሮሜ 3:21

II. <u>ተምሳል ናይዚ መንፈስ ዝነፈሶ መጽሓፍ</u>

ኣምላኽ ንቓሉ ብዝተፈላለየ ነገር ይምስሎ

1. ቃሉ ከም ሓዊ እዩ። ኤር 23:29
2. ቃሉ ከም መዶሻ እዩ። ኤር 23:29
3. ቃሉ ከም መብራሀቲ እዩ። መዝ 119:105
4. ቃሉ ከም መስትያት እዩ ። ያእ 1:23
5. ቃሉ ከም ጸባ እዩ። 1ጴጥ 2:2
6. ቃሉ ከም ዘንጊ እዩ። ራእይ 11:1
7. ቃሉ ከም ዘርኢ እዩ ። 1ጴጥ 1:23 ሉቃ 8:11 ያእ 1:18
8. ቃሉ ከም ሰይፊ እዩ ። እብ 4:12
9. ቃሉ ከም ማይ እዩ ። ኤፌ 5:26 ዮሃ 15:3, 17:17 መዝ 119:5,9
10. ቃሉ ከም ወርቂ እዩ። መዝ 19:7-10 እዮ 28:1 ምሳ 25:2
11. ቃሊ ከም መዓር እዩ። መዝ 19:10 ራእ 10:10
12. ቃሉ ከም ሸኸል እዩ ። መክ 12:11
13. ቃሉ ከም ሽንካር እዩ። መክ 12:11
14. ቃሉ ከም እንጀራ እዩ። ማቴ 4:4 ዘዳ 8:3 መዝ 119:103 ኢሳ 55:10 ዘዳ 16

15. ቃሉ ከም ዕንቍ እዩ። ማቴ 7:6
16. ቃሉ ከም መልሕቅ እዩ ። እብ 6:18-20
17. ቃሉ ከም ኮኾብ እዩ። 2 ጴጥ 1:19 ራእ 2:28
18. ቃሉ ከም ስጋ እዩ ። እብ 5:14

III. <u>ትርጉም መንፈስ ዝነፈሶ መጽሓፍ</u>

ኣብ 2 ጢሞ 3:16-17 ከምዚ ነንብብ
" እቲ ናይ ኣምላኽ ሰብ ንሰናይ ግብሪ ዘበለ ፈጺሙ ተዳልዩ ፍጹም ምእንቲ ኪኸውንሲ <u>መንፈስ ኣምላኽ ዝነፈሶ ዘበለ ጽሑፍ</u> ንትምህርቲ ንተግሳጽ ንምቕናዕ ንጽድቂ ዚኸውን ምእዳብ ይጠቅም እዩ።"

መንፈስ ኣምላኽ ዝነፈሶ ተባሂሉ ዘሎ ኣብቲ ናይ ግሪኽ ቋንቋ "theopneustos" ይብሎ። እዚ ቃል ናይ ግሪኽ ትርጉሙ <u>ትንፋስ እግዚኣብሄር</u> እዩ። እግዚኣብሄር ንኣዳም ትንፋስ ህይወት ኡፍ በሎ እሞ እቲ ሰብ ህያው ነፍሲ ኾነ። ዘፍ 2:7 ግብ 17:25 "ግናኸ እቲ ኣብ ሰብ ዘሎ መንፈስን እስትንፋስን እቲ ኹሉ ዝኽእልን እዩ ምስትውዓል ዝህብ" እዮ 32:8

ምስትውዓል ዝመጽእ እግዚኣብሄር መንፈሱ ኣብ ልዕሊ ሰባት ምስ ዘንፍስ እዩ።ኣብ ህዝ 37:8-9 ክንሪኢ እንክሎና እቶም ጅማውትን ስጋን ቆርበትን ዝኸድኑ ዓጸጽምቲ <u>ትንፋስ ኣይነበሮምን</u>። ትንፋስ ዝመጽእ ካብ እግዚኣብሄር እዩ። ጐይታ ከኣ ንሃዋርያት ኡፍ ምስ በሎም መንፈስ ቅዱስ ተቐበሉ። ዮሃ 20:22። ስለዚ ኩሎም ጸሓፍቲ ቅዱስ ጽሑፋት መንፈስ ኣምላኽ ስለዝነፈሶም እዮም ዝጽሓፉልና።

V. <u>ናይዚ መንፈስ ዝነፈሶ ኣገላልጻ መገዲ</u>

1) ራእይ (revelation)

እዚ ብተፈጥሮኣዊ መገዲ ዝርከብ ኣይኮነን። ሓቂ ካብ ተፈጥሮኣዊ መገዲ ወጻኢ ክትገሃድ ወይ ክትርከብ ከላ ራእይ ይብሃል። እግዚኣብሄር ኣምላኽ መንነቱን ዓላምኡን ንደቂ ሰባት ክገልጽ ከሎ

እዩ። E.H Bancroft in “Christian Theology” ከምዚ ዝስዕብ ይብለና

a. A Divine Revelation is Possible
b. A Divine Revelation is Probable
c. A Divine Revelation is Credible
d. A Divine Revelation is necessary

ራእይ ክህሉ ናይ ግድን እዩ። ካብ ባህሪ ኣምላኽ ዝተላዕለ እግዚኣብሄር ፈቒዱ ርእሱ ክገልጽ እንተዘይከይኑ ሰብ ባዕሉ ራእይ ናይ ኣምላኽ ክህልዎ ኣይኽእልን። ካብ ጠባይ ኣምላኽ ዝተላዕለ ራእይ ኣምላኽ እሙንን እትድግፍሉን እዩ። ሰብ ርክቡ ምስ ኣምላኽ ክገብርን ክተዓራረን መታን ራእይ ኣድላዪ እዩ።

ስለዚ መጽሓፍ ቅዱስ ሓሳባት ሰብ ኣይኮነን። እግዚኣብሄር ኣምላኽ ፈቒዱ ደልዩ ንሰብ ክገሃድ ስለ ዝደለየ ዓላማኡን መንነቱን ገሊጹ። መለኮታዊ ፍልጠት ብመንፈስ ኣምላኽን ቅዱሳን ሰባት ተገሊጹ፣ ንሳቶም ኸኣ ኣብ ጽሑፍ ኣንበርዎ። ስለዚ ብዛዕባ ኣምላኽ ክንፈልጦ ዘድልየና ነገር ኩሉ ኣብ ቅዱስ ጽሑፋቱ ንረኽቦ።

ኣብዚ ጽሑፋት (ራእይ ኣምላኽ) ኣምላኽ ብዛዕባ ባህሪኡ፡ጠባዩ፡ ፍጥረቱ፣ ዓላምኡን ከምኡውን ናይ ሰብ ህልውናን ዝድሕነሉ መንገዲን ገሊጹ። እዚ ብናይ ደቂ ሰባት ጥበብ ዝርከብ ኣይኮነን። ንኣብነት ዘፍ 1ን2 ሙሴ ዝጸሓፈልና ኣምላኽ እንተዘይገልጸሉ ኔሩ ብኣእምሮ ሰብ ዝሕሰብ ኣይኮነን። ዘዳ 29:29 ማቴ 11:25-27, 16:16-18 1 ቆሮ 2:9-14 ኤፌ 3:2-6

2) ኣምላኻዊ ምንፋስ (መንፈስ ኣምላኽ ክነፍስ ኸሎ) Inspiration

በዚ ኩነት ኩሎም ቅዱሳን ነቲ ራእይ እተቐበልዎ ኣብ ጽሑፋት ክሰፍሩልና ክኢሎም። ራእይ መለኮታዊ ሓቂ ምቕባል ክኸውን ከሎ፣ መንፈስ ኣምላኽ ምስ ዝነፍስ ከኣ እቲ ሓቂ ምጽሓፍ እዩ። መጽሓፍ ቅዱስ መንፈስ ኣምላኽ ስለ ዝነፈሶ ዘይስዓር ራእይ እዩ።

ደቂ ኣምላኽ ከኣ መንፈስ ኣብ ልዕሊኦም ስለዝነፈሰ ብዘይጌጋ ክጽሕፉ ኪኢሎም። 2 ጴጥ 1:21

እግዚኣብሄር ኣምላኽ ንብዙሓት ሰባት ክጽሕፉ ኣዚዙ እዩ።

- ዘጸ 17:14
- ራእይ 1።11
- 2ጴጥ 1:20-21

- ኤር 30:2
- 2 ሳሙ 23:2
- 2ጢሞ 3:15-17

3) ምብራህ ፡ ምግላጽ (Illumination)

እዚ ኸኣ መንፈስ ቅዱስ እቲ እተገልጸ ሓቂ፣ ራእይ ወይ ቃል ኩብርሃልና ከሎ እዩ። 1 ዮሃ 2:20, 27 ኤፌ 1:17-18 መዝ 119:18

ጐይታ ባዕሉ ከም ዘብርሃልና ተስፋ ኣትዩልና እዩ።
ዮሃ 15:26 16: 12-13
ስለዚ መጽሓፍ ቅዱስ ብኣምላኽ እተዋህበና እዩ።
ዘጸ 32:16 , 24:12 , ኤር 36: 1-4 ዘጸ 4:10,15 ዘጸ 10:2 ዘጸ 34:27 ኤር 7:27, 9:10 1ቆሮ2:13 ዳን 10:9 ሆሴ 1:1 2ጴጥ 1:20-21 ኢዮ 1:1 ሃጌ 1:1 ዘካ 1:1

ኣምላኽ ጸሓፊ ጽሑፋት እዩ ስለዚ መጽሓፍ ቅዱስ ቃሉ እዩ።

13. ዕሽር

ብዛዕባ ገንዘብ ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ብዙሕ ዝተጻሕፈ ኣሎ። ኣምላኽ ንዓና ብዛዕባ ገንዘብ ኣብ ቃሉ ዝብለና ክንፈልጥን ክንርዳእን ጽቡቕ እዩ። መጽሓፍ ቅዱስ ብዛዕባ ዕሽር፡ ሞባእ፡ ህያብ፡ በኽራት፡ መብጽዓ ወዘተ የምህረና። እዘን ኣብ ላዕሊ ዝተጠቀሳ ሓንቲ ብሓንቲ፡ ንርኣየን።

1. ዕሽር

ዕሽር ማለት ዕስራት (ካብ ዓሰርተ ሓደ) 10% ዓሰርተ ሚእታዊት ማለት እዩ። ካብ ዝኾነ እትዋትና እቲ ዓስራይ ኣፍ ንኣምላኽ ክንቕርብ ከምዘሎና መጽሓፍ ቅዱስ የምህረና።ንኣብነት ኣብርሃም ዕሽር ሃበ። ዘፍ 14:20። ያእቆብ ዕሽር ክህብ ይዛረብ። ዘፍ 28:22 እግዚኣብሄር ከም ዝኣዘዞ ክኣ ኣብ ዘሌ 27:30-33 ንንብብ።

ሌዋውያን ክጥቀምሉን ንሌዋውያን ከም ዝኾነን ክኣ ኣብ ዘሁ 18:21-32 ንንብብ። ካብ ፍረ ምድሪ ክነ ካብ ከብቲ (በጊዕ ፡ ብዕራይ...) ዕሽር ክወሃብ ተኣዚዙ ከም ዝነበረ ክኣ ኣብ ዘሌ 27:30-33 ተገሊጹ ኣሎ። ኣብ ዘዳ12:5-18 ዘዳ14:22-29 ዘዳ26:12 ኣብ ዕሽር ዝኸፈለሉ እዋን (ግዜ) ንንብብ። እግዚኣብሄር ነቶም ዕሽር ዝኸፍሉ ኸም ዝባርኾም ቃል ኣትዩ ኣሎ። ኣብ ዘዳ26:13-15 ሚል 3:10

ናይ ዕሽር ዕሽር ከም ዘሎ ክኣ ኣብ ዘሁ 18:26-28 ንንብብ። ፈሪሳውያን ዕሽር ይህቡ ከም ዝነበሩ ኣብ ማቴ 23:23 ንንብብ ። እግዚኣብሄር ናይ ፍቓድ ኣምላኽ ስለዝኾነ ዕሽር ኮነ ካልእ ህያባት ፈቲና ባህ ኢሉና ተሓጒስና ምሃብ ከም ዘሎና መዝሓፍ ቅዱስ ይምህረና። 1ቆሮ 16: 1-4 2 ቆሮ 9:6-12

2. ሞባእ

ሞባእ ዓቐን፣ መጠን፣ ቁጽሪ የብሉን መለኪዒኡ ሕጉስ ልቢ ጥራይ እዩ። እዚ ክኣ ኣብ 1ቆሮ 16: 1-4 2 ቆሮ 9:6-12 ክንንብብ

ንኽእል። ብዛዕባ ሞባእ እግዚኣብሄር ዝተፈላለየ ነጥብታት ከም ዝተዛረበ ክኣ ኣብ ዘሁ 1:3 ዘሁ 7: 12-17 ማቴ 5:24 ማር 7:10-12 ንንብብ።

3. ህያብ ፡

ህያብ ካብ ሞባእን ዕሽርን ቁሩብ ፍልይ ይብል። ህያብ ንቤተክርስትያን ጥራይ ዘይኾነስ ኣምላኽ ኣብ ልብና ዘቐመጠ ዘበለ ጉዳያት ክውዕል ይኽእል እዩ። ዝበዝሕ ግዜ ሞባእን ዕሽርን ናብ ቤተይ ኣምጽእዎ ዝብል ቃል ንረክብ። ብዛዕባ ህያብ ግና ንቤተክርስትያን ክውዕል ይኽእል ወጻኢ ካብ ቤተክርስትያን ክውዕልውን ይኽእል። ኣብ ፊሊጵ 4:18 1 ቆሮ 16:3 ተገሊጹ ኣሎ።

4. በኽራት

እዚ ቃል ክኣ በኽሪ ዘበለ የስምዕ፣ በኽሪ ክኣ መጀመርያ እዩ። እግዚኣብሄር ኣምላኽ ንደቂ እስራኤል ካብ ዘለዎም ዘበለ እትዋት እቲ ናይ መጀመርታ እቶት ክህብዎ ካብ ዝተዛረቦም ነገር እዩ። ካብ ከብቲ (ኣባጊዕ፡ ኣሓ.....) ካብ እኽሊ ወዘተ ክህቡ ከምዘለዎም ተነጊርዎም እዩ። እዚ እንተገበርና ንዓናውን በረኸት ይስዕበና። ኣብዚ ጉዳይ እዚ ዓቢ መምህር ባዕሉ እግዚኣብሄር እዩ ነቲ ዘፍቅሮ በኽሪ ወዱ ንዓና ሂቡና። ዮሃ 3:16

5. መብጽዓ

መብጽዓ ማለት ኣምላኽ ገለ ነገር ክገብረልካ ትደሊ እሞ ንኣምላኽ ክኣ ገለ ክትገብረሉ ትመባጸዕ ማለት እዩ።
ንኣብነት ዘፍ 28:20 ት.ዮና 1:16 መሳ 11:39
ተመባጺዕና ክኣ ክንፍጽም ከምዘሎና ዝሕብር ቃል ኣብ
መዝ 15:4 መክ 5:4-5
እዚ ኩሉ ዝተጠቕሰ ንዓና ንበረኸትን ጸጋ እዩ ።

14. ምንባር ኣእዳው

ምንባር ኣእዳው ሓደ ካብቲ መሰረታዊ እምነት ትምህርቲ ክርስትና እዩ። እብ 6:1-2። እዚ ምንባር ኣእዳው ኣብ ሓድሽ ኪዳን ጥራይ ኣይኮነን ተጠቒሱ ዘሎ ኣብ ብሉይ ኪዳን እንተረኣና ኣብ ዘፍ 48:14 ያእቆብ ንደቂ ደቁ ኢዱ ኣንቢሩ ክባርኾም ንርኢ። ምንባር ኣእዳው በረኸትን ምርቓን የመሓላልፍ እዩ።

ሙሴ'ውን ንእያሱ ኢዱ ከንብረሉ ንርኢ። ዘሁ 27:18-20 ንእያሱ ካብ ሙሴ ዝሓለፎ መንፈሳዊ በረኸት ኣሎ። ክምኡ ድማ እቲ ህዝቢ እያሱ ክምዝመርሖ ተረድአ። ኣብ ሓድሽ ኪዳን ከአ ምንባር ኣእዳው ኣብቲ ኣብ ብሉይ ኪዳን ዘሎ በሪሁ ንርእዮ። ጥቕሚ ምንባር ኣእዳው ኣብ ሓድሽ ኪዳን እዚ ዝስዕብ እዩ ።

1. ንምፍዋስ
   ማር 16:17-18 ያዕ 5:14-15
2. ጥምቀት መንፈስ ቅዱስ
   ግ.ሓ 8:16-18 9:17 19:6
3. መንፈሳዊ ህያባት ንምሃብ
   2 ጢሞ 1:6
4. ኣገልገልቲ ንምፍላይ
   ግ.ሓ 13: 1-4

ስለዚ ቤተክርስትያን ነዚ ኣገልግሎት ክትፍጽም ብቲ ኣምላኽ ዝፈቐዶ ግዜ ክተተግብርን ይግባእ። ንመንፈስ ቅዱስ ጥራይ ምእዛዝ ንሱ ናብ ኩሉ ሓቂ ዚመርሕን ኩሉ ዚገልጽን ዚፈልጥን ስለዝኾነ ንዑኡ ምሕታትን ምስኡ ክኣ ምስምማዕን የድሊ።

15. መላእኽቲ

መጽሓፍ ቅዱስ ብዛዕባ ህላውነት መላእኽቲ ይምህረና፣ ሓያላት መንፈሳውያን ፍጥረት እዮም። መላእኽቲ ዓሌት ኣይኮኑን ኣይባዙሑን ስርሖም ንኣምላኽ ክምልኹን ክገልግሉን እዩ። ብሰንኪ ዘይእኹል ሓበሬታን ፍልጠትን ብዛዕባ መላእኽቲ ዘሎና ርድኢት ሒደት ክኸውን ይኽእል እዩ። ሓደ ሓደ ምሒር ኣኽብሮት ካብ ምሃብ ዝተላዕለ የምልኽዎምን ክም ኣምላኽ ይርእይዎምን። ሓደ ሓደ ኸኣ ካብ ፍርሒ ዝተላዕለ ወይ ካብ ጉጉይ ትምህርቲ ዘይግደሱ ኣለዉ። ክልቲኡ ኣተሓሳስባ ግጉይ ስለዝኾነ ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ተወኪስና እቲ ሓቂ ክንርዳእ ኣሎና። ኢሳ 8:19-20

1. ትርጉም መልኣኽ

ቋንቋ ትግርኛን እብራይስጥን መበቆሉ ሓደ ስለዝኾነ እቲ "መልኣኽ" ዝብል ቃል እተላእኸ ፡ መልእኽተኛ ማለት እዩ። ብግሪኻውያን (Angelos) ይብሎ። እዚ እውን ልኡኽ መልእኽተኛ እዩ ።

2. ፍጥረትን መበቆልን መላእኽቲ

መላእኽቲ ኣምላኽ ባዕሉ ዝፈጠሮም ፍጡራት እዮም፣ መዓስ ክም እተፈጥሩ ንጹር ዝኾነ መብረሂ የብልናን።

3. ክልተ ዓይነት መላእኽቲ ኣለው። ቅዱሳን መላእኽትን ርኹሳት ዝወደቑ መላእኽትን ።

4. መጽሓፍ ቅዱስ ብዛዕባ መዓርግን ስልጣንን መላእኽቲ ይዛረብ እዩ።
   ሀ. ሊቀ መላእኽቲ
   ለ. ገብርኤል (ልኡኽ ኣምላኽ)
   ሐ. ሕልቅነት፡ ዙፋናት፡ ግዛእትን፡ ሓይልታትን
   መ. ሱራፌል
   ሰ. ኪሩቤል (ምስቶም ኣርባዕተ እንስሳ)

ሸ. መልኣኽ እግዚኣብሄር
ቀ. ኣእላፋት መላእኽቲ ኢሉ ይዝርዝሮም።

ውድቀት መላእኽቲ

ብትኽክል መዓስ ከም ዝወደቑ ብሩህ እኳ እንተዘይኮነ ቅድሚ ሰብ ምፍጣሩ ከም ዝኾነን መንቀሊ እቲ ዓመጸኦምን ሳዕቤኑን ኣብ ህዝ 28፡ 12-19 ኢሳ14፡12-15 ራእይ ዮሃ 12፡3-4 ብምንባብ ምፍላጥ ይከኣል እዩ።

ሽሕ'ኳ ኣምላኽ ብዘይ መንቅብን ኣበርን እንተፈጠሮም ሰይጣን መሪሑ 1/3 (ሓደ ስልሲት) ሓጢኦም ዓመጹ ። መንቀሊ ውድቀቶም

- ናብ ሰማይ ክድይብ ምድላዩ
- ዝፋኑ ኣብ ልዕሊ ኸዋኽብቲ ኣምላኽ ልዕል ከብሎ ምድላዩ
- ኣብ ወሰን ሰሜን ኣብ ልዕሊ ኸረን ማሕበር ክቕመጥ ምድላዩ።
- ኣብ ልዕሊ ርእሲ ደበናታት ክድይብ ምድላዩ።
- ነቲ ኣዝዩ ልዑል ክመስል ምድላዩ።

ሳዕቤን ዓመጻ ሰይጣንን ሰዓብቱ መላእኽትን እዚ ዝስዕብ እዩ።

- ናብ ገሃነም ምድርባይ ብመቑሕ ጸልማት ምእሳር ንፍርዲ ምሕላው ። 2ጴጥ 2፡4
- ኩሉ ግዜ ስዑር፡ ስፍራ ምስኣን ምድርባይ
  ራእይ 12፡8-9
- ኣብ መልእኽቲ ይሁዳ ቁ.6 እውን ከምዚ ነንብብ። ብናይ ዘልኣለም መቓውሕ ደኣ ትሕቲ ጸልማት ነቲ ፍርዲ እታ ዓባይ መዓልቲ ዓቑርዎም ኣሎ።
- ኣብ ቀላይ ሓዊን ዲንን ምድርባይ ንዘልኣለም ከኣ ለይትን መዓልትን ምስቓይ
  ራእይ 20፡10

ስራሕ

ስራሕ እቶም ዝወደቑ መላእኽቲ

- ኣመንቲ ካብ ኣምላኽ መታን ክፍለዩ ይጽዕሩ
- የሕምሙ
- ናይ ሓሶት ትምህርቲ የስፋሕፍሑ
- ሰብ ርኹስ ክሓስብ ይሓባብሉ
- ኣንጻር ቅዱሳን መላእኽቲ ይቃለሱ
- ስራሕ ሰይጣን የተግብሩ

ቅዱሳን መላእኽቲ

1) ቁጽሮም ሓደኳ ዘይፈልጦም እልፊ ግዜ እልፊ ኣሻሕ ግዜ ኣሻሕ እዩ። እብ 12፡22
2) እይሞቱን
3) ረቀቕቲ ፍጥረት እዮም። በዒንቲ ሰብ ኣይረኣዩን እዮም። ቆሎ 1፡1
4) ብኽብረ ካብ ሰብ ይበልጹ።መዝ 8፡5
5) ትሑታት እዮም።2 ጴጥ 2፡11 ይሁዳ 9
6) ይሕጐሱ እዮም ሉቃ 15፡10 እዮ 38፡7

ኣሽማት መላእኽቲ

1) ሰራዊት	መዝ 33፡6	መዝ 103፡21
2) ዝለኣኹ (ዘገልግሉ) መናፍስቲ		እብ 1፡13-14
3) ሃልሃልታ ሓዊ	መዝ 104፡4	እብ 1፡7
4) ሕሩያት	1ጢሞ 5፡21	
5) ደቂ ኣምላኽ እዮ 1፡6	38፡7	
6) መስፍን	ዳን 10፡13	12፡1
7) ዙፋናት	ቆሎ 1፡16	ሮሜ 8፡38

<u>ማዕረግን መስርዕን መላእኽቲ</u>

❖ ኪሩቤል (ህዝ 10)

ኪሩቤል ፍሉያት ዓይነት መላእኽቲ፣ ብኽብርን ጽባቐን ዘገርሙ ፍጥረት እዮም። ቀንዲ ስርሖም

1. ክብሪ ኣምላኽ ዝሕልዉ ዘፍ 3፡24
2. ንኣምላኽ ዘምልኹ ዘጸ 25፡18-20
3. እግዚኣብሄር ኣብ ኪሩቤል እዩ ዝቕመጥ፣ ኣብ ልዕሊ ኩሩቤል እዩ ዝነብር
   1ሳሙ 4፡4 2ይ ነገ 19፡15

ኪሩቤል ኣርባዕቲኡ ገጻም ኣርባዕቲኡ ባህርይ ኣምላኽ የርኢ።

❖ ሱራፌል (ኢሳ 6፡ 1-7)

ሱራፌል ብቋንቋ እብራይስጥ <u>ዚነዱ ዝባርዑ</u> ማለት እዩ። ብጀካ ኣብ ትንቢተ ኢሳያስ 6፡1-7 ኣብ ካልእ ቦታ ተጠቒሶም ኣይንረኽቦምን ኢና። ስርሖም ግና

1. ንኣምላኽ ኣምልኾ ዘቕርቡ
2. ኣብ ሓጥያት ፍርዲ ኣምላኽ ዚፍጽሙ (ዘጽርዩ) ምስ ዙፋን ኣምላኽን ቅድስንኡን ጠቢቖም ይርኣዩ ።

በቲ ክልተ ኣኽናፎም ኣእጋሮም ይሽፍኑ፣ በቲ ክልተ ኣኽናፎም ከኣ ገጾም ይሽፍኑ ማለት ፍርሃት ኣምላኽን ክብርን፣ በቲ ክልተ ኣኽናፎም ከኣ ይነፍሩ ማለት ቅልጡፍ ምእዛዞም የርኢ።

❖ ሊቀ መላእኽቲ

ሚኪኤል ሊቀ መላእኽቲ ምዃኑ መጽሓፍ ቅዱስ ይዛረብ፣ ገለ ሰብ ከኣ ገብርኤልውን ሊቀ መላእኽቲ እዩ ዚብሉ ኣለው። መጽሓፍ ቅዱስ ግና ከምኡ ኣይብለናን ። ኣብ መጽሓፍ ኣዋልድ ከኣ ሩፋኤልን ካልኦትውን ሊቀ መላእኽቲ ኣለው ይብሉ፣ ሰይጣን ባዕሉ

ሓደ እዋን ቅድሚ ውድቀቱ ሊቀ መላእኽቲ እዩ ነይሩ ዚብሃል ዘረባውን ኣሎ። እዚ ኹሉ ግና ግምታዊ እምበር ርጉጽ ኣይኮነን።

ሚካኤል

- ✓ ትርጉሙ "መንዩ ከም ኣምላኽ" እዩ።
- ✓ ሓላው እስራኤል ተባሂሉ ኣሎ።
- ✓ ዝዋጋእን ንተግባር ሰይጣን ዚምክትን ምዃኑውን ተነጊሩ ኣሎ። ዳን 10፡21 12፡1-4
- ✓ እቲ ምስ ጐይታና የሱስ ክርስቶስ ኮይኑ ዓዲብዎ ዝምለሰውን ንሱዩ ተባሂሉ ይግመት ።1 ተሰ 4፡16

ገብርኤል

ትርጉሙ "ሓይሊ ኣምላኽ" ግብሪ ኣምላኽ ማለት እዩ።

- ✓ ኣገልግሎቱ ትንቢታዊ እዩ
- ✓ ንዳንኤል
- ✓ ንዘካርያስ ኣቦ ዮሃንስ መጥምቕ
- ✓ ንማርያም ኣደ ጐይታና የሱስ ተራእዩዎም።

ትንቢቱ (ብስራት) ምስ እቲ ምምጻእ መሲህ እተተሓሓዘ እዩ።

❖ ዙፋናት፡ ጐይትነት፡ ሕልቅነት፡ ስልጣናት

እዚኦቶም ብኣምላኽ ተሰሪዖም ዝተፈላለየ ቦታታት መንግስታት ንምግዛእ ዝተዋፈሩ ብማዕረግ ሓደ ካብ ሓደ ዝበላለጹ ረቀቕቲ ፍጥረት መላእኽቲ እዮም ። ቆሎ 1፡16

<u>ሓፈሻዊ ዕዮ መላእኽቲ</u>

1. ንህዝቢ ኣምላኽ ይሕልው መዝ 91፡9-16
2. ንህዝቢ ኣምላኽ ይመርሑ
3. ፍርዲ ኣምላኽ ይፍጽሙ
   ኣብቲ ዝመጽእ ዘበን መላእኽቲ ነዚ ዝስዕብ ኪገብሩ እዮም

- ✓ ጐይታና የሱስ ክርስቶስ ክመጽእ ከሎ ዓጃቢምዎ ክመጹ እዮም
- ✓ ፍርዲ ኣምላኽ ክፍጽሙ እዮም
- ✓ ነቶም ሓቀኛታት ካብ ሓሰውቲ ክፈልይዎም እዮም
- ✓ ደጌታት ሓዳስ የሩሳሌም ክሕልው እዮም

ባህርይ መላእኽቲ

- ወርትግ ዝልምኑ ግናኸ ኣምልኾ ዘይቅበሉ

መዝ 103:20 ነህምያ 9:6 ራእ 4:8 እብ 12:22-24

- ንኣምላኽ ዝእዘዙ

ማቴ 6:10 ማቴ 26:53 1ጴጥ 3:22 መዝ 103: 20-21 ይሁዳ 6

ኣገልግሎት መላእኽቲ ኣብ ብሉይን ሓድሽን ክንፈልጥ እንተደሊና እዘን ዝስዕባ ጥቅስታት ክንርኢ ንኽእል ኢና።

ዘፍ 16:10 ዘፍ 21:7 ዘፍ 18:2 ዘፍ19: 1-24 ዘፍ28:12 ሆሴእ 12:4 ዘጸ 14: 19-24 ዘሁ22:30-35 መዝ 34:7, 35:5-6, 91:11-13 2ሳሙ 24: 16-17 1ዜና21:12-30 1ነገ 19:5-72 ነገ 1:3,15 ዳን 6:22 ሉቃ1:26-38, 22:43 ማቴ1:21-23 : 26:53 ማቴ 4:11 ዮሃ 1:51 ግብ 5:19 ግብ 8:26 ግ.ብ10:3 ግብ 12:23 ገላ 3:19

16. ትምህርቲ የሱስ

መጽሓፍ ቅዱስ ጐይታ የሱስ ክርስቶስ ዘልኣለማዊ ወዲ ኣምላኽ ከም ዝኾነን ኩሉ ግዜ ምስ ኣቦን መንፈስ ቅዱስን ዝነበረን ስጋ ብምልባሱ መልክዕ ሰብ ከምዝወሰደን ይሕብረና። ኣምላኽ ሰብ ኰነ ወይ ስጋ ለበሰ፣ ኣብዚ ኣብ የሱስ ክልተ ባህርያት ንርኢ፣ ሰብኣዊነትን መለኮትን። ስለዚ ሙሉእ ሰብ ከምኡ እውን ከኣ ምሉእ ኣምላኽ እዩ። የሱስ ብዘይ ሓጥያት ስጋን መለኮትን ምርካቡ ንመስዋእቲ ክኸውን ብቑዕ ገሪዎ። ስለዚ ማእከላይ ኣብ ሞንጎ ኣምላኽን ሰብን ክኸውን ከኣለ።

ትምህርቲ የሱስ ክልተ ዓበይቲ ክፍሊ ኣለዎ።
1. ሰውነት ክርስቶስ - መንነቱ
2. ስርሑ (ክርስቶስ) - እንታይ ከም ዝገበረ ።

መንነቱን ስርሑን እዩ ናብ ኣቦ ክንቀርብ ዘኽእለና ብዘይካ እዚ ናብ ኣቦ እንቐርበሉ መገዲ የልቦን ። ዮሃ 14: 1-6 እብ 7:25

ብዙሓት ኣብ መንነቱን ስርሑን ስለ ዝተጋገዩ ካብ እምነት ወጺኦ ኸይኖም። ነፍሲ ወከፎም ክንዝርዝሮም ግዜ የብልናን። ካብዚ ዝተላዕለ ናይ እምነት ኣቦታትና ብዛዕባ መንነቱ ስርሑን ዝምልከት ናይ እምነት መግለጺ ከውጽኡ ተገዲዶም። ኣብ ብሉይ ኪዳን ብዛዕባ መንነቱ ዝምልከት ዝተዘርዘረ ቃላት ኣሎ።

ብዛዕባ ኣምላኽነቱ (የሱስ) ዝምልከት

ኢሳ 7:14 ኢሳ 9: 6-9 ኤር 23: 5-6 ሚክ 5:2 ምሳ 30:4 መዝ 2:7, 12 መዝ 45:6 እብ 1:8

እዘን ኩለን ኣብ ላዕሊ ዝጠቐስናየን ኣምላኽ ስጋ ለቢሱ መድሓኒ ከም ዝኾውን ዘመልክታ እየን።

ብዛዕባ ስጋ ምልባሱ (የሱስ)

ዘፍ 3፡ 15 ዘፍ 9:26 ዘፍ 22፡18 ዘፍ 26፡2-4 ዘፍ 28፡13-14 ዘሁ24፡ 17-19 ዘዳ 18፡ 15-18 ዘፍ 49፡ 10-12 ኢሳ 11፡1-2 2 ሳሙ 7፡ 12-14 ኢሳ 7፡14 ዘካ 3፡8 6፡ 10-12 ኢሳ11፡1-4

ኣብዘን ኣብ ላዕሊ ተጠቒሰን ዘለዋ ጥቕስታት ኣምላኽ ንሓደ ሰብኣይ ጻዊዑ ህዝቢ ክገብሮ ካብዚ ህዝቢ ከኣ ዓሌት ከውጽእ ካብቲ ዓሌት ከኣ ቤተሰብ ካብታ ቤተሰብ ከኣ ድንግል ክመርጽ ከሎ ንርኢ።

ነብያት ኣብ ትንቢቶም የሱስ ኣምላኽ ክም ዝኾነ ክምኡ ድማ ሰብ ክምዝኾነ ተነብዮም ኣብ ሓደ ኣካል መለኮትን ሰብነት ባህሪ ክም ዝኾውን ተዛሪቦም እዮም። ንብዙሓት ከመይ ኢሉ መለኮት ስጋ ይለብስ ከመይከ ሰብ ይኾውን ዚብል ሕቶ ፈጢሩ ኔሩ። እዚ ሕቶ እዚ ኣብ ወንጌላትን መልእኽትታትን መልሲ ረኺቡ ኣሎ።

ኣብ ዘፍ 3፡15 ዘርኢ እታ ሰበይቲ ማለት ወዲ ኣምላኽ ብድንግል (ኢሳ 14) ተፈጺሙ። እዚ በቲ ኣደናቒ ዝኾነ ኣወላልዳ የሱስ ክርስቶስ ካብ ማርያም ድንግል ኮነ። ማቴ 1፡18-23 ሉቃ 1፡35

እዚ ማዕቢልና ዝብሉ ኣይቅበልዎን እዮም ክምኡ ድማ እምነት ዝጐደሎም ንምቕባሉ ይሸገሩ ብዘየገድስ ንሕና ግና መሰረትና መጽሓፍ ቅዱስ ስለዝኾነ ክምቲ ጽሑፍ ዝብሎ ኢና እንኣምን። መለኮት ስጋ ስለዝለበሰ ኢና ክንድሕን ዝኸኣልና፣ ስለዚ ናይ መለኮት ስጋ ምልባስ ንዓና ብጣዕሚ ኣገዳሲ ትምህርቲ እዩ።

ክርስቶስ ስጋ ምልባሱ

ኩሎም ጸሓፍቲ ሓድሽ ኪዳን መለኮት ስጋ ምልባሱ ኣረጋጊጾም እዮም፣ ክርስቶስ ስጋ ምልባሱ ኣረጋጊጾም እዮም። ክርስቶስ ስጋ ምልባሱ ታሪኻዊ ሓቂ እዩ።

- ✓ ንማርያም (ሉቃ 1፡26-38 ኤር 31፡22) ገብርኤል መልኣኽ ክም ዘበሰራ ንርኢ። መለኮት ስጋ ክም ዝለበሰ (ሉቃ 2፡34-38)
- ✓ የሴፍ ሕጹይ ማርያምውን ክንገሮ ስለዝነበሮ መልኣኽ መጺኡ ክነግሮ ንርኢ (ማቴ1፡18-25)
- ✓ መለኮት ስጋ ክም ዝለበሰ ጐይታ ባዕሉ እውን ገሊጹ እዩ (ዮሃ 16፡27 8፡42)

የሱስ ብኣምላኽነቱ ጐይታ ዳዊት ክም ዝኾነ ብሰውነቱ ከኣ ወዱ ክምዝኾነ (ማቴ 22፡ 44-46 ራእ 22፡16 መዝ 110፡1)
እግዚኣብሄር ኣቦኡ ክምዝኾነ (ዮሃ 2፡16 5፡17 18-47, 6፡ 32-40. 8፡ 42) ተዛሪቡ። እግዚኣብሄር ኣቦውን የሱስ ክርስቶስ ወዱ ምዃኑ መስኪሩ (ማቴ 3፡16-18 , 17፡ 1-5 ዮሃ12፡ 27-29) እዩ። ንዮሴፍ ግና ዋላ ሓደ ግዜ ኣቦይ ኣይበሎን።

ኣብ ትምህርቲ ስነመለኮት እውን ሃዋርያት ጐይታ መለኮትን ሰብን ክም ዝኾነ ገሊጾም ስለዚ ድንግል ክም ዝወለደት ይሕብሩ።

ጳውሎስ
ሮሜ 1፡3-4 ገላ 4፡4 ቆሎ 2፡9 1፡19 1 ጢሞ 3፡16 1ጢሞ 2፡5 እብ 2፡14 ሮሜ 8፡3 ሮሜ 9፡5 ፊል 2፡5-8 እብ 10፡5

ጴጥሮስ
ማቴ 16፡16 1ጴጥ 1፡18-20

ዮሃንስ
ዮሃ 1፡1-3, 14-18 1 ዮሃ 4፡9-10 1 ዮሃ 4፡ 1-3 2 ዮሃ 7፡10

መለኮት ስጋ ክለብስ ዘገደደ
- ❖ ሰብ ሓጢኡ ስለዝሞተ መለኮት ስጋ ክለብስ ተገደደ

1 ቆሮ 15፡2 ሮሜ 5፡12-21 ገላ 2፡ 16-17

- ንሰብ ዘድሕን ሰብ እዩ። ግን ሓጥያት ዘይብሉ ንሰብ ከድሕን ዝኽእል ሰብ ዋላ ሓደ ኣይተረኽበን፣ ኩሉ ሰብ ሓጥያተኛ ኾነ
  ኢዮ 14:4, 14:14, 25:4 መዝ 51:1-5 58:3

ኣምላኽ ጥራይ እዩ ንሰብ ከድሕን ዝኽእል። ብሞቱ ሰብ ከድሕን መታን ናይ ግድን ስጋ ክለብስ ተገደደ ።

ገላ 4:4-5 1 ጴጥ 2:22 1 ዮሃ 3:5 2 ቆሮ 5:21

ባህሪ ናይዚ ስጋ ዝለበሰ መለኮት ፊል 2፡ 6-8

- ✓ ብመልክዕ ኣምላኽ እዩ።
- ✓ ማዕረ ኣምላኽ ምዃኑ ኸም ምምንዛዕ ኣይረኣዮን።
- ✓ መልክዕ ባርያ ወሲዱ
- ✓ ርእሱ ኣሕሰረ
- ✓ ሰብ'ውን መሰለ
- ✓ ብንብረቱ ኸም ሰብ ኮይኑ ተረኽበ
- ✓ ርእሱ ኽሳዕ ሞት ኣትሓተ፣ ክሳዕ ሞት ኣብ መስቀል እኳ ተኣዘዘ

ስለዚ የሱስ ኩሉ ግዜ ኣምላኽ እዩ ቅድሚ ስጋ ምልባሱ ኣምላኽ እዩ ኔሩ ድሕሪ ስጋ ምልባሱውን ኣምላኽ እዩ። ስለዚ ኣምላኽነቱ ካብ ዘልኣለም እዩ።

ዮሃ 3:13 ማቴ 28:19-20 , 18:20 ዮሃ 6:36, 14:11 , 10:25, 37-38, 15:24 ዮሃ 2:24-25, 18:4 እብ 1:12,13:8 ዮሃ 8:58 ዮሃ 1:4, 5:26 ራእ 1:8 ዮሃ 3:16, 5:26

ሞራላዊ ባህርያቱ

ቅድስናኡ

ማር 1።20 ራእ 4:8 1ጴጥ 1:15-18

ጽድቂ

1 ቆሮ 1:30 ኤር 23:4-5 1 ዮሃ 2:1-2

ፍቕሩ

ዮሃ 3:16 ገላ 2:20 1 ዮሃ 4:16-19 ኤፌ 2:4-7 ቲቶ 3:4-7

ተኣማንነቱ

ዮሃ 14:6 1 ዮሃ 5:20 እብ 2:17

ኣምላኽ ይኹን እምበር ስጋ ስለዝለበሰ ከኣ ከም ደቂ ሰብ ዝኾነሉ ኣሎ።

ሉቃ 2:40 ,52 እብ 5:8 ማር 6:3 ሉቃ 3:23` እብ 2:10 ማቴ 4፡ 1-11 እብ 2:18 ማር 1:35 ሉቃ 22:28 እብ 4:15 ማቴ 14:23 እብ 5:7 ሉቃ 6:12 ሉቃ 22:39-46 ማር 1:35 ዮሃ 6:15 ግብ 10:38 እብ 5:7 ግብ 2:22 ማቴ 24:36 ማር 13:32 ሉቃ 7:9 ማቴ 26:36-40

ስለዚ ጐይታ ከድሕነና ናይ ግድን ስጋ ክለብስ ኔርዎ፣ ስጋ ለቢሱ ተዋሪዱ እዩ፣ መወዳእታ እውን ሞይቱ እቲ ዘሐጉሰና ግና ሞይቱ ኣይተረፈን ተንሲኡ። ብኽብሪ ተንሲኡ ሕጂ ኣብ የማን ኣቦ ኣሎ፣ ክብሪ ንኣምላኽ ይኹን።

17. ስላሴ

ትምህርቲ ስላሴ ካብቲ ሓደ ትምህርቲ ክርስትና እዩ። ሰለስተ ኣብ ሓደ። ብዛዕባ እዚ መጽሓፍ ቅዱስ እንታይ ይብለና? ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ስላሴ እትብል ቃል የላን፣ ብዛዕባ ስላሴ ዝሕብር ግና ኣለዎ። ትምህርቲ ስላሴ ንሓደ ክርስትያን መሰረታዊ ትምህርቱ እዩ፣ ኣምላኽ መን ምዃኑ እንታይ ከም ዝመስል ከመይ ከም ዝዓዮ ከመይ ኢልና ክንቀርቦ ከም ዘሎና ብትምህርቲ ስላሴ ኢና እንርዳእ።

ሓድነት ኣምላኽ (The oneness of God)

ኣምላኽ ከም ሓደ ኣምላኽ ምዃኑ ኣብ ብሉይን ሓድሽን ገሊጹ እዩ። ብብሉይን ሓድሽን ከኣ ሓድነት ኣምላኽ ገሊጹ እዩ።

1. <u>ብሉይ ኪዳን ጽሑፋት</u>

ዘዳ 4:35-39 ዘዳ 20:3 1ሳሙ 2:2 2ሳሙ7:22
መዝ 86:10 83:18 ኢሳ 44:6, 8, 43:10 , 45:18

ናይ ኣይሁድ እምነት ኣምላኽ ሓደ እዩ ዝብል ኔሩ፣ እቲ ሓደ እዩ መበሊኦም ካብ ቃል ኣምላኽ ዝተላዕለ እዩ። በቲ ግዜ እቲ ኣብ ዙርያ እስራኤል ዝነበሩ ኣህዛብ ብዙሕ ዝዓይነቶም ኣማልኽቲ የምልኹ ኔሮም እስራኤል ግና እግዚኣብሄር ሓደ ጥራይ እዩ ትብል ኔራ።

2. <u>ሓድሽ ኪዳን ጽሑፋት</u>

ማር 12:29 1 ቆሮ 8:4 ማር 12:32 ገላ 3:20
ኤፌ 4:6 ያእ 2:19 1ጢሞ 2:5 1 ጢሞ 1:17

ሓድሽ ኪዳን እውን ኣምላኽ ሓደ ምዃኑ የምህረና፣ ምስ እምነት ናይ እስራኤል ዝኸይድ እዩ። ኣብዚ ክንርድኦ ዘሎና ኣብ ብሉይ ኮነ

ሓድሽ ኪዳን ኣምላኽ ሓደ እዩ ክብል ኸሎ እቲ ሓደ ኣባሃህላኡ ብኸመይ እዩ ኢልና እንተሓተትና መልሲ ንረክብ። መጽሓፍ ቅዱስ ንእግዚኣብሄር ኣምላኽ ሓደ ኣምላኽ ክብሎ ኸሎ እንኮ ኣምላኽ ቁጽሪ ሓደ ማለቱ ኣይኮነን። እንታይ ደኣ ሓድነቱ ክገልጽ ስለዝደለየ እዩ። ኩሉ ግዜ ኣምላኽ ካብ ሓደ ንላዕሊ ከምዝኾነ መጽሓፍ ቅዱስ ይገልጸልና። መጽሓፍ ቅዱስ ከምቲ ኣምላኽ ሓደ ኢሉ ዘምህረና ኣምላኽ ስሉስ ከም ዝኾነ ኸኣ የምህረና። መጽሓፍ ቅዱስ ሓድነት ስላሴ የምህረና ሕብረት ሰለስተ ኣብ ሓደ። ሓደ ኣምላኽ ግና ብሰለስተ ሰብነት ዝተገልጸ ።

ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ክልተ ቃላት ኣለዋ ናይ እብራይስጥ እየን

- ✓ ያክሄድ (yachead)
- ✓ ኢካድ (echad)

<u>ያክሄድ</u> ብዛዕባ እንኮ ሕብረት ብቁጽሪ ወይ ኣሃዝ ቁጽሪ ሓደ እያ ኣተመልክት ኣብ ብሉይ ኪዳን ዳርጋ 12 ግዜ ተጥቂሱ ኣሎ። ንሓድነት ኣምላኽ ክትገልጽ ኣይትርከብን እያ። ንኣብነት ብከምዚ ተገሊጹ ኣሎ።

- ✓ ኣብርሃም ሓደ ወዱ (yachead) ኢሳቕ ወፈየ ዘፍ 22:1-2
  መዝ 22:20 ዘካ 12:10 ኤር 6:26 መሳ 11:34

<u>ኢካድ</u> (echad) እዚኣ ብዛዕባ ድርብ ወይ ብዙሓት ሓድነት ማለት ካብ ሓደ ንላዕሊ እትጥርንፍ ቃል እያ። ንኣብነት ሓደ ጭፍራ ሓደ ህዝቢ ሓደ ብሄር

ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ እውን ከምዚ ነንብብ

- ❖ ክልቲኦም ሓደ ይኾኑ (echad) ስጋ
  ዘፍ 2:24
- ❖ እቲ ሕዝቢ ከኣ ከም ሓደ ተኣከበ (echad)
  እዝራ 3:1
- ❖ ሓደ ልቢ ኔሮም (echad)
  1ዜና 12:3

እዚኣ ቃል ኢካድ (echad) ኣብ ብሉይ ኪዳን ብዙሕ ሳዕ ትጥቀስ እያ። ናይ ድርብ ሕብረት እያ እተመልክት ካብ ሓደ ንላዕሊ ዝኾኑ ሕብረቶም ትገልጽ። ብዛዕባ ሓድነት ኣምላኽ እውን እዛ ቃል እያ ተጠቒሳ ዘላ።
ሕብረት ኣምላኽ ድርባዊ ሕብረት እዩ። ኣምላኽ ካብ ዘፍጥረት ጀሚርካ ክሳዕ ራእይ ብነጻላ ወይ ቁጽሪ ሓደ ተገሊጹ ኣይፍለጥን። ሕብረት ኣምላኽ ኩል ግዜ ድርባዊ እዩ።

1. <u>ብሉይ ኪዳን</u>

ዘፍ 1:1-2 ኣምላኽ ብመጀመርታ .... መንፈስ ኣምላኽ ድማ ኣብ ልዕሊ ማያት ይዝምቢ ነበረ። ዮሃ 1:1-3 እታ ቃል " ኣምላኽ" እትብል ኤሎሄም (Elohim) እያ። እዛ ቃል ኸአ ድርባዊት እያ። ኤል (El) ድርብ እያ እተመልክት ነጸላ ኣይኾነትን። ቁጽሪ ክይረቑሐት ድርብነት ኣምላኽ ትነግረና። ቁጽሪ ኣይንገር እምበር ኣብ ጽሑፋት ሰሉሳዊ ኣምላኽ ከም ዘሎ ብሩህ እዩ። እዚ ማለት ኣቦ፡ ወዲ፡ መንፈስ ቅዱስ። ነፍሲ ወከፎም ኣብ ፍጥረት ክዋስኡ ንርኢ። ዘፍ 1: 26-27 ኣምላኽ (ኢሎሂም) (Elohim) ሕጂ እውን ድርብ (Elohim= plurality of divine person) ንኣዳም (ሰብ) ገበረ። ዘፍ 3:22 ኣምላኽ (elohim) በለ እንሆ ኣዳም ከም ሓደ ኻባና ጽቡቕን ክፉእን ዚፈልጥ ኾይኑ ኣሎ (ዘፍ 11:6)። ንመን ክልእኽ መንከ ኪኸደልና እዩ ዝብል ድምጺ እግዚኣብሄር ሰማዕኹ (ኢሳ 6:8)።

ኩለን እዘን ኣብ ላዕሊ ዝርኤናየን ጥቕስታት ብዛዕባ ድርብነት (plurality) ኣምላኽ እየን ዝዛረባ። እዛ ቃል ናይ እብራይስጢ ኮይና "" ኣብ ብሉይ ኪዳን ብዛዕባ ዘልኣለማዊ ኣምላኽ እያ እትዛረብ። ናይ ብሉይ ኪዳን ኣገላልጻ ብዛዕባ ኣምላኽ እያ፡ ኣብ ሓድሽ ክንመጽእ ከሎና ኣብ ክንዲ (elohim) እንብል ብኣብ ወዲ ብመንፈስ ቅዱስ ተገሊጹ ኣብ ብሉይ ኪዳን ከኣ ኣብ (ኢሳ 48:16) ከምዚ ነንብብ ሕጂ እውን እዚኣብሄር ኣማላኽ ኣቦ ንኣይን (ወዲ) ንመንፈሱን (መንፈስ ቅዱስ) ። ኢሳ 61:1 እግዚኣብሄር ቀቢኡኒ (ኣቦ) መንፈስ ኣምላኽ ኣብ ልዕለይ እዩ (መንፈስ ቅዱስ) (ሉቃ 4:18)።

መዝ 110:1 ጐይታ (እግዚኣብሄር ኣቦ) ንጐይታይ (ንወዱ) ንጻላእትኻ መርገጽ እግርኻ ክሳዕ ዝገብሮም ኣብ የማነይ ተቐመጥ በሎ።
ዘፍ 19:24   መዝ 45:6-7   እብ 1:8-9

ብሉይ ኪዳን ብዛዕባ

1. ኣቦ   ኢሳ 63:16 ምልክያስ 2:10
2. ወዲ   መዝ 45:67, 2:6-7፡ 12 ምሳሌ 30:4 ኢሳ 7:14 ኢሳ 9:6
3. መንፈስ ቅዱስ   ዘፍ 1:2   ኢሳ 11:1-3   ኢሳ 48:16   ዘፍ 6:3   ኢሳ 61:1, 63:10 ይዛረብ እዩ።

ሓድሽ ኪዳን እውን ብዛዕባ ኣቦን ወድን መንፈስ ቅዱስን ይዛረብ እዩ።

1. ማቴ 3:16-17
   - ኣቦ ካብ ሰማይ ክዛረብ ከሎ
   - ወዲ ክጥመቕ ከሎ
   - መንፈስ ቅዱስ ከም ርግቢት ተምሳል ኮይኑ ክወርድ ከሎ
2. ማቴ 28:19
   - ብስም ኣቦን ወድን መንፈስ ቅዱስን ኣጥምቕዎም
3. ዮሃ 14: 16-17
   - ኣቦ ጸሎት ወዲ ይሰምዕ
   - ወዲ ናብ ኣቦ ይጸሊ
   - መንፈስ ቅዱስ ከም መጸናንዒ ይወሃብ
4. 1 ቆሮ 12:4-6
   - ውህበት በበይንኑ እዩ መንፈስ ግና ሓደ እዩ። (መንፈስ ቅዱስ)
   - ኣገልግሎት በበይኑ እዩ ጐይታ ግና ንሱ ሓደ እዩ። (ወዲ)
   - ግብሪ ሓይሊ ድማ በበይኑ እዩ እቲ ኣብ ኩሉ ዚገብር ኣምላኽ ግን ሓደ ንሱ እዩ።

5. ኤፌ 2፥18
   - ❖ ናብ ኣቦ
   - ❖ ወዲ
   - ❖ ብሓደ መንፈስ ቅዱስ

6. ኤፌ 4፥4-6
   - ❖ ሓደ ጐይታ ወዲ
   - ❖ ሓደ መንፈስ መንፈስ ቅዱስ
   - ❖ ሓደ ኣምላኽ ኣቦ

7. 2 ቆሮ 13፥14
   - ❖ ጸጋ የሱስ ክርስቶስ ወዲ
   - ❖ ፍቕሪ ኣምላኽ ኣቦ
   - ❖ ሕብረት መንፈስ መንፈስ ቅዱስ

8. 1 ዮሃ 5፥7-8
   - ❖ ሰለስተ እዮም ዝምስክሩ

9. ራእይ 4-5
   - ❖ ኣብ ዙፋን ዘሎ (ኣቦ)
   - ❖ እተሰውኤ ገንሸል ኣብ ቅድሚ ዙፋን (ወዲ)
   - ❖ ኣብ ቅድሚ እቲ ዙፋን ከኣ ሸብዓተ መብራህቲ ሓዊ ይነድድ ነበረ ። ንሳቶም ከኣ ሸብዓተ መናፍስቲ ኣምላኽ እዮም (መንፈስ ቅዱስ)

ስለዚ ኣብ ሓድሽ ኪዳን ምስ መጻእና ናይ ስላሴ ትምህርቲ ኣዝዩ ብሩህ ዝኾውን እምበር ስላሴ ቀደምውን እግዚኣብሄር ኣምላኽ ኣቦን ወድን መንፈስ ቅዱስን እዩ ሕጂ እውን ከምኡ።

18. ትንሳኤ ምዉታን

እቲ ዝዓበየ ተስፋ ክርስትያን ትንሳኤ እዩ። ሞት ዘይተርፍ ነገር እኳ እንተኾነ ትንሳኤ ስለ ዘሎ ክርስትያን ንሞት ክፈርሓ የብሉን። መጽሓፍ ቅዱስ ስለ እዚ ጉዳይ እንታይ ከም ዝብለና ክንርኢ ኢና። መጽሓፍ ቅዱስ ነዚ ነገር እዚ ብንጹር ኣብ ኢሳ 26፥19 ከምዚ ይብለና፥ "ምውታትካ ህያዋን ኪኾኑ ሬሳታተይ ኪትንስኡ እዮም። ኣውልኻ ኣውሊ ብርሃን እዩ፣ ምድሪውን ንምውታት ከተውጽኦም እያ እሞ ኣቱም ኣብ ሓመድ እትነብሩ ንቕሑ እልል ክኣ በሉ ።"

ኣብ ትንቢት ዳንኤል ከኣ ብዛዕባ ጻድቃንን ረሲኣንን ከምዚ ይብል፥ "ካብቶም ኣብ መሬት ምድሪ ደቂሶም ዘለውስ ብዙሓት ገሊኦም ናብ ናይ ዘልኣለም ህይወት ገሊኦም ከኣ ናብ ሕፍረትን ናብ ናይ ዘልኣለም ነውርን ክበራበሩ እዮም።" ዳን 12፥2

ህዝቅኤልውን ትንሳኤ ዝድግፍ ሓሳባት ይጽሕፈልና፥

> "ስለዚ ተነበ እግዚኣብሄር ኣምላኽ ከምዚ ይብል ኣሎ ኢልካውን ንገሮም። እንሆ ኣነ መቓብራትኹም ክኸፍት ኣቱም ህዝበይ ካብ መቓብራትኩም ድማ ከውጽኣኩም ናብ ሃገር እስራኤል ከእትወኩም እየ። ኣቱም ህዝበይ መቃብራትኹም ምስ ከፈትኩ ካብ መቓብራትኹም ከኣ ምስ ኣውጻእኩኹም ኣነ እግዚኣብሄር ምዃነይ ክትፈልጡ ኢኹም። ህዝ 37 ፡ 12-13

ካብ ሲኦል ወይ ሞት ከም እንናገፍ ትጽቢት ከም ዘሎና ኣብ መዝ 49፥15 ነንብብ "ኣምላኽ ግና ክቕበለኒ እዩ እሞ ንሱ ንነፍሰይ ካብ ኢድ ሲኦል ኬናግፋ እዩ። መዝ 49፥15
መዝ 17፥15 መዝ 73፥24 ምሳ 23፥14 - ተመሳሳሊ ሓሳብ ብዛዕባ ትንሳኤ ንረክብ ብዙሕ ጥንቃቐ የድሊ እዩ ማለት ናይ ሓድሽ ኪዳን ሓሳባት ኣብ ብሉይ ኪዳን ክይነንብብ ማለት ካብቲ ግቡእ ንላዕሊ ክይንመጥ ። ከምኡ ይኹን እምበር ናይ ሓድሽ ኪዳን ጸሓፍትን ከምኡ ድማ ጐይታ የሱስ ክርስቶስ ብሉይ ኪዳን ብዛዕባ ትንሳኤ ከም ዘምህር ገሊጸምልና ኣለው። ትንሳኤ የልቦን ዝብሉ

ሰዱቓውያን ናብ ጐይታ መጺኦም ምስ ሓተትዎ መልሲ ጐይታ የሱስ ክርስቶስ “መጽሓፍቲ ኾነ ወይስ ሓይሊ ኣምላኽ ሰኣን ምፍላጥኩም ደይኰንኩምን እትስሕቱ ዘሎኹም” ይብሎም “ብዛዕባ ምውታት ከም ዚትንስኡ ኸ ኣብ መጽሓፈ ሙሴ ኣምላኽ ኣብቲ ኣኻኹ ቈጥቋጥ ኣነ ኣምላኽ ኣብርሃምውን ኣምላኽ ይስሃቅን ኣምላኽ ያእቆብን እየ ኢሉ ኸም ዝበሎ ኣየንበብኩምን ኢኹም” ይብሎም ማር 12፡24-26

“ንሱ ናይ ህያዋን ኣምላኽ እምበር ናይ ምውታት ኣምላኽ ኣይኰነን፣ ንስኻትኩም ኣዚኹም ትስሕቱ ኣሎኹም ኢሉ መለሰሎም” (ማር 12፡27) ። ሓዋርያ ጴጥሮስ ኣብ ግብረ ሓዋርያት 2፡24-32 ከምኡ ድማ ሓዋርያ ጳውሎስ ኣብ ግብሪ ሃዋርያት 13፡ 32-37 ክዛረብ ከሎ ንመዝ 16፡10 እዮም ዝትርጉሙ ዝነበሩ ማለት ብዛዕባ ጐይታና ትንሳኤ።

ኣብርሃም እውን ኣብ እብ 11፡19 ኣምላኽ ንምውታን ከምዘተንስእ ገሊጹ ኣሎ። ኣብ ሓድሽ ኪዳን ክንመጽእ ከሎና ግና ብዛዕባ ትንሳኤ ብሩህ ኾይኑ ንረኽቦ። ከምቲ ኣቐድም ኣቢልና ዝረኣናዮ የሱስ ንሰዱቃውያን ዝሃቦም መልሲ ፡ኣብ ማቴ 22፡29-32 ማር 12፡ 24-27 ሉቃስ 20፡34-38 ንረኽቦ

ዮሃንስ እውን ኣብ ምዕ 5፡25, 28-29 6፡ 39-40, 44, 54
11፡ 24-25 ብዛዕባ ትንሳኤ ዝምልከት ጽሒፉልና ኣሎ።
ኣብ መልእኽታት ምስ እንመጽእ እውን ብዛዕባ ትንሳኤ ብዙሕ ምስክርነት ንረክብ። ብሰፊሑ ብዛዕባ ትንሳኤ እትዛረብ ክፍሊ ግና ኣብ 1ይ ቆሮ 15 እንረኽቦ ፍቅዲ 51፡52 ከአ ዓቢ ምስጢር ሒዘን ኣለዋ።

1ይ ቆሮ 15 ብምልእታ ዳርጋ ብዛዕባ ትንሳኤ ስለ እትዛረብን ሕምብርቲ እምነትና ስለ እትገልጽን ጊዜ ሂብና ኣንቀጽ ብኣንቀጽ እንተኣንበብናዮ ጽቡቕ እዩ። እምነት ክርስትና ካብ ካልእ ዝፈልዮ እንተሃልዮ ትንሳኤ እዩ ። ኣብ 1 ተሰ 4፡ 13-16 ብግልጺ ብዛዕባ ትንሳኤ ነንብብ።

ኣብ 2 ቆሮ 5፡ 1-10 ብግልጺ እኳ እንተዘይኾነ ንትንሳኤ ዘመልከት ንረክብ። ጳውሎስ ከአ ኣብ ዋዕላ መልሲ ክህብ ከሎ ትንሳኤ ከም ዝኣምን ተዛሪቡ (ግብ 23፡6) ። ጳውሎስ ኣብ ቅድሚ ፊሉክስ ምስ ቀረበ ከአ ብዛዕባ ትንሳኤ ምውታት ይፈረድ ከም ዘሎ ይገልጽ ኣሎ ግብ 24፡ 21 ኣብ ራእ እውን ትምህርቲ ትንሳኤ ተረጋጊጹልና ኣሎ (ራእይ 20፡ 4-6, 13) ።

ስራሕ ኣምላኽ

እቲ መዋቲ ስጋና በቲ ኣባና ሓዲሩ ዘሎ መንፈስ ኣምላኽ ህያው ክኸውን እዩ (ሮማ 8፡11)። እቲ ንጐይታና የሱስ ክርስቶስ ካብ ምውታን ዘተንስአ መንፈስ ከምኡ እውን ንዓና ክተንስእና እዩ። ናይ ጐይታና የሱስ ክርስቶስ ትንሳኤ ምስ ትንሳኤ ምውታን ዝተሓዝ ነገር ኣለዎ። ክርስቶስ ተንሲኡ እንተዘይከውን ከምቲ ጳውሎስ ዝበሎ ትንሳኤ ምውታን ክህሉ ኣይምኽኣለን ሓቂ ብጣዕሚ ርግጸኛ ኴንና ክንኣምን፣ ክንምህር፣ ክንምስክርን ዝገበረና ናይ የሱስ ሞትን ትንሳኤን እዩ።

እቲ ናይ ጐይታና የሱስ ክርስቶስ ህያው ዝነበረ መንፈስ ንዓና እውን ህያዋን ክንገብረና እዩ። እዚ ዓቢ መስተንክር ስራሕ ኣምላኽ እዩ። ትንሳኤ ምውታን የለን እንተበልና ኸኣ የሱስ ኣይተንስአን ማለትና እዩ። የሱስ ተንሲኡ እንተበልና ወይ እንተ ኣመንና ኸኣ ንሕና እውን ካብ ምውታን ክንትንስእ ኢና ማለት እዩ።

ነዚ እዩ ካብ ምውታት በኹሪ ዝኾነ (ቆሎ 1፡18) ጐይታና የሱስ ክርስቶስ ብመጀመርታ ዝነበረ እዩ። “ ንሱ መጀመርታ እዩ” ። ስጋ ለቢሱ ግና ኣይከነን ህይወት ዝጅምር ካብ መጀመርታ ኔሩ፣ ስጋ ለቢሱ ግና ሞይቱ ካብ ሞት ከአ በኹሪ ኮይኑ ተንሲኡ። በኹሪ ምውታት ከም ዝኾነ ኸኣ ዮሃንስ ይነግረና (ራእ 1፡5)

ስለዚ ትንሳኤ ጐይታና የሱስ ክርስቶስ ንዓና ክርስትያናት ዓቢ ተስፋናን እምነትናን እዩ። እዚ ስለ ዝተረድአ ሃዋርያ ጳውሎስ ከአ እቲ እምነት ክንደየናይ ክቡር ከም ዝኾነ ተስፋና ዓቢ ከም ዝኾነ ገሊጹልና ኣሎ። 1ጴጥ 1፡ 3-9

ትንሳኤ ኣካላዊ ባህሪ ኣለዎ

እዚ ዓይነት ትምህርቲ ኣብ ሮሜ 8፣11 ንረኽቦ ከምኡ እውን ኣብ ፊሊ 3፡ 20-21 እዚ ናይ ውርደት ስጋና ከም ዝልውጦ ይነግረና። ኣብ 1ይ ቆሮ 15፡44 ነፍሳዊ ስጋ ከም ዘሎ ከምኡ እውን መንፈሳዊ ስጋ ከም ዘሎ ይገልጸልና። ነዚ እዩ ሃዋርያ ጳውሎስ ንሂሜኔዎስ፡ ፊሊጦስን ዝተቛወምዎም ንሳቶም ትንሳኤ ቅድሚ ሕጂ ኮይኑ እናበሉ ካብ ሓቂ ዘምቢሎም ኔሮም። እዚ ኣብ 2 ጢሞ 2፡ 17-18 ንረክብ።

ብቐጥታ ስጋና ከም ዝትንስእ እኳ እንተዘየመልከተ ኣብ ሮሜ 8፡22-23 ምድሓን ስጋና እናተጸቤና ብውሽጥና ነስንቈርቍር ከም ዘሎና የምህረና። ስለዚ እዚ ስጋ ሓደ መዓልቲ ናይ ክብሪ ስጋ ከም ዝለበስ ወይ ከም ዝልወጥ ብዙሕ መብርሂ ኣሎና።

ኣብ 1ይ ቆሮ 6፡12-20 ብዛዕባ ስጋና ይዛረብ ማለት መንፈስ ኣምላኽ ኣብ (ልብና)ኣብ ውሽጥና ክምዝቕመጥ ወይ ስጋና ማሕደር መንፈስ ቅዱስ ክምዝኾነ ይነግረና። ስለዚ ስጋና ንርኽሰት ዘይኮነስ ጐይታ ብእኡ ክኽብር እዩ እተዋህበና ስለዚ ከኣ'ዩ ጳውሎስ ብስጋኹም ንኣምላኽ ኣኽብርዎ ዝበለ። ኣብቲ ግዜ እቲ ብዛዕባ ስጋ ቅኑዕ ዘይኮነ ኣተሓሳስባ ኔሩ ማለት ስጋ ርኹስ እዩ ዝብል ትምህርቲ ናይ ግኖስቲክስ (Gnostics) ኣተሓሳስባ ኔሩ። ጳውሎስ ግና ነዚ ትምህርቲ እዚ ምሉእ ብምሉእ ይነጽጎ ኔሩ።

ስለዚ ካብዚ ኣብ ላዕሊ ዘሎ ሓሳባት ተመርኲስና ብተዘዋዋሪ ስጋና ከምዝትስእ እሞ ካልእ መንፈሳዊ ስጋ ከም ዝለዓል ንርዳእ። ብዛዕባ ምትንሳእ ስጋና ብቐጥታ ዝዛረበና እኳ እንተዘይኾነ ብተዘዋዋሪ ዘረድኣና ሓሳባት ኣሎ ንሱ ከኣ ጐይታና ብስጋ እዩ ተላዒሉ ኣካል ግና ኔሩዎ። እዚ ኣብ ሉቃስ 24፡ 38-39 ንረኽቦ።

ከምኡ እውን ዝተፈላለየ ግዜን ቦታን ጐይታ ንሃዋርያት ተገሊጹሎም እዩ። ኣብዚ ክንርድኦ ዘሎና ኣካል ይሃልወና እምበር ከምቲ ሕጂ ዘሎና ናይ ስጋ ኣካል ክምዘይኮነ ርዱእ እዩ። ማለት ቃል ኣምላኽ እውን ስጋን ደምን መንግስቲ ኣምላኽ ከም ዘወረሱ ኣብ 1ይ ቆረ 15፡50 ነንብብ ኢና ።

ስለዚ እቲ ኣብ ትንሳአ ዚህልዎ ኣካል ካብዚ ሕጂ ዘሎናዮ ፍሉይ ከም ዝኸውን ኣብ 1ይ ቆሮ 15 ኣንቢብና ኔርና። ሽሕ እኳ ከምኡ እንተኾነ መቀጸልታ ናይዚ ሕጂ ዘሎናዮ ህይወት ስለዚኾነ ሰማያዊ ኣካል እኳ እንተለበስና ንሕና ምዃንና ይርድኣና እዩ።
ክሳብ ሕጂ ብዛዕባ ናይ ኣመንቲ ትንሳኤ ጥራይ ኢና ክንዛረብ ጸኒሕና ሕጂ ብዛዕባ ክልቲኦም ማለት ጻድቃንን ሓጥያተኛታትን ዝምልከት ክንርኢ ኢና።
ዳን 12፡2 ዮሃ 5፡28-29 ግብ 24፡ 14-15

ኣብዘን እተጠቕሳ ጥቕስታት ክንሪኢ ኸሎና ናይ ክልቲኦም ማለት ጻድቃንን ሓጥያተኛታትን ትንሳኤ ኢና እንርኢ። ኣብ ሓድሽን ብሉይን ክልተ (2) ትንሳኤ ከም ዘሎ ብሕልፊ ብዛዕባ ኩሉ ዓሌት ወዲ ሰብ ክዛረብ ከሎ፣

ናይ ጻድቃን ትንሳኤ፡

1. ቀዳማይ ትንሳኤ ራእ 20፡ 4-6
2. ትንሳኤ ጻድቃን ግብ 24፡15 ሉቃ 14፡14
3. ትንሳኤ ህይወት ዮሃ 5፡29
4. ናይ ዘልኣለም ህይወት ምንባር ዳን 12፡2
5. ዝሓይሸ ትንሳኤ እብ 11፡35

ናይ ሓጥኣን ትንሳኤ

1. ካልኣይ ትንሳኤ ራእ 20፡ 4-6
2. ናይ ሓጥኣን ትንሳኤ ግብ 24፡15
3. ናይ ፍርዲ ትንሳኤ ዮሃ 5፡29
4. ናብ ናይ ዘልኣለም ሕፍረት ምብርባር ዳን 12፡2

ሃዋርያ ዮሃንስ ኣብ መንገጐ እዘን ክልተ ትንሳኤ ናይ 1 ሽሕ (1000) ዓመት ፍልልይ ከም ዘሎ ይነግረና። ድሕሪ ትንሳኤ ፍርዲ ይስዕብ ዝቕጽል ኣርእስቲ ብዛዕባ ፍርዲ ኪኸውን እዩ።

19. ናይ መወዳእታ ፍርዲ

ናይ ጐይታና ዳግም ምምጻእ ናይ መወዳእታ ፍርዲ ክኽትል እዩ። እዚ ፍርዲ እዚ እቶም ኣብ ክርስቶስ ዘለው ብብዙሕ ሃረርታ ዝጽበዮዎ ስለ ዝኾነ ንዕኦም ናይ ሓጐስ ግዜ ክኸውን ከሎ ግናኸ ነቶም ካብ ክርስቶስ ወጻኢ ዝኾኑ ብጣዕሚ ዘፍርሀ ጉዳይ እዩ።

እቲ ናይ መወዳእታ ፍርዲ ንክርስትያናት ብጐይታ ዘለውዎ መንነቶም ዝገልጽ ስለዝኾነ ኣየፍርሆምን። ምኽንያቱ ቃል ኣምላኽ ከምዚ ይብለና "ብእኡ ንዚኣምን ኣይፍረድን ኑቲ ዘይኣምን ግና ብስም ሓደ ወዲ ኣምላኽ ስለ ዘይኣመነ ድሮ ተፈሪድዎ ኣሎ" ዮሃ 3፡18 ስለዚ ካብቲ ናይ መወዳእታ ፍርዲ ኣምላኽ ነጻ ክንኸውን እንተ ድኣ ኾንና ሕጂ ብጐይታ የሱስ ክርስቶስ ክንኣምን ይግብኣና። ሽዑ ኣብቲ ዝመጽእ ዘሎ ናይ ፍርዲ መዓልቲ ነጻ ንኸውን።

መጻኢ ኩነት

እቲ ናይ መወዳእታ ፍርዲ ኣብ መጻኢ እዋን እዩ ዝፍጸም። እዚ ክንብል ከሎና ኣምላኽ ቅድሚ ሕጂ ይፈርድ ኣይነበረን ማለት ኣይኮነን፣ ኣብ ዝሓለፈ እዋናት ማለት ትማሊ ኣምላኽ ፈሪዱ እዩ ንኣብነት ንሄኖክ፡ ንኤልያስ ምስኡ ንክኾኑ ፈሪዱ እዩ። ብማይ ኣይሂ ክኣ ንምድሪ ፈሪድዋ (ዘፍ 6-7) ። ንደቂ ቆራሕ እውን ፈሪድዎም ምድሪ ኣፋ ከፊታ ወሓጠቶም (ዘሁ 16፡ 1-35) ።

ኣብ ሓድሽ ኪዳን እውን ንሃናንያን ሰጲራን ፈሪዱ (ግብ 5: 1-10) ኣምላኽ ትማሊ ብብዙሕ መገዲ ፍርዱ ከምዘርኣየ ታሪኽ ይነግረና። ኣብ ቃል ኣምላኽ ምስ እነንብብ እግዚኣብሄር ቅኑዕን ጻድቕን ፈራዲ እዩ። ፍርዲ መንነት ኣምላኽ የርእየና፣ ፍርዲ ኣምላኽ ክኣ ቅኑዕ እዩ። እግዚኣብሄር ኣምላኽ ፍርዲ እዩ እሞ እቶም ዝጽበዮዎ ዘበሉ ኩላቶም ብጹኣን እዮም (ኢሳ 30 ፡18) ።

ከምቲ እግዚኣብሄር ኣብ ዝሓለፈ እዋን ቅኑዕ ዝኾነ ፍርዲ ዘርኣየ፣ ናይ መወዳእታ ሓንቲ መዓልቲ ድማ መዓልቲ ፍርዲ ከም ዘላ

ጐይታና የሱስ ከምዚ ኢሉ "ብመዓልቲ ፍርዲ ግና ካባኺስ ንምድሪ ሰዶም ከም ዚቐልል እብለኩም ኣሎኹ" ማቴ 11፡24 ። "ወዲ ሰብ እዩ እሞ ኪፈርድ ስልጣን ሃቦ፣ ኣብ መቓብር ዘሎዉ ኩላቶም ድምጹ ዝሰምዑላ ሰዓት ክትመጽእ እያ። ሰናይ ዝገበሩ ኸኣ ናብ ትንሳኤ ፍርዲ ኪወጹ እዮም እሞ በዚ ኣይትደነቑ " ዮሃ 5፡ 27-29 , ማቴ 25፡ 31-46 እዘን ኩለን ዝረኤናየን ጥቕስታት ንመጻኢ ዘመልክታ፣ ሓንቲ መዓልቲ ኣብ መወዳእታ ፍርዲ ከም ዘሎና ኢና እንርዳእ። ጳውሎስ እውን ብወገኑ ኣምላኽ ንዓለም ብጽድቂ ዚፈርደላ መዓልቲ ወሲኑ ከም ዘሎ ይነግረና (ግብ 17፡31) ከምኡውን ሃዋርያ ጳውሎስ ኣብ ቅድሚ ፊሊክስ ምስ ቀረበ ብናይ ጽድቅን ንጽህናን ብናይ ዚመጽእ ፍርዲ ክነግሮ ንርኢ (ግብ 24፡25)

ጳውሎስ ንሰብ ሮሜ ክጽሕፈሎም ከሎ ከምዚ ይብል፣

> "ግናኸ ብትርኻን ብዘይ ምንሳሕ ልብኻን ነቲ መዓልቲ ቑጥዓን ምግላጽ ቅኑዕ ፍርዲ ኣምላኽ ዚወርድ ቁጥዓ ኣብ ርእስኻ ትእክብ ኣሎኻ።" ሮሜ 2፡5

ንመጻኢ እዋን ፍርዲ ከም ዘሎ ብግልጺ ዝሕብረና ክፍሊ ንባብ።

እብ 9፡27 እብ 10፡27 2ጴጥ 3፡7 ራእ 20፡11-15

መጽሓፍ ቅዱስ ጐይታና የሱስ ክርስቶስ ብኽብሪ ምስ ዝመጽእ ንነፍሲ ወከፍ ከከም ግብሩ ኺህቦ ከም ዝኾነ ይነግረና (ማቴ 16፡27) ። እዚ ከምዚ ዝኣመሰለ ሓሳባት ኣብ ማቴ 13፡37-43, 24፡29-35 ማቴ 25፡31-46 ንረኽቦ። ጳውሎስ እውን ንሰብ ቆሮንቶስ ክመኽሮም ከሎ ቅድሚ ግዜኡ ሓንቲ እኳ ኪፈርዱ ከምዘይብሎም ክምዕዶም ንርኢ።

> "ስለዚ እቲ ኣብ ጸልማት እተሓብኤ ናብ ብርሃን ዜምጽእ ሓሳባት ልቢ ከኣ ዚገልጽ ጐይታ ክሳዕ ዝመጽእ ቅድሚ ግዜኡ ሓንቲ እኳ ኣይትፍረዱ።" 1ይ ቆረ 4፡5

የሱስ ክርስቶስ ፈራዲ ዳኛ እዩ

ጐይታ ኣብ ዙፋን ክብሪ ይቕመጥ ንኹሎም ኣህዛብ ድማ ይፈርድ ማቴ 25፡ 31-33, እብ 12፡23 ። እግዚኣብሄር ኣምላኽ ፈራዲ እኳ እንተኾነ ፍርዲ ዘበለ ንወዲ ማለት ንየሱስ ሂብዎ ዮሃ 5፡22, 27 ።

"ኹሉ ሰብ ከምቲ ነቦ ዘኽብሮ ንይሩ ንወዱ ምእንቲ ከኽብሮስ ፍርዲ ዘበለ ንወዲ ሃቦ እምበር ኣቦ ንሓደ እኳ ኣይፈርድን እዩ።" ዮሃ 5:22

ከምኡ እውን ኣብ ዮሃንስ ካልእ ክፍሊ ክንርኢ ከሎና ከምዚ ዝስዕብ ንረክብ "ወዲ ሰብ እዩ እሞ ኪፈርድ ስልጣን ሀቦ።" ዮሃ 5:27

ስለዚ ጐይታና የሱስ ክርስቶስ ፈራዲ እዩ። ሃዋርያ ጴጥሮስ እውን ብወገኑ ንቤተሰብ ቆርኔልዎስ ክምስክር ኸሎ ብዛዕባ ጐይታና ፈራዲ ምዃኑ ክገልጸሎም ንርኢ።

"ኣምላኽ ንህያዋንን ምውታትን ፈራዲ ኪኸውን ዝመደቦ ንሱ ምዃኑ ንህዝቢ ክንሰብኽን ክንምስክርን ኣዘዘና " ግብ 10:42

ሃዋርያ ጳውሎስ እውን ንሰብ ኣቴና ሓንቲ መዓልቲ ጐይታ ብጽድቂ ዝፈርደላ ከም ዝወሰነ ገሊጹሎም (ግብ 17:31) ከምኡ'ውን ሃዋርያ ጳውሎስ ንሰብ ቆሮንቶስ ክምዕዶም ከሎ ኩላትና ኣብ ቅድሚ ፍርዲ መንበር ክርስቶስ ብግዲ ከም ንገሃድ ይነግሮም 2 ቆሮ 5:10

- ❖ ጐይታ ንህያዋንን ንምውታንን ኪፈርድ እዩ 2 ጢሞ 4፡ 1-4 ከምቲ ኣብ ማቴ 19:28
- ❖ ንደቀመዛሙርቱ ኣብ ፍርዲ ከም ዝሳተፍ ጐይታ ተዛሪቡ ሉቃ 22:28-30
- ❖ ቅዱሳን ንዓለም ከም ዝፈርዱ ኣብ 1 ቆሮ 6፡ 2-3
- ❖ ምስ ጐይታ ኣብ ዝፋኑ ከም እንቕመጥ ራእ 3:21 20:4 ቃል ኣምላኽ ይነግረና

እንታይ ከም እንገብር ብንጹር ዚተቐመጠ ውጥን የልቦን ክርስቶስ ባዕሉ ሽዑ እቲ እንገብሮ ዝርዝር ክነግረና እዩ።

<u>መን እዮም ዝፍረዱ?</u>

- ✓ ኩሎም ፍጥረት ሰብ ዘበሉ ክፍረዱ እዮም
  ማቴ 25:32 2 ቆሮ 5:10 እብ 9:27
- ✓ ኩላትና ኣብ ቅድሚ ዝፋን የሱስ ከም እንቐርብ ጳውሎስ የጠንቅቐና
  ሮሜ 14:10
- ✓ ኩሉ ሚስጢራት ክቕላዕ

- ✓ ኩሉ ነገር ኣብ ቅድሚኡ ክቕላዕ እዩ
- ✓ እቶም ሓጥያት ዝገበሩ መላእኽቲ'ውን ክፍረዱ እዮም
  2 ጴጥ 2:4 ይሁዳ 6
- ✓ እቶም ቅዱሳን መላእኽቲ ኣብ ፍርዲ ምስኡ ኪካፈሉ እዮም።
  ማቴ 13:41 ማቴ 24:31

<u>*መሰረት መፍረዲና*</u>

- ❖ ከከም ግብርና

2 ቆሮ 5:10 ዮሃ 5:29 ማቴ 25፡ 31-46 ማቴ 7:21-23

- ❖ እቲ ቃል ክክርስቶስ እዩ በታ ዳሕረይቲ መዓልቲ ዝፈርደና

ዮሃ 12፡ 48-50 ሮሜ 2:12

ከምቲ ኣብ ማቴ 25:46 እንረኽቦ ጻድቃን ኣብ ናይ ዘልኣለም ህይወት እቶም ሓጥኣን ከኣ ናብ ናይ ዘልኣለም ስቓይ ከም ዝኸዱ ንርዳእ። ድሕሪኡ ከመይ ከም ዝኾነ ብሩህ ኣይኮነን እቲ ዝርድኣና ታሪኽ ስቅ ኢሉ ከም ዘይከይድ ኣብ ትሕቲ ቁጽጽር ኣምላኽ ከም ዝኾነን እንርዳእ ኣብ መወዳእታ ከኣ ዓላማ ኣምላኽ ክፍጸም እዩ። ስለዚ ንሕና ኣመንቲ ምምጻእ ጐይታና የሱስ ክርስቶስ ብሃንቀውታ ክንጽበዮ ይግብኣና። እቲ ፍርዱ ምስ ምምጽኡ ዝተተሓሓዘ ስለ ዝኾነ ብምጽኣቱ ብዙሕ ነገራት ክልውጥ እዩ።

- ✓ እዚ መሬታዊ ስጋና ኣብ ዝሓሸ ክልወጥ
- ✓ እዚ ጉድለታት እንርእዮ ዘሎና ኣይክህሉን
- ✓ ሓድሽ ኣካላትና ሕማም፡ ስቃይ ፡ ሞት ኣይክርእን እዩ።

ፍትሒ ዝወጽኣሉ ጊዜ እንዳተቓረበ እዩ
- ✓ ክፉእ ፍርዲ ክቕላዕ
- ✓ እምነትን ተኣማንነትን ኸኣ ክፍደያ እየን።

እዚ ርግጽነት ስለ ዘሎና ከም ፍቓድ ኣምላኽ ክንመላለስ ይግብኣና ጐይታ ከምኡ ክንገብር ጸጋኡ የብዝሓልና።

20. ሲኦል

መጽሓፍ ቅዱስ ብዛዕባ ድሕሪ ሞት ዘሎ ጉዳያት ዚብሎ ብዙሕ ኣለዎ። ከምቲ ንገሊኦም ዝመስሎም ዘይኮነስ ድሕሪ ሞት መንፈስ ሰብ ዚኸዶ ቦታ ኣለዎ። ከምቲ ቃሉ ዚብለና እዚ ለቢስናዮ ዘሎና ስጋና ድንኳን (መሸፈኒ) እዩ። ኣምላኽ ንዑኡ ምስ ኣልገሶ (ሰብ ምስ ሞተ) ሽሕ እኳ ኣካል እንተዘይብሉ መንፈስ ንዘልኣለም እዩ ዝነብር (ኣብ ጥፍኣት ወይ ድማ ህይወት) ።

ርግጽ እዩ ብሉይ ኪዳን ከም ሓድሽ ኪዳን ጌሩ ብዛዕባ ሲኦል ኣነጺሩ ኣይነግረናን። እቶም ሽዑ ዝነበሩ ሰብውን ድሕሪ ሞት ዘጋጥሞም እንታይ ምዃኑ ስለዘይፈልጡ (መብዛሕቶም) ይስቀዩ ኔሮም። ነዚ ጽቡቕ ኣብነት ዝኾነና ንጉስ ህዝቅያስ እዩ ምስ ሓመመ እሞ ነብይ ኢሳያስ (ኢሳ38) መጺኡ ከም ዘይጥዒ ምስ ነገሮ ኣብ ምስቁርቛርን ጓህን ወደቐ። ብህይወት ኣብ ምድሪ ምምልላስን ምንባርን ካብቲ ድሕሪ ሞት ዘሎ ህይወት ይበልጽ እዩ ኢሎም ስለዝኣምኑ ኣራኣእዮኦም ካብቶም ኣብ ሓድሽ ኪዳን ዘሎና ቅዱሳን በዚ ይፍለዩ።

ሲኦል ዝብል ቃል መበቆሉ "ሺኦል" ካብ ዚብል ቋንቋ እብራይስጥ እዩ። ሲኦል ኣብ ብሉይ ኪዳን ዝኾነ ይኹን ሰብ ምስ ሞተ ዝኸዶ ቦታ እዩ። ሲኦል እትብል ቃል ኣብ ብሉይን ሓድሽን ኪዳን ኣስታት 65 ግዜ ተደጋጊማ ንረኽባ። ገለ እዋናት ከኣ እቶም ተርጎምቲ ኣብ ክንዲ ሲኦል "መቓብር" ኢሎም ዝትርጎሙሉ ግዜውን ኣሎ።

ቅድሚ ሞትን ትንሳኤን ጐይታና የሱስ ክርስቶስ ሲኦል ኣብ ክልተ ዓበይቲ ክፍልታት ይኽፈል ኔሩ።

1. *ላዕለዋይ (ቀዳማይ)*

ኣብዚ እቶም ብፍርሃት ኣምላኽን እምነትን ዝሞቱ ቅዱሳን ዝዓርፉሉ ቦታ እዩ። እዚ ቦታ እዚ ካልእ ዝተፈላለየ ረቛሒ ስም ተዋሂብዎ ኣሎ።

- ✓ ገነት
- ✓ ሑቕፊ ኣብርሃም

2. *እቲ ታሕተዋይ ክፋል ከኣ*

- ✓ ታሕታይ ሲኦል ዘዳ 32:22
- ✓ መዓሙቕ ሮሜ 10:7
- ✓ ታርታሩስ (tartarus) ገሃነም 2ጴጥ 2:4
- ✓ ቤት ማእሰርቲ 1 ጴጥ 3:19

እዚ ካብ ላዕሊ ተጠቒሱ ዘሎ ኣስማት ዝተፈላለየ ቦታታት ዘርኢ ዘይኮነስ ናይ ሓደ ቦታ ሽም እዩ። ኣብዚ ላዕሊ ተጠቒሱ ዘሎ ቦታ ስቓይ እቶም ኣብ ብሉይ ኪዳን ዝኣበሱ ከምኡውን ሕጂ ኣብ ዘበን ሓድሽ ኪዳን ብሓጥያቶም ዝሞቱ ዚኸዱሉ ቦታ እዩ።

እዚ ቦታ እዚ ሰብ ጥራሕ ኣይኮነን ዝነብርሉ እቶም ኣብ ኣምላኽ ዝዓመጹ መላእኽትን ኢጋንንትንውን ኣብዚ እዩ ስፍራኦም (2 ጴጥ 2:4) ። ዲያብሎስ ባዕሉውን ኣብቲ ጐይታና የሱስ ክርስቶስ ዝነግሰሉ ናይ ሽሕ ዓመት ዘበን ናብዚ ክድርበ'ዩ (ራእይ 20:1-3) ።

ኣብ ሲኦል (ላዕለዋይ ይኹን ታሕተዋይ) ዝነበሩ ሰብ

1. ይፍለጦም እዩ (ኣበይ ከምዘለው ይፈልጡ) ሉቃ 16: 23-25
2. ክዛረቡ ክሓስቡ ክዝክሩ ይኽእሉ ኔሮም

እቲ ፍልልይ ከኣ ከምዚ ዝስዕብ እዩ

ላዕለዋይ ሲኦል

- ✓ ቦታ ዕረፍቲ ምጽንናዕን
- ✓ ሕብረት ምስ ኣብርሃም
- ✓ ገነት ተባሂሉ ኣሎ

ታሕተዋይ ሲኦል

- ✓ ቦታ ስቓይን ጣዕሳን
- ✓ ነድሪ ኣምላኽ ዘቓጽሎም
- ✓ ዘይጠፍእ ሃልሃልታ ሓዊ የሳቕዮም

ሲኦል ኣበይ ይርከብ ንዝብል ሕቶ ብዙሕ ብሩህ እኳ እንተዘይኮነ ገለ ሓበሬታስ ኣሎ

- ✓ ትሕቲ ምድሪ ኤፌ 4፡9
- ✓ ውሽጢ ምድሪ ማቴ 12፡40

ሞትን ትንሳኤን ጐይታና የሱስ ክርስቶስ ንሲኦልን ኣብኡ ንዝነበሩን ሳዕቤን ኣምጺኡ እዩ ።

1. ነቶም ብሓጥያት ዝሞቱ (ኣብ ታሕተዋይ) ሲኦል ዝነበሩ ካብቲ ስቓዮም ሕጂውን ኣይዓረፉን

2. ነቶም ኣብ ላዕለዋይ ሲኦል ዝነበሩ ቅዱሳን ግን ከምቲ ዳዊት ዝበሎ መዝ 16 ፡10 ነፍሰም ኣብ ሲኦል ኣይሓደጋን ስለዚ ኸኣ መርሖ ሲኦል ሒዙ ንዕኦም ማዕጾ ከፊተሎም እሞ ናብ ላዕሊ ሰማይ ደየበ ኤፌ 4፡8

3. ቅዱሳን ኣብ ሓድሽ ኪዳን ዚሞቱ ከምቲ ኣብ ብሉይ ኪዳን ናብ ሲኦል ኣይከዱን እዮም፣ እንታይ ደኣ ናብ ሰማይ ናብ ማሕደር ኣምላኽ እዩም ዚኸዱ 2 ቆሮ 12፡ 1-4

4. ጐይታና የሱስ ክርስቶስ ነቶም ኣብ ሲኦል (ማእሰርቲ) ዝነበሩ (1 ጴጥ 3፡18) ከይዱ ከም ዝሰበኸሎም ነንብብ። ኣብቲ ናይ እንግሊዘኛ ቋንቋ እታ ሰበኸሎም እትብል ቃል "heralded" ትብል ማለት ኣወጀሎም ማለት እዩ። ዝእውጀሎም ዘሎ ነቶም ብሓጥያቶም ዝሞቱ (ኣብ ብሉይ ኪዳን) እዩ።

ምስ ነገሮም ሒዝዎም ናብ ላዕሊ ደየበ ዚብሉ ኣለው፣ ካልኦት ኸኣ ከም ዝሰዓረ ኣርኣዮም (ነገሮም) እምበር ከም ዘድሓኖም ቃሉ ኣይነግረናን እዩ ዚብሉ ኣለው።
ሲኦል (ታሕተዋይ) ናይ መወዳእታ ቦታ ስቓይ ነቶም ብሓጥያቶም ዝሞቱ ኣይኮነን። ንሱ ንግዚኡ መጽንሒ ቦታ እዩ፣ ንሳቶም

ተንሲኦም ራእ 20፡13 ኣብ ቅድሚ መንበር ፍርዲ ኣምላኽ ምስ ቀረቡ ናብቲ ንዘልኣለም እተዳለወሎም ቦታ ቃላይ ሓዊ ኪኸዱ እዮም (ራእ 20፡14) ። እዚ ማለት ሲኦል ምስ ቀላይ ክጽንበር እዩ። ከምቲ ክንርእዮ ዝጸናሕና ሰብ ምስ ሞተ ከም ዚሰምዕ ዚርኢ ተረዲእና ከምቲ ሓደ ሓደ ዝብልዎ ኣይኮነን ሰብ ምስ ሞተ ኣይርኢ ኣይሰምዕ። ገሊኦም ከኣ ሰብ ምስ ሞተ ዝጸንሓሉ ቦታ ኣሎ (purgatory) ይብሉ። ካልኣይ ዕድል ንምድሓን ከኣ ኪወሃቦ እዩ ይብሉ፣ መጽሓፍ ቅዱስ ግና ሰብ ሓንሳብ ምስ ሞተ ካልኣይ ዕድል ከይረክብ ናብ ፍርዲ ከም ዝቐርብ እዩ ዝነግረና (እብ 9፡27)።

ብዛዕባ ሲኦል እቲ ንዓና ዘድሊ ክንፈልጦ ዘሎና ትምህርቲ ኣብ ቃል ኣምላኽ ኣሎ። እቲ ሚስጢር ዝኾነና ግና ናይ ኣምላኽ እዩ። እቲ ስውር ነገር ዘበለ ናይ እግዚኣብሄር ኣምላኽ እዩ። ኩሉ ቃላት እዚ ሕጊ እዚ ምእንቲ ክንገብር እቲ ግሉጽ ንዘልኣለም ንዓናን ንደቅናን እዩ። ዘዳ 29፡29

ምስ ሲኦል ዝመሳሰሉ ቃላት ግና ሓደ ዘይኮኑ ኣለው ንኣብነት ገሃነም። ሓደ ሓደ ግዜ ገሃነም ማለትና ክነሱ ሲኦል ዝብል ቃል ንጥቀም። ገሃነም ካብ ሲኦል ዝፍልየሉ ቀንዲ ምኽንያት ዘልኣለማዊ፡ ዘይጠፍእ ሓዊ ፡ ሓሳኹኡ ዘይመውት ስለዝኾነ እዩ።

ገሃነም ዝብል ቃል መበቆሉ ቋንቋ እብራይስጥ ኮይኑ ነቲ ኣብ ጥቓ የሩሳሌም ዝነበረ መገዲ መጉሓፊ ቦታ እተዋህበ ሽም እዩ። እቲ ሕጂ እንዛረበሉ ዘሎና ቦታ ኸኣ ምስኡ ይመሳሰል እዩ ማለት ብቐጻልነት ብኻልእ ሸነኽ ድማ እዚ ቦታዚ ህዝቢ እስራኤል ካብ ኣምላኽ ምስ

ረሓቑ ንደቆም (ህጻናት) ሞሎኽ ንዝበሃል ጣኦት መስዋእቲ ዝስውእሉ ቦታ እዩ። ብሓጺሩ ቦታ ኣውያትን ምሕርቃም ኣስናንን እዩ።

ሲኦል (ታሕተዋይ) መዓሙቕ ዒላ ምስተኸፍተ ናብ ምድሪ ኣቢሎም ወጺኦም ንሰብ ከሳቕዩ እዮም (ራእ 9:1-11) ኣብ ታሕተዋይ ሲኦል ዝነበሩ ምስ መልኣኽ ሲኦል ኪዳን ኪኣትው ኢዮም እግዚኣብሄር ግና ነዚውን ከንቱ ክገብር እዩ (ኢሳ 28:15, 18, ኣሞጽ 9:2) ።ሲኦልን ሞትን ናብ ቀላይ ሓዊ (ገሃነም) ክድርበዩ እዮም (ራእይ 20:14) ።

ዲያብሎስ ኣብ መጀመርታ 1000 ዓመት ናይ ጐይታና የሱስ ክርስቶስ ናብ መዓሙቕ ኪድርበ እዩ። ተፈቲሑ እንደገና ምስ ዓመጸ ግና ናብ ቀላይ ሓዊ ክድርበዩ (ራእይ 20:3, 10) ። ብዙሕ ብዛዕባ ሲኦል ዝምልከት ኣብ መጽሓፍ ቅዱስ ትጸሒፉ ኣሎ ንኹሉ ኣብዚ ክንዝርዝሮ ስለዘይንኽእል እዚ ወሲድናዮ ዘሎና ንርድኢትና ኣኻሊ እዩ ።

21.መንግስተ ሰማይ

ኣስማት ሰማይ

- ✓ መንግስቲ ኣምላኽ
- ✓ ማሕደር ኣምላኽ
- ✓ ርሻን
- ✓ ገነት
- ✓ ኣርያም
- ✓ ጽዮን
- ✓ ከተማ ህያው ኣምላኽ
- ✓ ሓዳስ የሩሳሌም
- ✓ መቕደስ እግዚኣብሄር
- ✓ ሃገር

እዚ ኣስማት እዚ ተዛማድን ተመሳሳልን እኳ እንተኾነ በበይኑ ዝኾነ ቦታን ዕዮ ዘለዎ በብወገኑ ኸኣ ኣብዚ ምድሪ ምሳሌ (ጽላሎት) ዘመልክት ከኣ ይርከቦ ።

ኣፈጣጥራ ሰማይ

ዘፍ 1:1 ኣምላኽ ብመጀመርታ ሰማይን ምድርን ፈጠረ ። ኣብ እንግሊዘኛ ሰማያትን ምድርን ፈጠረ እዩ ዝብሎ ብዝሒ ኣለዎ። ዘፍ 1:6 ኸኣ ንማያት ካብ ማያት ዝፈሊ ጠፈር ኣብ ሞንጎ ማያት ይኹን በለ ። ነቲ ጠፈር ገበሮ ኣምላኽ ከኣ ነቲ ጠፈር ሰማይ ኣውጽኣሉ። ኣብ 2 ቆሮ 12: 1-4 እንተኣንበብና ሰለስተ (3) ሰማያት ከም ዘሎ ይሕብር ። ከምኡ እውን መዝ148: 4 መዝ18:13 ዘዳ10:14 እንተ ኣንበብና ሰማያት ዝብል ንረክብ ።

መንግስቲ ኣምላኽ

መንግስቲ ኣምላኽ ነቲ ምምሕድዳር ዘመልክት እዩ ። መንግስቲ፡ ህዝቢ፡ ወተሃደር፡ ስርዓት፡ ሕጊ ወዘተ .... ዝሓዘ እዩ ። መንግስቲ ኣምላኽ ዘልኣለማዊ እዩ። ዳን 2:44

ጽዮን

- ✓ ከረን ህያው ኣምላኽ
- ✓ ከተማ ዳዊት 2 ሳሙ 5:7 1 ነገ 8:1 1ዜና 11:5
- ✓ ንኹሉ የሩሳሌም ከባቢኣን የመልከት መዝ 126:1 ኢሳ 1:26-27, 33:20, 49:14
- ✓ ከም ኣብ ሰማይ ዘሎ የሩሳሌም የመልከት ኢሳ 60:14 ዕብ 12:22 ራእ 14
- ✓ ከም ህዝቢ (ህዝበይ ኢኻ) ኢሳ 51:16 ኣብ 2 ቆሮ 12:4

ሃዋርያ ጳውሎስ ብዛዕባ ገዛእ ርእሱ ዝተሳለመደ ክዛረብ ከሎ " ናብ ገነት ከም እተዘረፈ እሞ ሰብ ኪዛረቦ ዘይተሰምዔ ዘይንገር ዘረባውን ከም ዝሰምዔ እፈልጥ እየ።" ይብል ። ኣብ ሰማይ ብዙሕ ብየዔንትና ዘይረኣናዮ በእዛና ዘይሰማዕናዮ ነገር ኣሎ። ኣብ ዘጸ 16:4 ካብ ሰማይ መና ኣዝነበሎም። መዝ 28: 23-25 መዓጹ ሰማይ ከኣ ከፊተ ማና ኣዝነመሎም ኣኽሊል ሰማይውን ሓቦም። ሰብ ናይ መላእኽቲ እንጌራ በልዔ ። መዝ 105:40 ብርኒሒጉታት ኣምጽኤ ብእንጌራ ሰማይውን ኣጽገቦም ። ጐይታ ብዛዕባ ገዛ ርእሱ ክዛረብ ከሎ ኣብ ዮሃ 6: 31 - 35 ። ካብ ሰማይ ዝወረደ እንጌራ ህይወት ኣነ እየ ይብል።

- ከፉት ሰማይ ከኣ የሱስ ክጥመቕ ከሎ ማቴ 3:16
- መዓጹ ሰማይ መዝ 78:23
- መሳኹቲ ሰማይ 2 ነገ 7:2 ዘፍ 7:11 ሚል3:10

መርሖታት (ቁልፊ) መንግስተ ሰማይ ማቴ 16:19 18:18
ሰማያት ዝኸፈት ብምሕረትን ፍቕሪ፡ ዕሽርና ብመሃብ ብጸሎትን እዘን ካልእ እግዚኣብሄር ኣምላኽ ዝብለና ብምስማዕ ኣብ ክፉት ሰማይ ክንመላለስ ንኽእል ። ናብራ ህይወትና ሰማያዊ እዩ። ምክንያቱ ኣብ ኤፌ 2:6-7 ኣብ ሰማያት ብክርስቶስ የሱስ ምስኡ ኣቐመጥና ይብል ። ኣብ ቆሎ 3: 1-4 ኽኣ መወትኩም ኢኹም ህይወትኩም ድማ ምስ ክርስቶስ ኣብ ኣምላኽ ተሰዊሩ ኣሎ ይብል።

ኣብ ፊሊ 3:20 ከኣ ሃገርና ኣብ ሰማያት ከምዝኾነ ይነግረና ። ኣብ ኤፌ 2:19-20 ከኣ ደቂ ኣዳም ንቅዱሳን ስድራ ቤቱ ንኣምላኽ ከም ዝኾነ ይነግረና።

ካልእ ብዛዕባ ሓድሽ ሰማይውን ሓድሽ ምድርን ክዛረብ ከሎ። ኣብ ራእይ 21: 1-2 ቀዳማይ ሰማይን እታ ቀዳመይቲ ምድርን ሓሊፎም .... ሓድሽ ሰማይን ሓድሽ ምድርን ርኤኹ ይብል። ከምኡ ድማ ኣብ ራእይ 21:5 እንሆ ንኹሉ እሕድሶ ኣለኹ ይብል።። ንምንታይ ሓድሽ ሰማይን ሓድሽ ምድርን ኣድለዩ እንተበልና ሓጥያትና ስለዝተረከበን እዩ። ኣብ 2 ጴጥ 3:8-13 ንሕና ግን ከምቲ ተስፋኡ ጽድቂ ዝነብረሉ ሓድሽ ሰማያትን ሓድሽ ምድርን ንጽበ ኣሎና ይብለና

መልክዕ ሓዳስ የሩሳሌም ከኣ ኣብ ራእይ 21 ተገሊጹልና ኣሎ ። ከምኡ እውን ኣብ ምዕ 22 ብዙሕ ነገር ዝተገልጸ ስለ ዘሎ ክልቲኤን ምዕራፋት ማለት ራእይ 21 ን 22 እንተ ኣንበብናዮ ብዙሕ ክንርባሕ ኢና ።

ክብሪ ንጐይታ ይኹን
ጐይታ ይባርኽኩም

ዝተወከስኩሉ መጻሕፍቲ

1. Ten Transferable Concept
   By Bill Right
   (Campus crusade for Christ)
2. A Practical Guide to Christian Belief
   By Kevin J.Conner
3. Systematic Theology
   By Wayne Gruden
4. Tyndale New Testament Commentaries 1 peter
   By Wayne Gruden

- እዛ ጽሕፍቲ ብፍላይ ካብ ፍጥረት ሰብ ክሳዕ ድሕነት ብሓጺርን ንጹርን ኣቀራርባ መልእኽታ ንመሰረታዊ እምነት ክርስትና መምሃራንን ተመሃሮን ደጋፊት ኮይና ረኺበያ።

  ፓስተር ዑቕባገብርኤል ክፍለ
  ለንደን

- ነዛ መጽሓፍ ዘንብቡ ኣመንቲ ብዙሕ ምኽርን ትምህርትን ፍልጠትን ከምዝረኽቡ ምሉእ እምነት ኣሎኒ ።

  ብንያም በረኸት
  ለንደን